

ΟΔΗΓΙΑ 2006/63/ΕΚ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 14ης Ιουλίου 2006

για την τροποποίηση των παραρτημάτων II έως VII της οδηγίας 98/57/ΕΚ του Συμβουλίου για τον έλεγχο του *Ralstonia solanacearum* (Smith) Yabuuchi *et al.*

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας,

την οδηγία 98/57/ΕΚ του Συμβουλίου, της 20ής Ιουλίου 1998, για τον έλεγχο του *Ralstonia solanacearum* (Smith) Yabuuchi *et al.* ⁽¹⁾, και ιδίως το άρθρο 11,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Ένας από τους σοβαρούς επιβλαβείς για την πατάτα και την τομάτα οργανισμούς είναι το *Ralstonia solanacearum* (Smith) Yabuuchi *et al.*, δηλαδή ο παθογόνος παράγοντας της καστανής σήψης της πατάτας και της βακτηριακής μάρανσης της πατάτας και της τομάτας (εφεξής καλούμενος «οργανισμός»).
- (2) Ο οργανισμός εξακολουθεί να εμφανίζεται σε ορισμένα τμήματα της Κοινότητας.
- (3) Η οδηγία 98/57/ΕΚ θέσπισε λεπτομερή μέτρα που πρέπει να λαμβάνουν τα κράτη μέλη για τον εντοπισμό του οργανισμού και τον προσδιορισμό του τρόπου εξάπλωσής του, την πρόληψη της εμφάνισης και διάδοσής του, καθώς και, σε περίπτωση διαπίστωσης της ύπαρξης του οργανισμού, την πρόληψη της διάδοσης και την καταπολέμησή του με σκοπό την εκρίζωσή του.
- (4) Έκτοτε, υπήρξαν σημαντικές εξελίξεις όσον αφορά την κατανόηση της βιολογίας, καθώς και τις διαδικασίες ανίχνευσης και ταυτοποίησης του οργανισμού· επιπροσθέτως, η πρακτική πείρα που έχει αποκτηθεί όσον αφορά την καταπολέμηση του οργανισμού καθιστά αναγκαία την αναθεώρηση διάφορων τεχνικών διατάξεων που έχουν σχέση με τα μέτρα καταπολέμησης.
- (5) Ως αποτέλεσμα των εξελίξεων αυτών, φαίνεται απαραίτητη η αναθεώρηση και επικαιροποίηση των μέτρων που περιλαμβάνονται σε ορισμένα παραρτήματα της οδηγίας 98/57/ΕΚ.
- (6) Όσον αφορά τις διαδικασίες ανίχνευσης και ταυτοποίησης, ενσωματώνεται μια νέα μέθοδος ανίχνευσης, ο φθορίζων *in situ* υβριδισμός (FISH). Περιλαμβάνονται επίσης βελτιώσεις της μεθόδου της αλυσιδωτής αντίδρασης πολυμεράσης (PCR)

και διάφορων τεχνικών στοιχείων της υφιστάμενης διαδικασίας ανίχνευσης και ταυτοποίησης, καθώς επίσης και μέθοδοι ανίχνευσης και ταυτοποίησης του οργανισμού σε άλλα φυτά ξενιστές εκτός από την πατάτα, όπως επίσης στο νερό και το χώμα.

- (7) Όσον αφορά τα τεχνικά στοιχεία των μέτρων καταπολέμησης, καταρτίστηκαν βελτιωμένες διατάξεις σχετικά με: τον τρόπο φύλαξης των ελεγχόμενων δειγμάτων έτσι ώστε να εξασφαλισθεί η ανίχνευση της προέλευσης του οργανισμού, τα απαραίτητα στοιχεία για τον προσδιορισμό της έκτασης της ενδεχόμενης μόλυνσης, τις λεπτομέρειες της κοινοποίησης οιασδήποτε διαπιστωμένης παρουσίας του οργανισμού και της σχετικής μολυσμένης ζώνης, τα μέτρα που πρέπει να εφαρμόζονται στις περιοχές παραγωγής που έχουν χαρακτηριστεί ως μολυσμένες καθώς και στις οριοθετημένες ζώνες. Επιπροσθέτως, συμπεριληφθηκαν ορισμένες διατάξεις όσον αφορά την τομάτα έτσι ώστε να ληφθεί περισσότερο υπόψη η συνάφεια του εν λόγω φυτού ως ξενιστή του οργανισμού.
- (8) Τα μέτρα που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία είναι σύμφωνα με τη γνώμη της μόνιμης φυτοϋγειονομικής επιτροπής,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

Άρθρο 1

Τα παραρτήματα II έως VII της οδηγίας 98/57/ΕΚ αντικαθίστανται από τα αντίστοιχα κείμενα που περιλαμβάνονται στα παραρτήματα της παρούσας οδηγίας.

Άρθρο 2

1. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν και δημοσιεύουν το αργότερο έως την 31η Μαρτίου 2007 τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν με την παρούσα οδηγία. Ανακοινώνουν αμέσως στην Επιτροπή το κείμενο των εν λόγω διατάξεων καθώς και πίνακα αντιστοιχίας μεταξύ των εν λόγω διατάξεων και της παρούσας οδηγίας.

Εφαρμόζουν αυτές τις διατάξεις από την 1η Απριλίου 2007.

Οι διατάξεις αυτές, όταν θεσπίζονται από τα κράτη μέλη, αναφέρονται στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από παρόμοια αναφορά κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Οι λεπτομερείς διατάξεις για την αναφορά αυτή καθορίζονται από τα κράτη μέλη.

⁽¹⁾ ΕΕ L 235 της 21.8.1998, σ. 1.

2. Τα κράτη μέλη ανακοινώνουν αμέσως στην Επιτροπή το κείμενο των ουσιαστών διατάξεων εσωτερικού δικαίου τις οποίες θεσπίζουν στον τομέα που διέπεται από την παρούσα οδηγία.

Άρθρο 3

Η παρούσα οδηγία αρχίζει να ισχύει την τρίτη ημέρα από τη δημοσίευσή της στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Άρθρο 4

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη.

Βρυξέλλες, 14 Ιουλίου 2006.

Για την Επιτροπή
Μάρκος ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ
Μέλος της Επιτροπής

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

„ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

ΣΧΗΜΑ ΔΟΚΙΜΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΓΝΩΣΗ, ΤΗΝ ΑΝΙΧΝΕΥΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΤΑΥΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ *RALSTONIA SOLANACEARUM* (SMITH) YABUUCHI ET AL.

ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΣΧΗΜΑΤΟΣ ΔΟΚΙΜΗΣ

Στο παρόν σχήμα περιγράφονται οι διάφορες διαδικασίες για:

- i) τη διάγνωση της καστανής σήψης σε κονδύλους πατάτας και της βακτηριακής μάρανσης σε φυτά πατάτας και τομάτας καθώς και σε άλλα φυτά ξενιστές·
- ii) την ανίχνευση του *Ralstonia solanacearum* σε δείγματα κονδύλων πατάτας, φυτών πατάτας, τομάτας και άλλων φυτών ξενιστών, στο νερό και το έδαφος·
- iii) την ταυτοποίηση του *Ralstonia solanacearum* (*R. solanacearum*).

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελίδα
Γενικές αρχές	40
ΕΝΟΤΗΤΑ I: Εφαρμογή του σχήματος δοκιμών	40
1. Σχήμα ανίχνευσης για τη διάγνωση της καστανής σήψης και της βακτηριακής μάρανσης (<i>R. solanacearum</i>) σε κονδύλους πατάτας και φυτά πατάτας, τομάτας ή άλλα φυτά ξενιστές που παρουσιάζουν συμπτώματα καστανής σήψης ή βακτηριακής μάρανσης	40
2. Σχήμα για την ανίχνευση και ταυτοποίηση του <i>R. solanacearum</i> σε δείγματα ασυμπτωματικών κονδύλων πατάτας	43
3. Σχήμα για την ανίχνευση και ταυτοποίηση του <i>R. solanacearum</i> σε δείγματα ασυμπτωματικών φυτών πατάτας και τομάτας ή άλλων φυτών ξενιστών	46
ΕΝΟΤΗΤΑ II: Λεπτομερείς μέθοδοι για την ανίχνευση του <i>R. solanacearum</i> σε κονδύλους πατάτας και σε φυτά πατάτας, τομάτας ή άλλα φυτά ξενιστές που παρουσιάζουν συμπτώματα καστανής σήψης ή βακτηριακής μάρανσης	48
1. Συμπτώματα	48
2. Δοκιμές ταχείας διαλογής	48
3. Διαδικασία απομόνωσης	49
4. Δοκιμές ταυτοποίησης του <i>R. solanacearum</i>	49
ΕΝΟΤΗΤΑ III: 1. Λεπτομερείς μέθοδοι για την ανίχνευση και ταυτοποίηση του <i>R. solanacearum</i> σε δείγματα ασυμπτωματικών κονδύλων πατάτας	49
1.1. Προετοιμασία του δείγματος	49
1.2. Διενέργεια δοκιμών	51
2. Λεπτομερείς μέθοδοι για την ανίχνευση και ταυτοποίηση του <i>R. solanacearum</i> σε δείγματα ασυμπτωματικών φυτών πατάτας και τομάτας ή άλλων φυτών	51
2.1. Προετοιμασία του δείγματος	51
2.2. Διενέργεια δοκιμών	52
ΕΝΟΤΗΤΑ IV: 1. Σχήμα για την ανίχνευση και ταυτοποίηση του <i>R. solanacearum</i> στο νερό	53
2. Μέθοδοι για την ανίχνευση και ταυτοποίηση του <i>R. solanacearum</i> στο νερό	55
2.1. Προετοιμασία του δείγματος	55
2.2. Διενέργεια δοκιμών	55
ΕΝΟΤΗΤΑ V: 1. Σχήμα για την ανίχνευση και ταυτοποίηση του <i>R. solanacearum</i> στο χώμα	56
2. Μέθοδοι για την ανίχνευση και ταυτοποίηση του <i>R. solanacearum</i> στο χώμα	58
2.1. Προετοιμασία του δείγματος	58
2.2. Διενέργεια δοκιμών	58

	Σελίδα
ΕΝΟΤΗΤΑ VI: Βελτιστοποιημένα πρωτόκολλα για την ανίχνευση και ταυτοποίηση του <i>R. solanacearum</i>	58
A. Δοκιμές διάγνωσης και ανίχνευσης	58
1. Δοκιμή εκκρίσεων από το στέλεχος	58
2. Ανίχνευση πολυ-β-υδροξυβουτυρικών κοκκίων	58
3. Δοκιμές οροσυγκόλλησης	59
4. Εκλεκτική απομόνωση	60
4.1. Εκλεκτική απομόνωση επί στερεού υποστρώματος	60
4.2. Διαδικασία εμπλουτισμού	60
5. Δοκιμή ανοσοφθορισμού (δοκιμή IF)	61
6. Δοκιμή αλυσιδωτής αντίδρασης της πολυμεράσης (δοκιμή PCR)	64
6.1. Μέθοδοι καθαρισμού DNA	65
α) Μέθοδος Pastrik (2000)	65
β) Άλλες μέθοδοι	65
6.2. PCR	66
6.3. Ανάλυση του προϊόντος PCR	66
7. Δοκιμή φθορίζοντος in situ υβριδισμού (δοκιμή FISH)	67
8. Δοκιμές ενζυματικής ανοσοαπορρόφησης (ELISA)	69
α) Έμμεση ELISA	69
β) DASi (Double-Antibody Sandwich Indirect) ELISA	70
9. Βιοδοκιμή	71
B. Δοκιμές ταυτοποίησης	72
1. Θρεπτικές και ενζυματικές δοκιμές ταυτοποίησης	72
2. Δοκιμή IF	72
3. Δοκιμή ELISA	73
4. Δοκιμή PCR	73
5. Δοκιμή FISH	73
6. Προφίλ σε λιπαρά οξέα (FAP)	73
7. Μέθοδοι χαρακτηρισμού στελέχους	73
7.1. Χαρακτηρισμός βιοποικιλίας	73
7.2. Το γενωμικό αποτύπωμα	74
7.3. Μέθοδοι PCR	74
Γ. Δοκιμή επιβεβαίωσης	74
Προσάρτημα 1 Εμπλεκόμενα εργαστήρια στη βελτιστοποίηση και επικύρωση των πρωτοκόλλων	76
Προσάρτημα 2 Θρεπτικά υλικά για την απομόνωση και καλλιέργεια του <i>R. solanacearum</i> ...	77
Προσάρτημα 3 Α. Τυποποιημένο υλικό ελέγχου που διατίθεται στο εμπόριο	79
B. Παρασκευή μαρτύρων	80
Προσάρτημα 4 Ρυθμιστικά διαλύματα για τις διαδικασίες δοκιμής	82
Προσάρτημα 5 Προσδιορισμός του βαθμού μόλυνσης στις δοκιμές IF και FISH	85
Προσάρτημα 6 Επικυρωμένα πρωτόκολλα και αντιδραστήρια PCR	86
Προσάρτημα 7 Επικυρωμένα αντιδραστήρια για τη δοκιμή FISH	91
Προσάρτημα 8 Συνθήκες καλλιέργειας για την τομάτα και τη μελιτζάνα	93
Βιβλιογραφία	94

ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

Στα προσαρτήματα παρέχονται βελτιστοποιημένα πρωτόκολλα σχετικά με τις διάφορες μεθόδους, επικυρωμένα αντιδραστήρια και λεπτομέρειες για την προετοιμασία των υλικών δοκιμής και μαρτύρων. Στο προσάρτημα 1 παρατίθεται κατάλογος των εργαστηρίων που συμμετείχαν στη βελτιστοποίηση και επικύρωση των πρωτοκόλλων.

Λόγω του ότι τα πρωτόκολλα αφορούν την ανίχνευση ενός οργανισμού καραντίνας και περιλαμβάνουν τη χρήση βιώσιμων καλλιεργειών του *R. solanacearum* ως υλικών μαρτύρων, είναι απαραίτητο να εφαρμοσθούν οι διαδικασίες υπό τις κατάλληλες συνθήκες καραντίνας, με επαρκείς εγκαταστάσεις διάθεσης αποβλήτων και υπό την προϋπόθεση προηγούμενης χορήγησης των κατάλληλων αδειών από τις επίσημες αρχές που είναι υπεύθυνες για θέματα καραντίνας φυτών.

Οι παράμετροι που καθορίζουν τη διεξαγωγή των δοκιμών πρέπει να εξασφαλίζουν σταθερή και αναπαραγώγιμη ανίχνευση των επιπέδων του *R. solanacearum* στα καθορισθέντα όρια των επιλεγμένων μεθόδων.

Η ακριβής παρασκευή των θετικών μαρτύρων είναι επιτακτική.

Η διενέργεια δοκιμών σύμφωνα με τα απαιτούμενα όρια προϋποθέτει επίσης την εξασφάλιση ορθών παραμέτρων, συντήρηση και βαθμονόμηση του εξοπλισμού, την προσεκτική μεταχείριση και συντήρηση των αντιδραστηρίων καθώς και τη λήψη όλων των απαραίτητων μέτρων για την αποφυγή μόλυνσης μεταξύ των δειγμάτων, π.χ. το διαχωρισμό των θετικών μαρτύρων από τα ελεγχόμενα δείγματα. Είναι απαραίτητο να εφαρμόζονται πρότυπα ελέγχου της ποιότητας έτσι ώστε να αποφευχθούν διοικητικά και άλλα σφάλματα, ιδιαίτερα όσον αφορά την επισήμανση και την τεκμηρίωση.

Η πιθανολογούμενη εμφάνιση του παθογόνου, όπως αυτή αναφέρεται στο άρθρο 4 παράγραφος 2 της οδηγίας 98/57/EK, σημαίνει την ύπαρξη θετικού αποτελέσματος των διαγνωστικών δοκιμών ή των δοκιμών διαλογής που διενεργήθηκαν επί δειγμάτων, όπως ορίζεται στα διαγράμματα ροής που παρατίθενται στη συνέχεια. Μία θετική πρώτη δοκιμή διαλογής (δοκιμή IF, PCR/FISH, εκλεκτική απομόνωση) πρέπει να επιβεβαιωθεί από δεύτερη δοκιμή διαλογής με βάση διαφορετική βιολογική αρχή.

Εάν η πρώτη δοκιμή διαλογής είναι θετική, η μόλυνση από το *R. solanacearum* θεωρείται πιθανή και πρέπει να πραγματοποιηθεί δεύτερη δοκιμή διαλογής. Εάν και η δεύτερη δοκιμή διαλογής είναι θετική, η υποψία μόλυνσης επιβεβαιώνεται (πιθανολογούμενη εμφάνιση του παθογόνου) και πρέπει να συνεχισθεί η πραγματοποίηση δοκιμών σύμφωνα με το σχήμα. Εάν η δεύτερη δοκιμή διαλογής είναι αρνητική, τότε θεωρείται ότι το δείγμα δεν έχει μολυνθεί από το *R. solanacearum*.

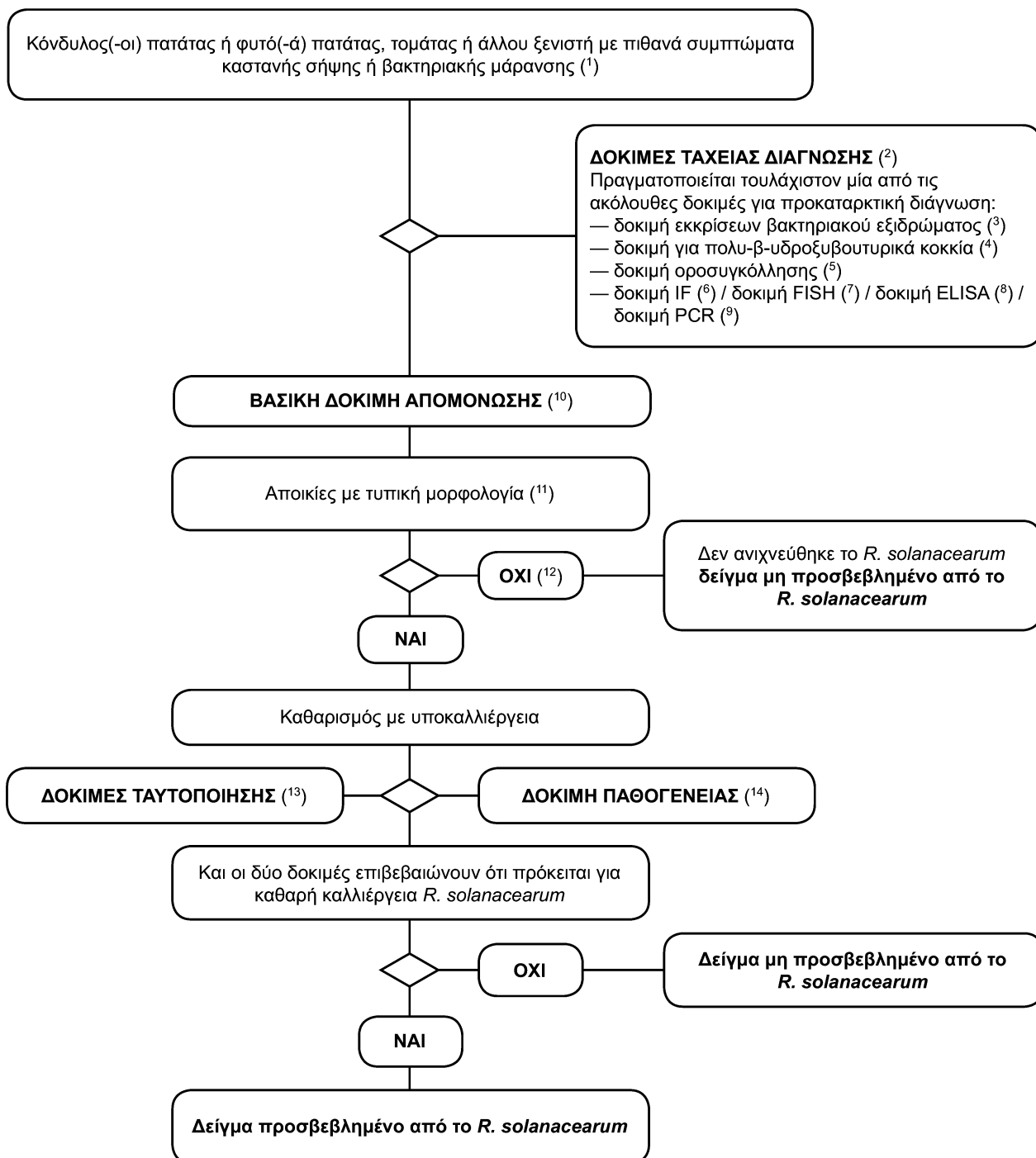
Η επιβεβαίωση της παρουσίας του οργανισμού, όπως αναφέρεται στο άρθρο 5 παράγραφος 1 της οδηγίας 98/57/EK, σημαίνει την απομόνωση και ταυτοποίηση καθαρής καλλιέργειας του *R. solanacearum* και επιβεβαίωση της παθογένειας.

ΕΝΟΤΗΤΑ I

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΣΧΗΜΑΤΟΣ ΔΟΚΙΜΩΝ

1. **Σχήμα ανίχνευσης για τη διάγνωση της καστανής σήψης και της βακτηριακής μάρανσης (*Ralstonia solanacearum*) σε κονδύλους πατάτας και φυτά πατάτας, τομάτας ή άλλα φυτά ξενιστές που παρουσιάζουν συμπτώματα καστανής σήψης ή βακτηριακής μάρανσης.**

Η διαδικασία εξέτασης προορίζεται για κονδύλους και φυτά πατάτας που παρουσιάζουν συμπτώματα τυπικά ή που γεννούν υπόνοιες για ύπαρξη καστανής σήψης ή μαρασμού των αγγείων. Η διαδικασία περιλαμβάνει μία δοκιμή ταχείας διαλογής, απομόνωση του παθογόνου αιτίου από μολυσμένο αγγειώδη ιστό σε (εκλεκτικά) υλικά και, σε περίπτωση θετικού αποτελέσματος, ταυτοποίηση της καλλιέργειας ως *Ralstonia solanacearum*.

- (¹) Για την περιγραφή των συμπτωμάτων βλ. ενότητα II.1.
- (²) Οι ταχείες διαγνωστικές δοκιμές διευκολύνουν την προκαταρκτική διάγνωση αλλά δεν είναι απόλυτα αναγκαίες. Η ύπαρξη αρνητικού αποτελέσματος δεν εγγυάται πάντοτε την απουσία του παθογόνου.
- (³) Η δοκιμή εκκρίσεων για βακτηριακό εξίδρωμα από τον αγγειώδη ιστό του στελέχους περιγράφεται στην ενότητα VI.A.1.
- (⁴) Η δοκιμή για πολυ-β-υδροξυβουτυρικά κοκκία σε βακτηριακά κύτταρα περιγράφεται στην ενότητα VI.A.2.
- (⁵) Οι δοκιμές οροσυγκόλλησης σε βακτηριακό εξίδρωμα ή εκχυλίσματα από ιστούς που παρουσιάζουν συμπτώματα περιγράφονται στην ενότητα VI.A.3.
- (⁶) Η δοκιμή IF σε αιώρημα βακτηριακής εξίδρωσης σε νερό ή σε εκχυλίσματα ιστών που παρουσιάζουν συμπτώματα περιγράφεται στην ενότητα VI.A.5.
- (⁷) Η δοκιμή FISH σε αιώρημα βακτηριακής εξίδρωσης σε νερό ή σε εκχυλίσματα ιστών που παρουσιάζουν συμπτώματα περιγράφεται στην ενότητα VI.A.7.
- (⁸) Η δοκιμή ELISA σε αιώρημα βακτηριακής εξίδρωσης σε νερό ή σε εκχυλίσματα ιστών που παρουσιάζουν συμπτώματα περιγράφεται στην ενότητα VI.A.8.
- (⁹) Η δοκιμή PCR σε αιώρημα βακτηριακής εξίδρωσης σε νερό ή σε εκχυλίσματα ιστών που παρουσιάζουν συμπτώματα περιγράφεται στην ενότητα VI.A.6.
- (¹⁰) Το παθογόνο συνήθως απομονώνεται εύκολα από φυτικό υλικό που παρουσιάζει συμπτώματα με τη διαδικασία αραιώσεων επί στερεού υποστρώματος (ενότητα II.3).
- (¹¹) Η τυπική μορφολογία των αποικιών περιγράφεται στην ενότητα II.3.δ.
- (¹²) Σε προχωρημένα στάδια μόλυνσης, η καλλιέργεια είναι δυνατόν να αποτύχει λόγω ανταγωνισμού ή παρεμπόδισης από σαπροφυτικά βακτήρια. Εάν υπάρχουν τα τυπικά συμπτώματα της ασθένειας αλλά η δοκιμή απομόνωσης είναι αρνητική, τότε η διαδικασία απομόνωσης πρέπει να επαναληφθεί, κατά προτίμηση με εκλεκτική απομόνωση επί στερεού υποστρώματος.
- (¹³) Η αξιόπιστη ταυτοποίηση καθαρών καλλιεργειών πιθανών απομονώσεων *R. solanacearum* επιτυγχάνεται με τη χρήση των δοκιμών που περιγράφονται στην ενότητα VI.B. Ο χαρακτηρισμός για ταξινομικά επίπεδα κάτω του είδους είναι προαιρετικός αλλά συνιστάται για κάθε νέα περίπτωση.
- (¹⁴) Η δοκιμή παθογένειας περιγράφεται στην ενότητα VI.Γ.

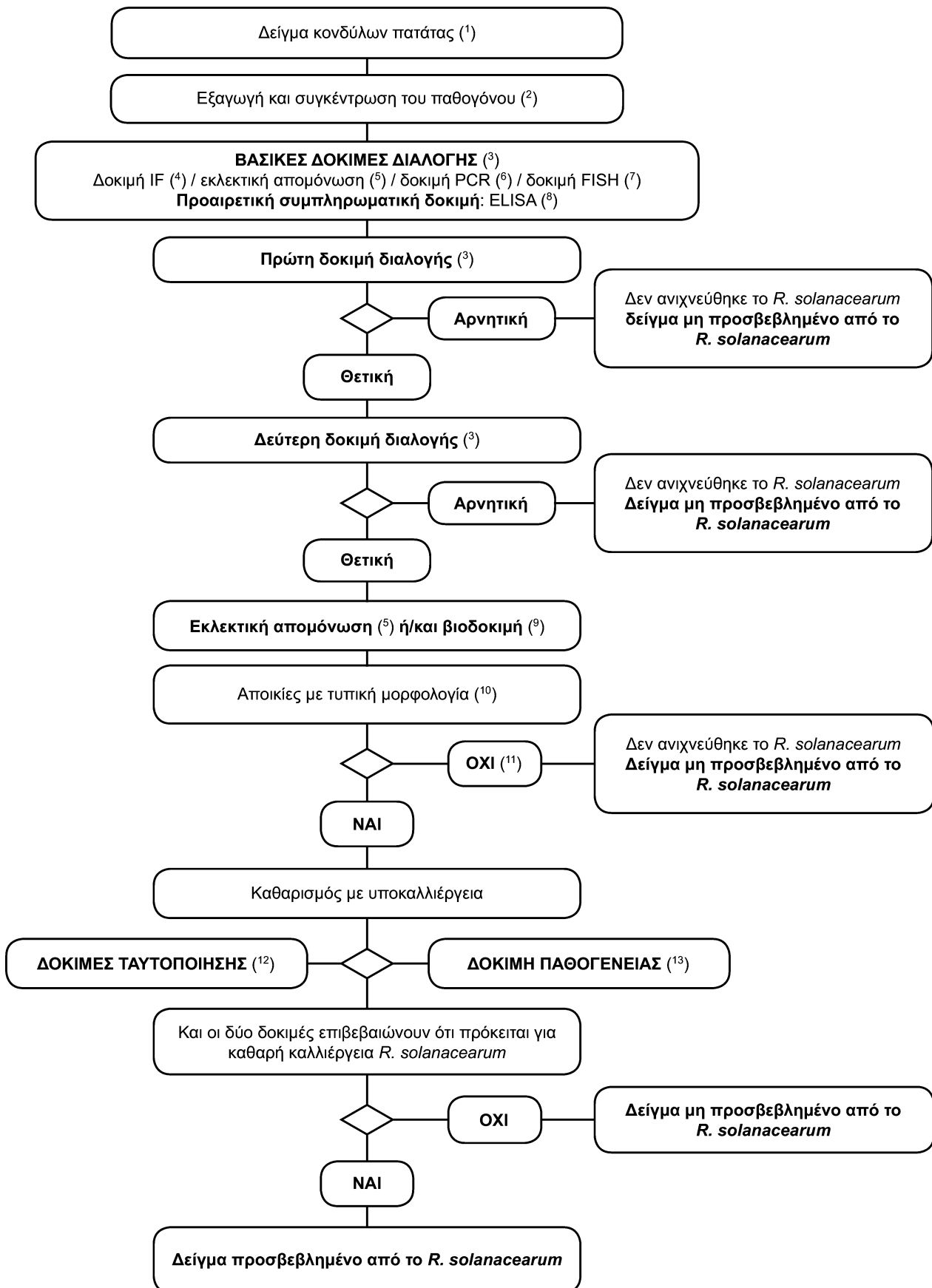
2. Σχήμα για την ανίχνευση και ταυτοποίηση του *Ralstonia solanacearum* σε δείγματα ασυμπτωματικών κονδύλων πατάτας

Αρχή

Η διαδικασία εξέτασης αποσκοπεί στην ανίχνευση μολύνσεων σε λανθάνουσα μορφή σε κονδύλους πατάτας. Το θετικό αποτέλεσμα τουλάχιστον δύο δοκιμών διαλογής ³ που βασίζεται σε διαφορετικές βιολογικές αρχές, πρέπει να συμπληρώνεται με την απομόνωση του παθογόνου· ακολουθεί δε, στην περίπτωση απομόνωσης τυπικών αποικιών, επιβεβαίωση μιας καθαρής καλλιέργειας ως καλλιέργειας *R. solanacearum*. Το θετικό αποτέλεσμα μίας μόνον δοκιμής διαλογής δεν επαρκεί για να θεωρηθεί ότι το δείγμα γεννά υπόνοιες.

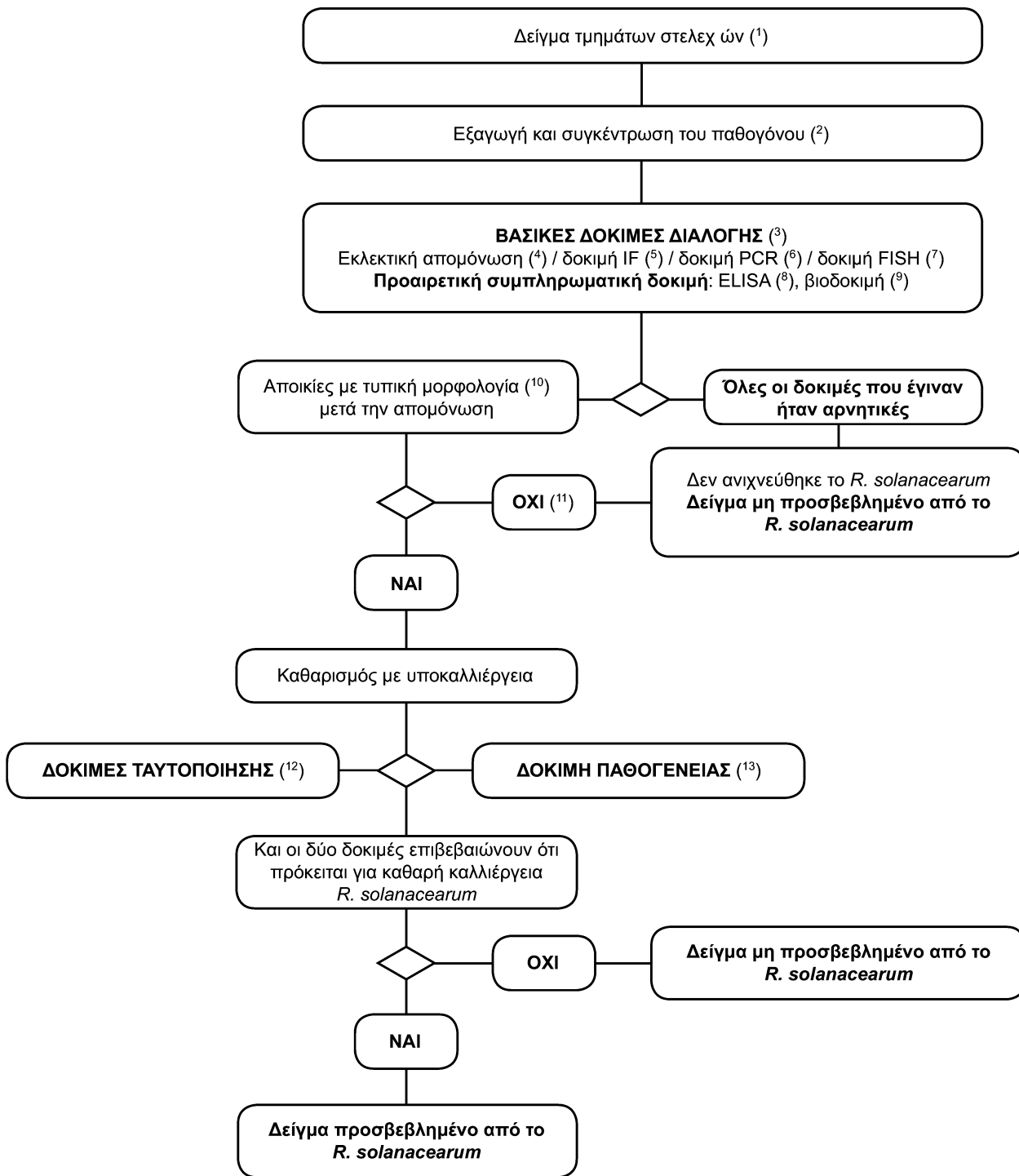
Οι δοκιμές διαλογής και οι δοκιμές απομόνωσης πρέπει να επιτρέπουν την ανίχνευση 10^3 έως 10^4 κυττάρων/ml αωρήματος του ιζήματος, συμπεριλαμβανομένων ως θετικών μαρτύρων σε κάθε σειρά δοκιμών.

- (¹) Το πρότυπο μέγεθος δείγματος είναι 200 κόνδυλοι αν και η διαδικασία είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθεί με μικρότερα δείγματα εάν δεν υπάρχουν διαθέσιμοι 200 κόνδυλοι.
- (²) Οι μέθοδοι εξαγωγής και συγκέντρωσης του παθογόνου περιγράφονται στην ενότητα III.1.1.
- (³) Στην περίπτωση που δύο τουλάχιστον δοκιμές με βάση διαφορετικές βιολογικές αρχές είναι θετικές, πρέπει να διεξαχθεί απομόνωση και επιβεβαίωση. Πραγματοποιείται τουλάχιστον μία δοκιμή διαλογής. Στην περίπτωση που η εν λόγω δοκιμή είναι αρνητική, το δείγμα θεωρείται αρνητικό. Στην περίπτωση που η εν λόγω δοκιμή είναι θετική, απαιτείται η διενέργεια δεύτερης ή περισσότερων δοκιμών διαλογής με βάση διαφορετικές βιολογικές αρχές έτσι ώστε να επιβεβαιωθεί το πρώτο θετικό αποτέλεσμα. Εάν η δεύτερη ή άλλες δοκιμές είναι αρνητικές, το δείγμα θεωρείται αρνητικό. Δεν είναι απαραίτητες περαιτέρω δοκιμές.
- (⁴) Η δοκιμή IF περιγράφεται στην ενότητα VI.A.5.
- (⁵) Η δοκιμή εκλεκτικής απομόνωσης περιγράφεται στην ενότητα VI.A.4.
- (⁶) Οι δοκιμές PCR περιγράφονται στην ενότητα VI.A.6.
- (⁷) Η δοκιμή FISH περιγράφεται στην ενότητα VI.A.7.
- (⁸) Οι δοκιμές ELISA περιγράφονται στην ενότητα VI.A.8.
- (⁹) Η βιοδοκιμή περιγράφεται στην ενότητα VI.A.9.
- (¹⁰) Η τυπική μορφολογία των αποικιών περιγράφεται στην ενότητα II.3.δ.
- (¹¹) Η καλλιέργεια ή οι βιοδοκιμές είναι δυνατόν να αποτύχουν λόγω ανταγωνισμού ή παρεμπόδισης από σαπροφυτικά βακτήρια. Εάν αποκτηθούν θετικά αποτελέσματα στις δοκιμές διαλογής, αλλά τα αποτελέσματα των δοκιμών απομόνωσης είναι αρνητικά, πρέπει να επαναληφθούν οι δοκιμές απομόνωσης από το ίδιο ίζημα ή με τη λήψη πρόσθετου αγγειώδους ιστού κοντά στο σημείο πρόσφυσης του στολониού από κομμένους κόνδυλους του ίδιου δείγματος και, εάν είναι απαραίτητο, να ελεγχθούν περαιτέρω δείγματα.
- (¹²) Η αξιόπιστη ταυτοποίηση καθαρών καλλιιεργειών πιθανών απομονώσεων του *R. solanacearum* επιτυγχάνεται με τη χρήση των δοκιμών που περιγράφονται στην ενότητα VI.B.
- (¹³) Η δοκιμή παθογένειας περιγράφεται στην ενότητα VI.Γ.

3. Σχήμα για την ανίχνευση και ταυτοποίηση του *Ralstonia solanacearum* σε δείγματα ασυμπτωματικών φυτών πατάτας τομάτας ή άλλων φυτών ξενιστών

- (¹) Βλ. ενότητα III.2.1. για τα συνιστώμενα μεγέθη δειγμάτων.
- (²) Οι μέθοδοι εξαγωγής και συγκέντρωσης του παθογόνου περιγράφονται στην ενότητα III.2.1.
- (³) Στην περίπτωση που δύο τουλάχιστον δοκιμές με βάση διαφορετικές βιολογικές αρχές είναι θετικές, πρέπει να διεξαχθεί απομόνωση και επιβεβαίωση. Πραγματοποιείται τουλάχιστον μία δοκιμή διαλογής. Στην περίπτωση που η εν λόγω δοκιμή είναι αρνητική, το δείγμα θεωρείται αρνητικό. Στην περίπτωση που η εν λόγω δοκιμή είναι θετική, απαιτείται η διενέργεια δεύτερης ή περισσότερων δοκιμών διαλογής με βάση διαφορετικές βιολογικές αρχές έτσι ώστε να επιβεβαιωθεί το πρώτο θετικό αποτέλεσμα. Εάν η δεύτερη ή άλλες δοκιμές είναι αρνητικές, το δείγμα θεωρείται αρνητικό. Δεν είναι απαραίτητες περαιτέρω δοκιμές.
- (⁴) Η δοκιμή εκλεκτικής απομόνωσης περιγράφεται στην ενότητα VI.A.4.
- (⁵) Η δοκιμή IF περιγράφεται στην ενότητα VI.A.5.
- (⁶) Οι δοκιμές PCR περιγράφονται στην ενότητα VI.A.6.
- (⁷) Η δοκιμή FISH περιγράφεται στην ενότητα VI.A.7.
- (⁸) Οι δοκιμές ELISA περιγράφονται στην ενότητα VI.A.8.
- (⁹) Η βιοδοκιμή περιγράφεται στην ενότητα VI.A.9.
- (¹⁰) Η τυπική μορφολογία των αποικιών περιγράφεται στην ενότητα II.3.δ.
- (¹¹) Η καλλιέργεια ή οι βιοδοκιμές είναι δυνατόν να αποτύχουν λόγω ανταγωνισμού ή παρεμπόδισης από σαπροφυτικά βακτήρια. Εάν αποκτηθούν θετικά αποτελέσματα στις δοκιμές διαλογής αλλά τα αποτελέσματα των δοκιμών απομόνωσης είναι αρνητικά, πρέπει να επαναληφθούν οι δοκιμές απομόνωσης.
- (¹²) Η αξιόπιστη ταυτοποίηση καθαρών πιθανών καλλιιεργιών του *R. solanacearum* επιτυγχάνεται με τη χρήση των δοκιμών που περιγράφονται στην ενότητα VI.B.
- (¹³) Η δοκιμή παθογένειας περιγράφεται στην ενότητα VI.Γ.

ΕΝΟΤΗΤΑ II

ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΣ ΜΕΘΟΔΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΙΧΝΕΥΣΗ ΤΟΥ *RALSTONIA SOLANACEARUM* ΣΕ ΚΟΝΔΥΛΟΥΣ ΠΑΤΑΤΑΣ ΚΑΙ ΣΕ ΦΥΤΑ ΠΑΤΑΤΑΣ, ΤΟΜΑΤΑΣ Ή ΑΛΛΑ ΦΥΤΑ ΞΕΝΙΣΤΕΣ ΠΟΥ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΟΥΝ ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΑ ΚΑΣΤΑΝΗΣ ΣΗΨΗΣ Ή ΒΑΚΤΗΡΙΑΚΗΣ ΜΑΡΑΝΣΗΣ

1. **Συμπτώματα** (βλ. ιστοχώρο <http://forum.europa.eu.int/Public/irc/sanco/Home/main>)

1.1. Συμπτώματα στην πατάτα

Στο φυτό πατάτας. Το αρχικό στάδιο της μόλυνσης στον αγρό αναγνωρίζεται από το μαρασμό των φύλλων προς την κορυφή του φυτού σε υψηλές θερμοκρασίες κατά τη διάρκεια της ημέρας με ανάληψη κατά τη διάρκεια της νύχτας. Στα αρχικά στάδια της μάρανσης τα φύλλα παραμένουν πράσινα, αλλά αργότερα αναπτύσσεται κίτρινη και καστανή νέκρωση. Παρουσιάζεται επίσης επινασσία. Η μάρανση ενός βλαστού ή ολόκληρων των φυτών σύντομα καθίσταται μη αναστρέψιμη και έχει ως αποτέλεσμα την κατάρρευση και το θάνατο του φυτού. Ο αγγειώδης ιστός σε εγκαρσίως κομμένα στελέχη από μαρμαμένα φυτά συνήθως εμφανίζεται καστανός, και μία γαλακτώδης βακτηριακή εξίδρωση εκρέει από την κομμένη επιφάνεια, ή μπορεί να εξέλθει με συμπίεση. Όταν ένα κομμένο στέλεχος τοποθετηθεί κατακόρυφα μέσα σε νερό, από τις αγγειώδεις δέσμες εκρέουν κλωστές γλοιώδους υγρού.

Στον κόνδυλο πατάτας. Οι κόνδυλοι πρέπει να κόβονται εγκαρσίως κοντά στο σημείο πρόσφυσης του στολονίου είτε κατά μήκος πάνω από το σημείο πρόσφυσης του στολονίου. Το αρχικό στάδιο της ασθένειας αναγνωρίζεται από έναν υαλώδη κίτρινο προς ανοικτό καστανό, μεταχρωματισμό του αγγειώδους δακτυλίου από τον οποίο εκρέει αυθόρμητα μετά λίγα λεπτά ένα υπόλευκο βακτηριακό εξίδρωμα. Αργότερα, ο αγγειακός μεταχρωματισμός καθίσταται εντονότερα καστανός και η νέκρωση μπορεί να επεκταθεί στον παρεγχυματικό ιστό. Σε προχωρημένα στάδια της ασθένειας, η μόλυνση εκδηλώνεται εξωτερικά από το σημείο πρόσφυσης του στολονίου και τους οφθαλμούς από τους οποίους μπορεί να εκρέει βακτηριακό γλοιώδες έκκριμα προκαλώντας την προσκόλληση σωματιδίων του εδάφους. Ενδέχεται να εμφανίζονται στην επιδερμίδα ερυθροκάστανες, ελαφρώς βυθισμένες κηλίδες λόγω της εσωτερικής κατάρρευσης των αγγειωδών ιστών. Η δευτερογενής ανάπτυξη μαλακών σήψεων από μύκητες ή βακτήρια είναι συχνή στα προχωρημένα στάδια της ασθένειας.

1.2. Συμπτώματα στην τομάτα

Στο φυτό τομάτας. Το πρώτο ορατό σύμπτωμα είναι η έλλειψη σπαργής στα νεαρά φύλλα. Υπό περιβαλλοντικές συνθήκες που είναι ευνοϊκές για το παθογόνο (θερμοκρασία εδάφους περίπου 25 °C, ατμόσφαιρα κορεσμένη σε υγρασία), μέσα σε λίγες μέρες εμφανίζεται επινασσία και μαρασμός της μιας πλευράς ή και ολόκληρου του φυτού, στη συνέχεια δε πλήρης κατάρρευση του φυτού. Υπό λιγότερο ευνοϊκές συνθήκες (θερμοκρασία εδάφους κάτω των 21 °C), ο μαρασμός είναι λιγότερος αλλά μπορεί να αναπτύσσεται μεγάλος αριθμός τυχαίων ριζών επί του στελέχους. Είναι δυνατόν να παρατηρούνται βρεγμένες λωρίδες από τη βάση του στελέχους πράγμα που αποτελεί απόδειξη της νέκρωσης του αγγειακού συστήματος. Σε εγκάρσιες τομές του στελέχους, από τους καστανόχρωμα μεταχρωματισμένους αγγειακούς ιστούς εκρέει λευκή ή υποκίτρινη βακτηριακή εξίδρωση.

1.3. Συμπτώματα σε άλλους ξενιστές

Φυτά *Solanum dulcamara* και *S. nigrum*. Σε φυσικές συνθήκες, σπανίως παρατηρούνται συμπτώματα μάρανσης στα εν λόγω ζιζάνια-ξενιστές, εκτός εάν οι θερμοκρασίες του εδάφους υπερβαίνουν τους 25 °C ή τα επίπεδα του μολύσματος είναι εξαιρετικά υψηλά (π.χ. για το *S. nigrum* που αναπτύσσεται δίπλα σε προσβεβλημένα φυτά πατάτας ή τομάτας). Όταν εμφανίζεται μάρανση, τα συμπτώματα που παρατηρούνται είναι όμοια με αυτά που περιγράφονται για την τομάτα. Φυτά *S. dulcamara* που δεν έχουν υποστεί μαρασμό και τα οποία αναπτύσσονται με τα στελέχη και τις ρίζες σε νερό, ενδέχεται να εμφανίζουν απαλό καστανό εσωτερικό μεταχρωματισμό του αγγειώδους ιστού σε εγκάρσια τομή της βάσης του στελέχους ή τμημάτων του στελέχους κάτω από το νερό. Ενδέχεται να εκρέει βακτηριακή εξίδρωση από κομμένους αγγειώδεις ιστούς ή να εκρέουν κλωστές γλοιώδους υγρού εάν το κομμένο στέλεχος τοποθετηθεί κατακόρυφα μέσα σε νερό, ακόμη και εάν δεν υπάρχουν συμπτώματα μάρανσης.

2. **Δοκιμές ταχείας διαλογής**

Οι δοκιμές ταχείας διαλογής είναι δυνατόν να διευκολύνουν την προκαταρκτική διάγνωση αλλά δεν είναι απόλυτα αναγκαίες. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί μία ή περισσότερες από τις ακόλουθες επικυρωμένες δοκιμές:

2.1. Δοκιμή εκκρίσεων από το στέλεχος

(βλ. ενότητα VI.A.1.)

2.2. Ανίχνευση πολυ-β-υδροξυβουτυρικών (PHB) κοκκίων

Τα χαρακτηριστικά κοκκία PHB στα κύτταρα του *R. solanacearum* καθίστανται ορατά διά χρώσεως λεπτών επιχρισμάτων (που έχουν προσηλωθεί με θερμότητα) βακτηριακού εξιδρώματος από προσβεβλημένο ιστό σε αντικειμενοφόρο πλάκα μικροσκοπίου με Nile Blue A ή Sudan Black (βλ. ενότητα VI.A.2.).

2.3. Δοκιμές οροσυγκόλλησης

(βλ. ενότητα VI.A.3.)

2.4. Άλλες δοκιμές

Στις περαιτέρω κατάλληλες δοκιμές ταχείας διαλογής συμπεριλαμβάνεται η δοκιμή IF (βλ. ενότητα VI.A.5.), η δοκιμή FISH (βλ. ενότητα VI.A.7.), οι δοκιμές ELISA (βλ. ενότητα VI.A.8.) και οι δοκιμές PCR (βλ. ενότητα VI.A.6).

3. Διαδικασία απομόνωσης

- α) Λαμβάνεται εξίδρωμα ή τμήματα μεταχρωματισμένου ιστού από τον αγγειώδη δακτύλιο του κονδύλου πατάτας ή τις αγγειώδεις δέσμες του στελέχους πατάτας, τομάτας ή άλλων μαραμένων φυτών ξενιστών. Παρασκευάζεται αιώρημα των ανωτέρω σε μικρό όγκο αποστειρωμένου αποσταγμένου νερού ή σε 50 mM ρυθμιστικού διαλύματος φωσφορικών (προσάρτημα 4) και το αιώρημα αφήνεται για 5-10 λεπτά.
- β) Παρασκευάζουμε επίσης μία σειρά δεκαδικών αραιώσεων του αιωρήματος.
- γ) Μεταφέρουμε 50-100 μl του αιωρήματος και των αραιώσεων σε γενικής χρήσεως θρεπτικό υπόστρωμα (NA, YPGA ή SPA· βλ. προσάρτημα 2) ή/και σε υλικό του Kelman με τετραζόλιο (προσάρτημα 2) ή/και σε επικυρωμένο εκλεκτικό υπόστρωμα (π.χ. SMSA· βλ. προσάρτημα 2). Απλώνονται ή εξαπλώνονται γραμμωτά με κατάλληλη τεχνική αραιώσεων επί στερεού υποστρώματος. Αν θεωρηθεί χρήσιμο, παρασκευάζονται ξεχωριστά τρυβλία με αραιωμένο αιώρημα κυττάρων του *Ralstonia solanacearum* βιοποικιλίας 2 που χρησιμοποιείται ως θετικός μάρτυρας.
- δ) Τα τρυβλία επωάζονται για 2-6 ημέρες στους 28 °C.

- Στα γενικής χρήσεως θρεπτικά υποστρώματα, οι παθογόνες απομονώσεις *R. solanacearum* αναπτύσσουν μαργαριτώδους χροιάς υπόλευκες, επίπεδες, ακανόνιστες και ρευστώδεις αποικίες που εμφανίζουν συχνά χαρακτηριστικές σπείρες στο κέντρο. Οι μη παθογόνες απομονώσεις του *R. solanacearum* σχηματίζουν μικρές στρογγυλές μη ρευστώδεις, βουτυρώδεις αποικίες που έχουν εντελώς κρεμ-λευκό χρώμα.
- Στο υπόστρωμα Kelman με tetrazolium και στο υπόστρωμα SMSA, οι ελικώσεις είναι αιματέρυθρες. Οι μη παθογόνες απομονώσεις του *Ralstonia solanacearum* σχηματίζουν μικρές στρογγυλές μη ρευστώδεις, βουτυρώδεις αποικίες που έχουν εντελώς βαθυκόκκινο χρώμα.

4. Δοκιμές ταυτοποίησης του *R. solanacearum*

Οι δοκιμές για την επιβεβαίωση της ταυτότητας των πιθανών απομονώσεων του *R. solanacearum* παρουσιάζονται στην ενότητα VI.B.

ΕΝΟΤΗΤΑ III

1. Λεπτομερείς μέθοδοι για την ανίχνευση και ταυτοποίηση του *Ralstonia solanacearum* σε δείγματα ασυμπτωματικών κονδύλων πατάτας

1.1. Προετοιμασία του δείγματος

Σημείωση:

- Το τυπικό μέγεθος δείγματος είναι 200 κόνδυλοι ανά δοκιμή. Για πιο εντατική δειγματοληψία απαιτούνται περισσότερες δοκιμές σε δείγματα του μεγέθους αυτού. Τυχόν μεγαλύτεροι αριθμοί κονδύλων στο δείγμα θα έχει ως αποτέλεσμα παρεμπόδιση ή δυσκολίες στην ερμηνεία των αποτελεσμάτων. Η διαδικασία όμως μπορεί να εφαρμοσθεί και για δείγματα μικρότερα των 200 κονδύλων στην περίπτωση που είναι λιγότεροι οι διαθέσιμοι κόνδυλοι.
- Η επικύρωση όλων των μεθόδων ανίχνευσης που περιγράφονται στη συνέχεια βασίζεται στη διενέργεια δοκιμών σε δείγματα 200 κονδύλων.
- Το εκχύλισμα πατάτας που περιγράφεται παρακάτω μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί για την ανίχνευση του βακτηρίου της δακτυλιώτης σήψης της πατάτας, *Clavibacter michiganensis* subsp. *sepedonicus*.

Προαιρετική προπεξεργασία πριν από την προετοιμασία του δείγματος:

- α) Τα δείγματα επωάζονται στους 25-30 °C για διάστημα μέχρι 2 εβδομάδων πριν από τη διενέργεια των δοκιμών για την ενθάρρυνση του πολλαπλασιασμού τυχόν πληθυσμών του *R. solanacearum*.
- β) Πλένονται οι κόνδυλοι. Χρησιμοποιούνται κατάλληλα απολυμαντικά (χλωριούχες ενώσεις εάν πρόκειται να χρησιμοποιηθεί η δοκιμή PCR με στόχο την απομάκρυνση τυχόν DNA του παθογόνου) και απορρυπαντικά ύστερα από κάθε δείγμα. Οι κόνδυλοι στεγνώνουν στον αέρα. Η ανωτέρω διαδικασία πλύσης είναι ιδιαίτερα χρήσιμη για δείγματα που περιβάλλονται από υπερβολικό χώμα καθώς και στην περίπτωση που πρόκειται να εφαρμοσθεί η δοκιμή PCR ή η διαδικασία άμεσης απομόνωσης, αλλά δεν είναι υποχρεωτική.

- 1.1.1. Με ένα καθαρό και απολυμασμένο νυστέρι ή ειδικό μαχαίρι λαχανικών, αφαιρείται η επιδερμίδα γύρω από το σημείο πρόσφυσης του στολονίου του κονδύλου έτσι ώστε να φανούν οι αγγειώδεις ιστοί. Αποκόπτουμε με προσοχή ένα μικρό κώνο αγγειώδους ιστού από το σημείο πρόσφυσης του στολονίου και προσέχουμε ώστε η αφαιρούμενη ποσότητα μη αγγειώδους ιστού να είναι η ελάχιστη δυνατή (βλ. ιστοχώρο <http://forum.europa.eu.int/Public/irc/sanco/Home/main>).

Σημείωση: Κάθε κόνδυλος (με σήψη) που παρουσιάζει συμπτώματα που γεννούν υπόνοιες για ύπαρξη της ασθένειας αφήνεται παράμερα και εξετάζεται χωριστά.

Εάν κατά τη διάρκεια της αφαίρεσης του κώνου από το σημείο πρόσφυσης του στολονίου παρατηρηθούν συμπτώματα που γεννούν υπόνοιες για ύπαρξη καστανής σήψης θα πρέπει να διενεργηθεί μακροσκοπική επιθεώρηση του κονδύλου και να κοπεί ο κόνδυλος αυτός κοντά στο σημείο πρόσφυσης του στολονίου. Όλοι οι κομμένοι κόνδυλοι με πιθανά συμπτώματα της ασθένειας πρέπει να διατηρούνται για 2 τουλάχιστον ημέρες σε θερμοκρασία δωματίου έτσι ώστε να καταστεί δυνατή η φελλοποίηση και στη συνέχεια να φυλάσσονται στο ψυγείο (4-10 °C) υπό τις κατάλληλες συνθήκες καραντίνας. Όλοι οι κόνδυλοι, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που παρουσιάζουν πιθανά συμπτώματα της ασθένειας, πρέπει να διατηρούνται σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο παράρτημα III.

- 1.1.2. Οι κώνοι που έχουν ληφθεί από το σημείο πρόσφυσης του στολονίου συλλέγονται σε μη χρησιμοποιηθέντες περιέκτες μίας χρήσης, οι οποίοι είναι δυνατόν να είναι κλεισμένοι ή/και σφραγισμένοι (στην περίπτωση που οι περιέκτες έχουν ξαναχρησιμοποιηθεί θα πρέπει να καθαρισθούν επιμελώς και να απολυμανθούν με χλωριούχες ενώσεις). Είναι προτιμότερο να υποβάλλονται οι κώνοι από τα σημεία πρόσφυσης του στολονίου σε κατεργασία αμέσως. Εάν αυτό δεν είναι δυνατόν, αποθηκεύονται στον περιέκτη, χωρίς την προσθήκη ρυθμιστικού διαλύματος, στο ψυγείο για 72 ώρες το ανώτατο ή σε θερμοκρασία δωματίου για 24 ώρες το ανώτατο.

Οι κώνοι από τα σημεία πρόσφυσης του στολονίου υποβάλλονται σε κατεργασία με μία από τις ακόλουθες διαδικασίες:

- α) Οι κώνοι καλύπτονται με επαρκή όγκο (περίπου 40 ml) ρυθμιστικού διαλύματος εξαγωγής (προσάρτημα 4) και αναταράσσονται σε περιστροφικό αναδευτήρα (50-100 rpm) για 4 ώρες σε θερμοκρασία χαμηλότερη των 24 °C ή για 16-24 ώρες στο ψυγείο.
- β) Οι κώνοι ομοιογενοποιούνται με επαρκή όγκο (περίπου 40 ml) ρυθμιστικού διαλύματος εξαγωγής (προσάρτημα 4), είτε σε αναμεικτη (π.χ. Waring ή Ultra Thurax) είτε με σύνθλιψη σε σφραγισμένο σάκο διαβροχής μίας χρήσης (π.χ. Stomacher ή Bioreba strong gauge polythene, 150 mm x 250 mm· αποστειρωμένο διά ακτινοβολίας) χρησιμοποιώντας λαστιχένια ματσόλα ή τον κατάλληλο εξοπλισμό σύνθλιψης (π.χ. Homex).

Σημείωση: Ο κίνδυνος επιμόλυνσης των δειγμάτων είναι υψηλός όταν τα δείγματα έχουν ομοιογενοποιηθεί με τη χρήση αναμεικτη. Πρέπει να ληφθούν προφυλάξεις για την αποφυγή της δημιουργίας αερολύματος ή υπερχειλίσας κατά τη διάρκεια της διαδικασίας εξαγωγής. Πρέπει να εξασφαλισθεί ότι για κάθε δείγμα οι λεπίδες και τα δοχεία του αναμεικτη αποστειρώνονται λίγο πριν από την έναρξη της διαδικασίας. Εάν πρόκειται να χρησιμοποιηθεί η δοκιμή PCR, πρέπει να αποφευχθεί η μεταφορά DNA στους περιέκτες ή τον εξοπλισμό σύνθλιψης. Στις περιπτώσεις που πρόκειται να χρησιμοποιηθεί η PCR, συνιστάται η σύνθλιψη σε σάκος μίας χρήσης καθώς και η χρήση σωλήνων μίας χρήσης.

- 1.1.3. Το υπερκείμενο υγρό μεταγγίζεται. Εάν το υγρό εμφανίζεται υπερβολικά θολό, καθίσταται διαυγές είτε με φυγοκέντρωση σε χαμηλή ταχύτητα (όχι περισσότερο από 180 g για 10 λεπτά σε θερμοκρασία 4-10 °C) είτε με διήθηση (40-100 μm) με αντλία κενού, πλένοντας το φίλτρο με πρόσθετο (10 ml) ρυθμιστικό διάλυμα εξαγωγής.
- 1.1.4. Το βακτηριακό κλάσμα συγκεντρώνεται με φυγοκέντρωση σε 7 000 g για 15 λεπτά (ή 10 000 g για 10 λεπτά) σε θερμοκρασία 4-10 °C και το υπερκείμενο υγρό απορρίπτεται χωρίς να διαταραχθεί το ίζημα.
- 1.1.5. Το ίζημα αναδιαλύεται σε 1,5 ml ρυθμιστικού διαλύματος ιζήματος (προσάρτημα 4). Χρησιμοποιούνται 500 μl για το *R. solanacearum*, 500 μl για το *Clavibacter michiganensis* subsp. *sepedonicus* και 500 μl για σκοπούς αναφοράς. Προστίθεται αποστειρωμένη γλυκερίνη σε τελική συγκέντρωση 10-25 % (v/v) στα 500 μl της κατάλληλης ποσότητας αναφοράς και στην εναπομείνουσα κατάλληλη ποσότητα δοκιμής, ανακατεύουμε με στροβιλισμό (vortex) και αποθηκεύουμε στους -16 έως -24 °C (εβδομάδες) ή στους -68 έως -86 °C (μήνες). Οι ποσότητες δοκιμών διατηρούνται σε θερμοκρασία 4-10 °C κατά τη διεξαγωγή των δοκιμών.

Δεν συνιστάται η επαναλαμβανόμενη κατάψυξη και απόψυξη.

Εάν απαιτείται η μεταφορά του εκχυλίσματος, πρέπει να εξασφαλισθεί ότι η διανομή θα πραγματοποιηθεί σε ψυκτικό δοχείο εντός 24 έως 48 ωρών.

- 1.1.6. Είναι επιτακτικό όπως όλοι οι θετικοί μάρτυρες του *R. solanacearum* και τα δείγματα κατεργάζονται χωριστά, ώστε να αποφεύγεται η επιμόλυνση. Το ίδιο ισχύει και για τις αντικειμενοφόρους της δοκιμής IF και για όλες τις δοκιμές.

1.2. Διενέργεια δοκιμών

Βλ. το διάγραμμα ροής και την περιγραφή των δοκιμών και των βελτιστοποιημένων πρωτοκόλλων στα σχετικά προσαρτήματα:

Εκλεκτική απομόνωση (βλ. ενότητα VI.A.4.)

Δοκιμή IF (βλ. ενότητα VI.A.5)

Δοκιμές PCR (βλ. ενότητα VI.A.6.)

Δοκιμή FISH (βλ. ενότητα VI.A.7.)

Δοκιμές ELISA (βλ. ενότητα VI.A.8.)

Βιοδοκιμή (βλ. ενότητα VI.A.9.)

2. Λεπτομερείς μέθοδοι για την ανίχνευση και ταυτοποίηση του *R. solanacearum* σε δείγματα ασυμπτωματικών φυτών πατάτας, τομάτας ή άλλων φυτών ξενιστών

2.1. Προετοιμασία του δείγματος

Σημείωση: Για την ανίχνευση των λανθάνοντων πληθυσμών του *R. solanacearum* συνιστάται ο έλεγχος σύνθετων δειγμάτων. Η διαδικασία είναι δυνατόν να εφαρμοστεί κατάλληλα και για σύνθετα δείγματα με έως 200 τμήματα στελεχών. Εάν πραγματοποιούνται επισκοπήσεις, αυτές πρέπει να βασίζονται σε στατιστικά αντιπροσωπευτικό δείγμα του πληθυσμού φυτών υπό εξέταση.

2.1.1. Τα τμήματα στελεχών 1-2 cm συλλέγονται σε κλειστό αποστειρωμένο περιέκτη σύμφωνα με τις ακόλουθες διαδικασίες δειγματοληψίας:

Σπορόφυτα τομάτας φυτωρίου: Με ένα καθαρό και απολυμασμένο μαχαίρι, αφαιρείται τμήμα 1 cm από τη βάση κάθε στελέχους, πάνω ακριβώς από το έδαφος.

Φυτά τομάτας που έχουν αναπτυχθεί στον αγρό ή σε θερμοκήπιο: Με ένα καθαρό και απολυμασμένο μαχαίρι, απομακρύνουμε το χαμηλότερο πλευρικό βλαστό από κάθε φυτό κόβοντας ακριβώς πάνω από το σημείο ένωσης με το κύριο στέλεχος. Απομακρύνουμε το χαμηλότερο τμήμα ενός εκατοστού από κάθε πλευρικό βλαστό.

Άλλοι ξενιστές: Με ένα καθαρό και απολυμασμένο μαχαίρι ή κλαδευτική ψαλίδα, αφαιρείται τμήμα 1 cm από τη βάση κάθε στελέχους, πάνω ακριβώς από το έδαφος. Στην περίπτωση του *S. dulcamara* ή άλλων φυτών ξενιστών που αναπτύσσονται στο νερό, αφαιρούμε τμήματα (1-2 cm) από τα στελέχη ή στολόνια που βρίσκονται κάτω από το νερό και τα οποία έχουν αναπτύξει ρίζες μέσα στο νερό.

Όταν πραγματοποιείται δειγματοληψία σε μια συγκεκριμένη τοποθεσία, συνιστάται η εξέταση στατιστικά αντιπροσωπευτικού δείγματος τουλάχιστον 10 φυτών ανά σημείο δειγματοληψίας κάθε πιθανού ζιζανίου-ξενιστή. Η ανίχνευση του παθογόνου είναι περισσότερο αξιόπιστη κατά τα τέλη της άνοιξης, το καλοκαίρι και το φθινόπωρο, αν και οι φυσικές μολύνσεις είναι δυνατόν να ανιχνευθούν καθ' όλη τη διάρκεια του έτους στο πολυετές *Solanum dulcamara* που αναπτύσσεται στα υδατορεύματα. Γνωστοί ξενιστές είναι τα αυτοφυή φυτά πατάτας (groundkeepers – παραμένοντα στο έδαφος), *Solanum dulcamara*, *S. nigrum*, *Datura stramonium* και άλλα μέλη της οικογένειας των σολανωδών (Solanaceae). Άλλοι ξενιστές είναι το *Pelargonium* spp. και το *Portulaca oleracea*. Ορισμένα ευρωπαϊκά είδη ζιζανίων, τα οποία δύναται ενδεχομένως να φιλοξενούν πληθυσμούς *R. solanacearum* βιοποικιλίας 2, φυλής 3 στις ρίζες ή/και τις ριζόσφαιρες υπό ειδικές περιβαλλοντικές συνθήκες είναι τα *Atriplex hastata*, *Bidens pilosa*, *Cerastium glomeratum*, *Chenopodium album*, *Eupatorium cannabinum*, *Galinsoga parviflora*, *Ranunculus scleratus*, *Rorippa* spp, *Rumex* spp., *Silene alba*, *S. nutans.*, *Tussilago farfara* και *Urtica dioica*.

Σημείωση: Στο στάδιο αυτό μπορεί να γίνει μακροσκοπική εξέταση για εσωτερικά συμπτώματα (χρώση του αγγειώδους ιστού ή βακτηριακό εξίδρωμα). Αφήνουμε παράμερα όλα τα τμήματα στελεχών που παρουσιάζουν συμπτώματα και τα εξετάζουμε ξεχωριστά (βλ. ενότητα II).

2.1.2. Τα τμήματα στελεχών απολυμαίνονται για σύντομο χρονικό διάστημα με αιθανόλη 70 % και στεγνώνονται αμέσως με απορροφητικό χαρτί.

α) Τα τμήματα καλύπτονται με επαρκή όγκο (περίπου 40 ml) ρυθμιστικού διαλύματος εξαγωγής (προσάρτημα 4) και αναταράσσονται σε περιστροφικό αναδευτήρα (50-100 rpm) για 4 ώρες σε θερμοκρασία χαμηλότερη των 24 °C ή για 16-24 ώρες στο ψυγείο ή

β) Υποβάλλονται σε κατεργασία αμέσως με σύνθλιψη των τμημάτων εντός ανθεκτικού σάκκου διαβροχής (π.χ. Stomacher ή Bioreba) με τον κατάλληλο όγκο ρυθμιστικού διαλύματος εξαγωγής (προσάρτημα 4) χρησιμοποιώντας λαστιχένια ματσόλα ή τον κατάλληλο εξοπλισμό σύνθλιψης (π.χ. Homex). Στην περίπτωση που αυτό δεν είναι δυνατόν, τα τμήματα στελεχών αποθηκεύονται στο ψυγείο για χρονικό διάστημα 72 ωρών το μέγιστο ή σε θερμοκρασία δωματίου για χρονικό διάστημα 24 ωρών το μέγιστο.

2.1.3. Το υπερκείμενο υγρό μεταγγίζεται αφού κατακαθίσει για 15 λεπτά.

2.1.4. Περαιτέρω διαύγαση του εκχυλίσματος ή της συγκέντρωσης του βακτηριακού κλάσματος δεν απαιτείται συνήθως αλλά είναι δυνατόν να επιτευχθεί με διήθηση ή/και φυγοκέντριση όπως περιγράφεται στην ενότητα III.1.1.3-1.1.5.

2.1.5. Το αδιάλυτο ή συγκεντρωμένο εκχύλισμα δείγματος χωρίζεται σε 2 ίσα μέρη. Το ήμισυ διατηρείται σε 4-10 °C κατά τη διεξαγωγή της δοκιμής και το άλλο μισό φυλάσσεται με 10-25 % (v/v) αποστειρωμένη γλυκερίνη σε θερμοκρασία - 16 έως - 24 °C (εβδομάδες) ή σε θερμοκρασία - 68 έως - 86 °C (μήνες) για την περίπτωση που χρειασθεί η διενέργεια περαιτέρω δοκιμών.

2.2. Διενέργεια δοκιμών

Βλ. το διάγραμμα ροής και την περιγραφή των δοκιμών και των βελτιστοποιημένων πρωτοκόλλων στα σχετικά προσαρτήματα:

Εκλεκτική απομόνωση (βλ. ενότητα VI.A.4.)

Δοκιμή IF (βλ. ενότητα VI.A.5)

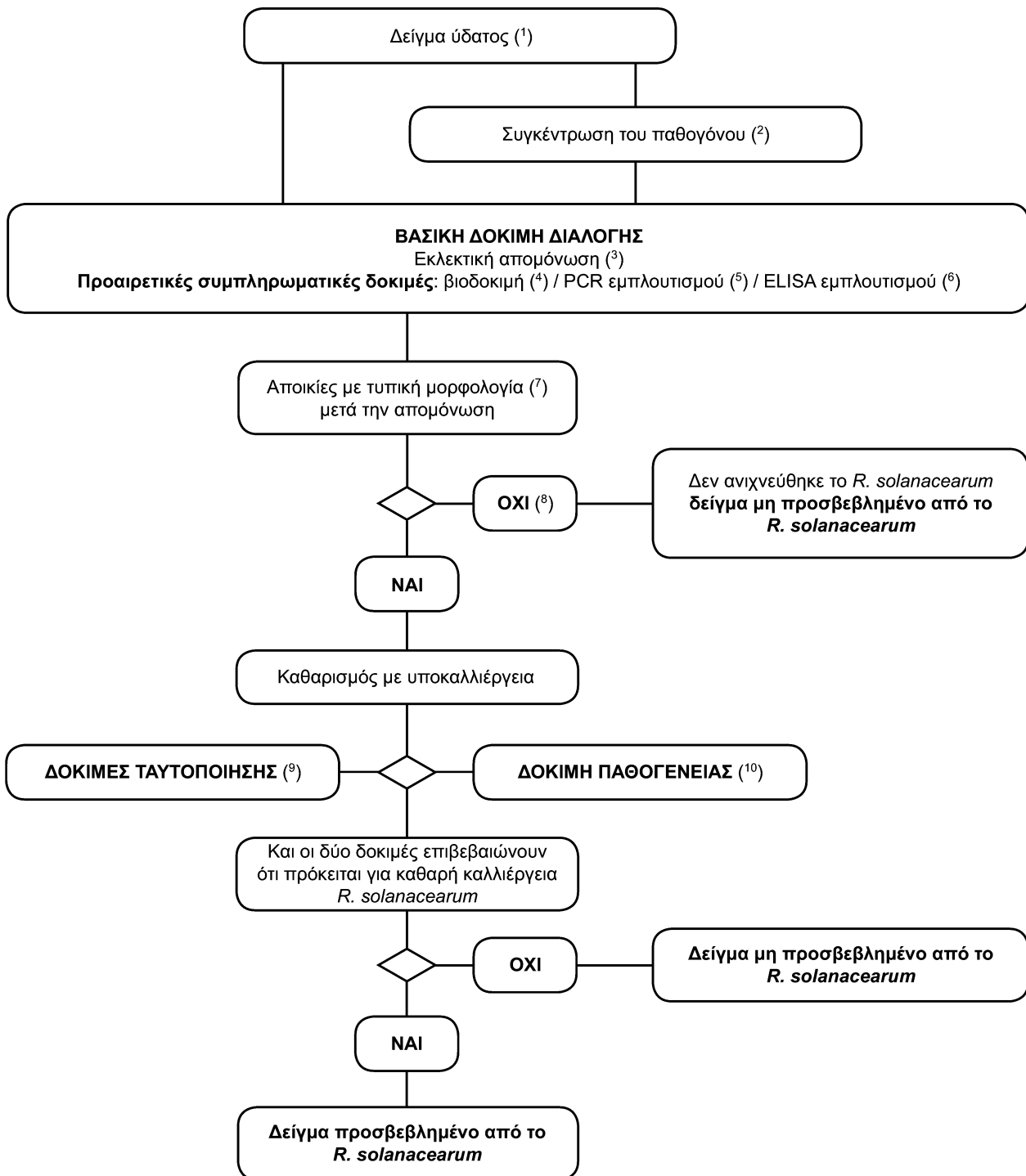
Δοκιμές PCR (βλ. ενότητα VI.A.6.)

Δοκιμή FISH (βλ. ενότητα VI.A.7.)

Δοκιμές ELISA (βλ. ενότητα VI.A.8.)

Βιοδοκιμή (βλ. ενότητα VI.A.9.)

ΕΝΟΤΗΤΑ IV

1. Σχήμα για την ανίχνευση και ταυτοποίηση του *R. solanacearum* στο νερό

- (¹) Βλ. ενότητα IV.2.1. για τις συνιστώμενες διαδικασίες δειγματοληψίας.
- (²) Οι μέθοδοι συγκέντρωσης του παθογόνου περιγράφονται στην ενότητα IV.2.1. Η συγκέντρωση έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση των πληθυσμών τόσο του παθογόνου όσο και των ανταγωνιστικών σαπροφυτικών βακτηρίων και συνιστάται μόνον εάν δεν οδηγεί στην παρεμπόδιση της δοκιμής απομόνωσης.
- (³) Η δοκιμή εκλεκτικής απομόνωσης περιγράφεται στην ενότητα VI.A.4.
- (⁴) Η βιοδοκιμή περιγράφεται στην ενότητα VI.A.9.
- (⁵) Οι μέθοδοι εμπλουτισμού PCR περιγράφονται στις ενότητες VI.A.4.2 και VI.A.6.
- (⁶) Οι μέθοδοι εμπλουτισμού ELISA περιγράφονται στις ενότητες VI.A.4.2 και VI.A.8.
- (⁷) Η τυπική μορφολογία των αποικιών περιγράφεται στην ενότητα II.3.δ.
- (⁸) Η καλλιέργεια είναι δυνατόν να αποτύχει λόγω ανταγωνισμού ή παρεμπόδισης από σαπροφυτικά βακτήρια. Εάν υπάρχουν υπόνοιες ότι υψηλοί πληθυσμοί σαπροφύτων επηρεάζουν την αξιοπιστία της απομόνωσης, επαναλαμβάνονται οι δοκιμές απομόνωσης με την αραιώση του δείγματος σε αποστειρωμένο νερό.
- (⁹) Η αξιόπιστη ταυτοποίηση καθαρών πιθανών καλλιεργειών του *R. solanacearum* επιτυγχάνεται με τη χρήση των δοκιμών που περιγράφονται στην ενότητα VI.B.
- (¹⁰) Η δοκιμή παθογένειας περιγράφεται στην ενότητα VI.Γ.

2. Μέθοδοι για την ανίχνευση και ταυτοποίηση του *R. solanacearum* στο νερό

Αρχή

Το επικυρωμένο σχήμα ανίχνευσης που περιγράφεται στην ενότητα αυτή, εφαρμόζεται για την ανίχνευση του παθογόνου σε δείγματα επιφανειακών υδάτων και μπορεί επίσης να εφαρμοσθεί για την εξέταση δειγμάτων λυμάτων κατεργασίας πατάτας ή ακάθαρτων υδάτων. Είναι σημαντικό, ωστόσο, να σημειωθεί ότι η αναμενόμενη ευαισθησία της ανίχνευσης θα ποικίλλει ανάλογα με το υπόστρωμα. Η ευαισθησία της δοκιμής απομόνωσης επηρεάζεται από τους πληθυσμούς των ανταγωνιστικών σαπροφυτικών βακτηρίων που είναι συνήθως κατά πολύ περισσότεροι στα λύματα κατεργασίας πατάτας και ακάθαρτων υδάτων απ' ό,τι στα επιφανειακά ύδατα. Ενώ το σχήμα που ακολουθεί αναμένεται να ανιχνεύσει τόσο λίγα όσο 10^3 κύτταρα ανά λίτρο σε επιφανειακά ύδατα, η ευαισθησία ανίχνευσης σε λύματα κατεργασίας πατάτας ή ακάθαρτων υδάτων είναι πιθανόν να είναι κατά πολύ μικρότερη. Για το λόγο αυτό, συνιστάται η εξέταση λυμάτων ύστερα από κάθε εργασία καθαρισμού (π.χ. καθίζηση ή διήθηση) κατά την οποία μειώνονται οι πληθυσμοί των σαπροφυτικών βακτηρίων. Οι περιορισμοί όσον αφορά την ευαισθησία του σχήματος δοκιμών πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την αξιολόγηση της αξιοπιστίας οιοδήποτε αρνητικών αποτελεσμάτων. Παρά το γεγονός ότι το εν λόγω σχήμα έχει χρησιμοποιηθεί με επιτυχία σε εργασίες επισκόπησης για τον προσδιορισμό της παρουσίας ή απουσίας του παθογόνου σε επιφανειακά ύδατα, οι περιορισμοί που το συνοδεύουν πρέπει να λαμβάνονται υπόψη όταν χρησιμοποιείται σε παρόμοιες επισκοπήσεις λυμάτων κατεργασίας πατάτας ή ακάθαρτων υδάτων.

2.1. Προετοιμασία του δείγματος

Σημείωση:

- Η ανίχνευση του *R. solanacearum* σε επιφανειακά ύδατα είναι πιο αξιόπιστη κατά τα τέλη της άνοιξης, το καλοκαίρι και το φθινόπωρο όταν η θερμοκρασία του ύδατος υπερβαίνει τους 15 °C.
- Η επαναλαμβανόμενη δειγματοληψία σε διαφορετικές χρονικές στιγμές κατά την προαναφερθείσα χρονική περίοδο σε προσδιορισθέντα σημεία δειγματοληψίας θα ενισχύσει την αξιοπιστία της ανίχνευσης μειώνοντας τις επιδράσεις των κλιματικών μεταβολών.
- Πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι επιδράσεις των ισχυρών βροχοπτώσεων και της γεωγραφίας των υδάτινων ρευμάτων έτσι ώστε να αποφεύγονται τα αποτελέσματα μεγάλης αραιώσεως που ενδέχεται να καταστήσουν ασαφή την παρουσία του παθογόνου.
- Πρέπει να λαμβάνονται δείγματα επιφανειακών υδάτων που βρίσκονται κοντά σε φυτά ξενιστές εάν τα εν λόγω φυτά υπάρχουν.

2.1.1. Σε επιλεγμένα σημεία δειγματοληψίας, συλλέγουμε δείγματα νερού γεμίζοντας αποστειρωμένους σωλήνες ή φιάλες μίας χρήσεως, εάν είναι δυνατόν, σε βάθος κάτω των 30 cm και εντός αποστάσεως 2 m από την όχθη. Όσον αφορά τα λύματα κατεργασίας και ακάθαρτων υδάτων, συλλέγουμε δείγματα από το σημείο εκροής των λυμάτων. Συνιστώνται μεγέθη δειγμάτων έως 500 ml ανά σημείο δειγματοληψίας. Εάν προτιμώνται μικρότερα δείγματα, συνιστάται η λήψη δειγμάτων σε τουλάχιστον 3 περιπτώσεις ανά σημείο δειγματοληψίας, και κάθε δείγμα να αποτελείται από 2 επαναληπτικά υπο-δείγματα τουλάχιστον των 30 ml. Για εντατική εργασία επισκόπησης, επιλέγουμε τουλάχιστον 3 σημεία δειγματοληψίας ανά 3 χλμ υδάτινου ρεύματος και εξασφαλίζουμε ότι διενεργείται δειγματοληψία και στους παραπόταμους που εισέρχονται στο υδάτινο ρεύμα.

2.1.2. Τα δείγματα μεταφέρονται σε συνθήκες ψύχους και σκότους (4-10 °C) και εξετάζονται εντός 24 ωρών.

2.1.3. Εάν είναι απαραίτητο, το βακτηριακό κλάσμα μπορεί να συγκεντρωθεί χρησιμοποιώντας μία από τις ακόλουθες μεθόδους:

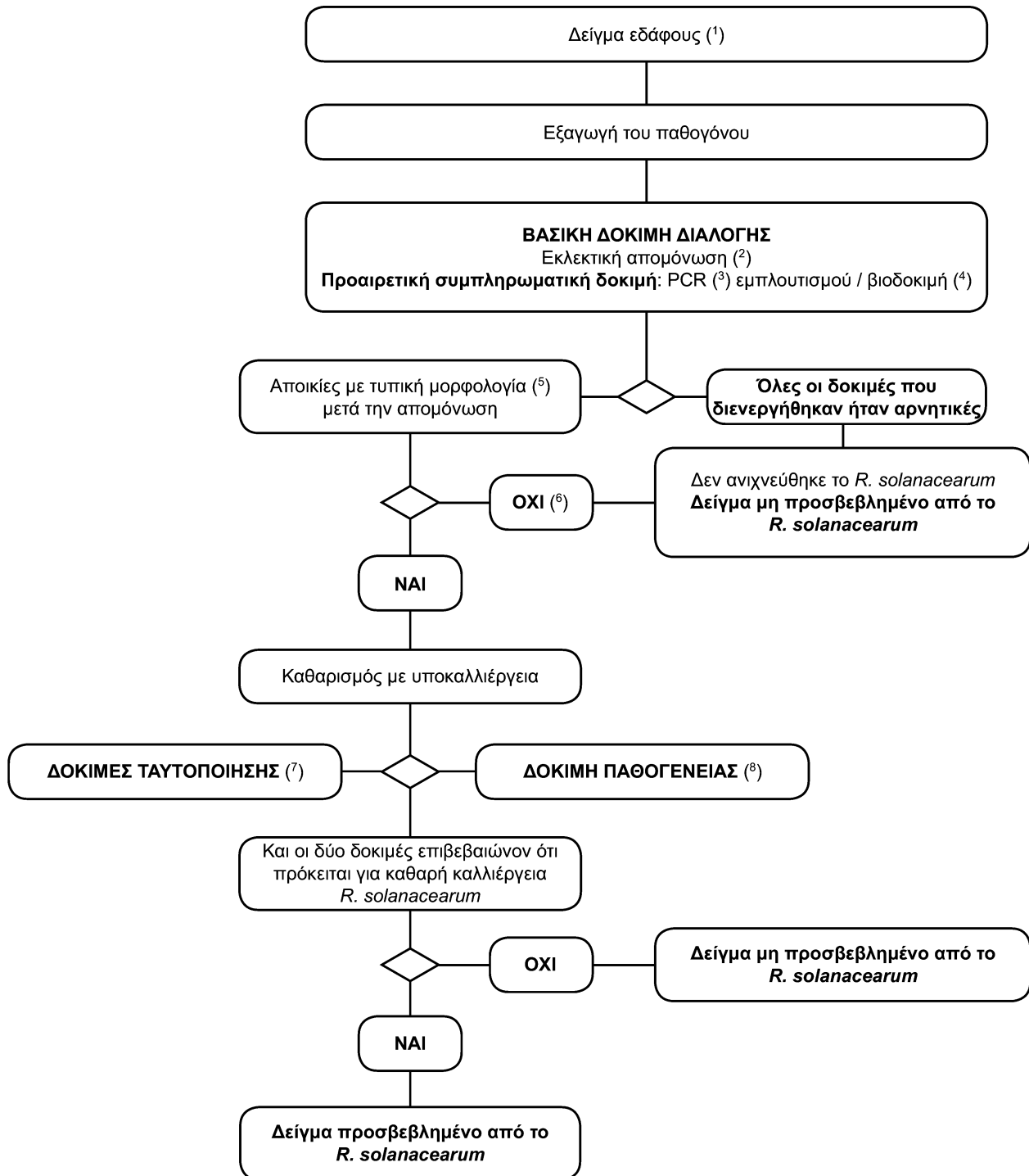
- α) Τα υπο-δείγματα των 30-50 ml φυγοκεντρώνται σε 10 000 g για 10 λεπτά (ή 7 000 g για 15 λεπτά) κατά προτίμηση στους 4-10 °C, απορρίπτεται το υπερκείμενο υγρό και το ίζημα αναδιαλύεται σε 1 ml ρυθμιστικού διαλύματος ιζήματος (προσάρτημα 4).
- β) Διήθηση από μεμβράνη (ελάχιστο μέγεθος πόρων 0,45 μm) ακολουθούμενη από πλύση του φίλτρου σε 5-10 ml ρυθμιστικού διαλύματος ιζήματος και παρακράτηση των εκπλυμάτων. Η μέθοδος αυτή ενδείκνυται για μεγαλύτερους όγκους νερού που περιέχουν μικρότερους αριθμούς σαπροφύτων.

Η συγκέντρωση δεν συνιστάται συνήθως για δείγματα λυμάτων κατεργασίας πατάτας ή ακάθαρτων υδάτων καθώς αυξημένοι πληθυσμοί ανταγωνιστικών σαπροφυτικών βακτηρίων θα παρεμποδίζουν την ανίχνευση του *Ralstonia solanacearum*.

2.2. Διενέργεια δοκιμών

Βλ. το διάγραμμα ροής και την περιγραφή των δοκιμών στα σχετικά προσαρτήματα.

ΕΝΟΤΗΤΑ V

1. Σχήμα για την ανίχνευση και ταυτοποίηση του *R. solanacearum* στο έδαφος

- (¹) Βλ. ενότητα V.2.1. για τις συνιστώμενες διαδικασίες δειγματοληψίας.
- (²) Η δοκιμή εκλεκτικής απομόνωσης περιγράφεται στην ενότητα VI.A.4.
- (³) Οι μέθοδοι εμπλουτισμού PCR περιγράφονται στις ενότητες VI.A.4.2 και VI.A.6.
- (⁴) Η βιοδοκιμή περιγράφεται στην ενότητα VI.A.9.
- (⁵) Η τυπική μορφολογία των αποικιών περιγράφεται στην ενότητα II.3.δ.
- (⁶) Η καλλιέργεια είναι δυνατόν να αποτύχει λόγω ανταγωνισμού ή παρεμπόδισης από σαπροφυτικά βακτήρια. Εάν υπάρχουν υπόνοιες ότι μεγάλοι πληθυσμοί σαπροφύτων επηρεάζουν την αξιοπιστία της απομόνωσης, επαναλαμβάνονται οι δοκιμές απομόνωσης μετά την περαιτέρω αραιώση του δείγματος.
- (⁷) Η αξιόπιστη ταυτοποίηση καθαρών πιθανών καλλιεργειών του *R. solanacearum* επιτυγχάνεται με τη χρήση των δοκιμών που περιγράφονται στην ενότητα VI.B.
- (⁸) Η δοκιμή παθογένειας περιγράφεται στην ενότητα VI.Γ.

2. Μέθοδοι για την ανίχνευση και ταυτοποίηση του *R. solanacearum* στο έδαφος

Αρχές

Το επικυρωμένο σχήμα ανίχνευσης που περιγράφεται στην ενότητα αυτή ισχύει για την ανίχνευση του παθογόνου σε δείγματα εδάφους αλλά μπορεί να χρησιμοποιηθεί επίσης για τη δοκιμή δειγμάτων στερεών αποβλήτων κατεργασίας πατάτας ή ιλύος επεξεργασίας λυμάτων. Θα πρέπει, ωστόσο, να σημειωθεί ότι οι εν λόγω μέθοδοι δεν διαθέτουν επαρκή ευαισθησία έτσι ώστε να εγγυηθούν την ανίχνευση χαμηλών/και ακανόνιστα διασκορπισμένων πληθυσμών του *Ralstonia solanacearum* που είναι δυνατόν να υπάρχουν σε φυσικούς μολυσμένα δείγματα των εν λόγω υποστρωμάτων.

Οι περιορισμοί του εν λόγω σχήματος δοκιμής όσον αφορά την ευαισθησία πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την αξιολόγηση της αξιοπιστίας τυχόν αρνητικών αποτελεσμάτων καθώς επίσης και όταν χρησιμοποιούνται σε επισκοπήσεις για τον προσδιορισμό της παρουσίας ή απουσίας του παθογόνου στο έδαφος ή την ιλύ. Η πιο αξιόπιστη δοκιμή για την ανίχνευση της παρουσίας του παθογόνου στο έδαφος ενός αγρού είναι η φύτευση ευπαθούς ξενιστή και η παρακολούθησή του όσον αφορά το ενδεχόμενο μόλυνσης, αλλά ακόμη και με τη μέθοδο αυτή τα χαμηλά επίπεδα μόλυνσης θα διαφύγουν την ανίχνευση.

2.1. Προετοιμασία του δείγματος

2.1.1. Η διενέργεια δειγματοληψίας σε έδαφος αγρού πρέπει να τηρεί τις τυποποιημένες αρχές της δειγματοληψίας για ανίχνευση νηματωδών. Συλλέγουμε 0,5-1 kg εδάφους ανά δείγμα από 60 τοποθεσίες ανά 0,3 ha από βάθος 10-20 cm (ή σε επιφάνεια 7x7 μέτρων). Εάν υπάρχουν υπόνοιες για την παρουσία του παθογόνου, αυξάνουμε τον αριθμό σημείων συλλογής σε 120 ανά 0,3 ha. Φυλάσσουμε τα δείγματα στους 12-15 °C πριν από τη διενέργεια των δοκιμών. Η δειγματοληψία ιλύος κατεργασίας πατάτας ή λυμάτων πραγματοποιείται με τη συλλογή συνολικά 1 kg από τοποθεσίες που αντιστοιχούν στο συνολικό όγκο της ιλύος προς εξέταση. Αναμειγνύουμε καλά κάθε δείγμα πριν από τη διενέργεια δοκιμής.

2.1.2. Διασκορπίζουμε υπο-δείγματα των 10-25 g εδάφους ή ιλύος με περιστροφική ανάδευση (250 rpm) σε 60-150 ml ρυθμιστικού διαλύματος εξαγωγής (προσάρτημα 4) για μέγιστο χρονικό διάστημα 2 ωρών. Εάν είναι απαραίτητο, η προσθήκη 0,02 % αποστειρωμένου Tween-20 και 10-20 g αποστειρωμένου σκύρου μπορεί να ενισχύσει το διασκορπισμό.

2.1.3. Το αιώρημα διατηρείται στους 4 °C κατά τη διάρκεια της διεξαγωγής της δοκιμής.

2.2. Διενέργεια δοκιμών

Βλ. το διάγραμμα ροής και την περιγραφή των δοκιμών στα σχετικά προσαρτήματα.

ΕΝΟΤΗΤΑ VI

ΒΕΛΤΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΑ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΙΧΝΕΥΣΗ ΚΑΙ ΤΑΥΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ *R. SOLANACEARUM*

A. ΔΟΚΙΜΕΣ ΔΙΑΓΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΙΧΝΕΥΣΗΣ

1. Δοκιμή εκκρίσεων από το στέλεχος

Η παρουσία του *R. solanacearum* σε στελέχη μαραμμένων φυτών πατάτας, τομάτας ή άλλων ξενιστών μπορεί να εκτιμηθεί με την ακόλουθη απλή προκαταρκτική δοκιμή: κόβουμε το στέλεχος πάνω ακριβώς από το έδαφος. Αναρτάται η κομμένη επιφάνεια μέσα σε σωλήνα με καθαρό νερό. Παρατηρούμε εάν σε λίγα λεπτά παρουσιαστεί η χαρακτηριστική αυθόρμητη ροή βακτηριακού γλοιώδους εκκρίματος με τη μορφή κλωστών από τις κομμένες αγγειώδεις δέσμες.

2. Ανίχνευση πολυ-β-υδροξυβουτυρικών κοκκίων

1. Παρασκευάζουμε επίχρισμα της βακτηριακής εξίδρωσης από τους μολυσμένους ιστούς ή από 48ωρη καλλιέργεια σε υλικό YPGA ή SPA (προσάρτημα 2) σε αντικειμενοφόρο πλάκα μικροσκοπίου.
2. Παρασκευάζουμε επίσης επίχρισμα θετικού μάρτυρα από στέλεχος του *R. solanacearum* βιοποικιλίας 2 και, αν θεωρηθεί χρήσιμο, ένα επίχρισμα αρνητικού μάρτυρα ενός είδους γνωστού ως αρνητικού στην παραγωγή PHB.
3. Αφήνουμε να ξηραθούν και περνούμε την κατώτερη επιφάνεια κάθε αντικειμενοφόρου γρήγορα πάνω από φλόγα για να προσηλωθούν τα επίχρισματα.
4. Ακολουθεί χρώση του παρασκευάσματος με Nile Blue ή Sudan Black και εξετάζονται στο μικροσκόπιο ως εξής:

Δοκιμή Nile Blue

- α) Κάθε αντικειμενοφόρος καλύπτεται πλήρως με 1 % υδατικό διάλυμα Nile Blue A και επωάζεται για 10 λεπτά στους 55 °C.
- β) Αποστραγγίζουμε το διάλυμα χρώσεως. Πλένουμε την πλάκα για λίγο προσεκτικά με ρέον νερό της βρύσης. Απομακρύνουμε την περίσσεια του νερού με απορροφητικό χαρτί.
- γ) Περιλούζουμε το επίχρισμα με 8 % υδατικό διάλυμα οξικού οξέος και το αφήνουμε για επώαση επί 1 λεπτό σε θερμοκρασία εργαστηρίου.
- δ) Πλένουμε την πλάκα για λίγο προσεκτικά με ρέον νερό της βρύσης. Απομακρύνουμε την περίσσεια του νερού με απορροφητικό χαρτί.
- ε) Ξαναρίχνουμε μία σταγόνα νερό και τοποθετούμε μία καλυπτρίδα.
- στ) Εξετάζουμε το χρωσμένο επίχρισμα με μικροσκόπιο επιφθορισμού στα 450 nm με ελαιοκαταδυτικό φακό σε μεγέθυνση 600-1 000 χρησιμοποιώντας ένα έλαιο- ή υδατοκαταδυτικό αντικειμενικό φακό.
- ζ) Παρατηρούμε για την παρουσία κοκκίων PHB με λαμπρό πορτοκαλί φθορισμό. Επίσης παρατηρούμε με κανονικό διερχόμενο φως για, να εξασφαλιστεί ότι τα κοκκία είναι ενδοκυτταρικά και ότι η μορφολογία των κυττάρων είναι η τυπική του *R. solanacearum*.

Δοκιμή Sudan Black

- α) Κάθε αντικειμενοφόρος καλύπτεται πλήρως με 0,3 % διάλυμα Sudan Black B σε 70 % αιθανόλη και επωάζεται για 10 λεπτά σε θερμοκρασία εργαστηρίου.
- β) Αποστραγγίζουμε το διάλυμα χρώσεως, πλένουμε την πλάκα για λίγο προσεκτικά με ρέον νερό της βρύσης και απομακρύνουμε την περίσσεια του νερού με απορροφητικό χαρτί.
- γ) Οι αντικειμενοφόροι βυθίζονται για σύντομο χρονικό διάστημα σε ξυλόλη και στεγνώνουμε με απορροφητικό χαρτί. Προσοχή: Η ξυλόλη είναι επιβλαβής, γι' αυτό πρέπει να λαμβάνουμε τις απαραίτητες προφυλάξεις ασφαλείας και να εργαζόμαστε σε απαγωγό εστία.
- δ) Περιλούζουμε τις αντικειμενοφόρους με 0,5 % (β/ο) υδατικό διάλυμα σαφρανίνης και το αφήνουμε για 10 δευτερόλεπτα σε θερμοκρασία εργαστηρίου. Προσοχή: Η σαφρανίνη είναι επιβλαβής, γι' αυτό πρέπει να λαμβάνουμε τις απαραίτητες προφυλάξεις ασφαλείας και να εργαζόμαστε σε απαγωγό εστία.
- ε) Ξεπλένουμε ήπια με ρέον νερό της βρύσης, στεγνώνουμε με απορροφητικό χαρτί και τοποθετούμε μία καλυπτρίδα.
- στ) Εξετάζουμε τα χρωσμένα επίχρισματα σε φωτομικροσκόπιο χρησιμοποιώντας διερχόμενο φως με ελαιοκαταδυτικό φακό και με κλίμακα μεγέθυνσης 1 000 χρησιμοποιώντας ένα ελαιοκαταδυτικό αντικειμενικό.
- ζ) Παρατηρούμε για κοκκία PHB που έχουν χρωσθεί μπλε-μαύρα μέσα σε κύτταρα του *R. solanacearum* με χρωσμένα ροζ κυτταρικά τοιχώματα.

3. Δοκιμές οροσυγκόλλησης

Η συγκόλληση των κυττάρων του *R. solanacearum* σε βακτηριακή εξίδρωση ή εκχυλίσματα ιστών που παρουσιάζουν συμπτώματα παρατηρείται καλύτερα με τη χρήση επικυρωμένων αντισωμάτων (βλ. παράρτημα 3) επισημασμένων με τους κατάλληλους χρωματικούς δείκτες, όπως κόκκινα κύτταρα *Staphylococcus aureus* ή χρωσμένα σωματίδια latex. Εάν χρησιμοποιείται συσκευασία που διατίθεται στο εμπόριο (βλ. προσάρτημα 3), ακολουθούμε τις οδηγίες του κατασκευαστή. Σε διαφορετική περίπτωση, ακολουθείται η εξής διαδικασία:

- α) Αναμειγνύουμε σταγόνες ενός αιωρήματος επισημασμένου αντισώματος και βακτηριακής εξίδρωσης (περίπου 5 μl το καθένα) σε φαντρία πολυφαντιακών αντικειμενοφόρων δοκιμής.
- β) Παρασκευάζουμε θετικούς και αρνητικούς μάρτυρες χρησιμοποιώντας αιωρήματα του *R. solanacearum* βιοποικιλίας 2 και ετερόλογου στελέχους.
- γ) Παρατηρούμε εάν υπάρχει συγκόλληση σε θετικά δείγματα ύστερα από ελαφρά ανάμειξη για 15 δευτερόλεπτα.

4. Εκλεκτική απομόνωση

4.1. Εκλεκτική απομόνωση επί στερεού υποστρώματος

Σημείωση: Προτού χρησιμοποιήσετε για πρώτη φορά τη μέθοδο αυτή, πρέπει να πραγματοποιήσετε προκαταρκτικές δοκιμές έτσι ώστε να εξασφαλιστεί η αναπαραγωγίμη ανίχνευση 10^3 έως 10^4 μονάδων που σχηματίζουν αποικίες του *R. solanacearum* ανά ml που προστίθεται σε εκχυλίσματα από δείγματα που προηγούμενος έδειξαν αρνητικά αποτελέσματα.

Χρησιμοποιείστε ένα κατάλληλο επικυρωμένο εκλεκτικό θρεπτικό υπόστρωμα όπως το SMSA (όπως τροποποιήθηκε από τον Ehrhinstone *et al.*, 1996· βλ. προσάρτημα 2).

Χρειάζεται επίσης προσοχή ώστε το *R. solanacearum* να διαφοροποιείται από τυχόν άλλα βακτήρια που μπορεί να αναπτύξουν αποικίες στο θρεπτικό υπόστρωμα. Επιπροσθέτως, οι αποικίες του *R. solanacearum* ενδέχεται να παρουσιάζουν μη τυπική μορφολογία εάν τα τρυβλία έχουν υπερβολικούς πληθυσμούς του βακτηρίου ή υπάρχουν επίσης ανταγωνιστικά βακτήρια. Στις περιπτώσεις που υπάρχουν υπόνοιες για φαινόμενα ανταγωνισμού, το δείγμα πρέπει να επανεξετάζεται με διαφορετική δοκιμή.

Είναι δυνατόν να αναμένεται η ύψιστη ευαισθησία ανίχνευσης με τη μέθοδο αυτή όταν χρησιμοποιούνται εκχυλίσματα δειγμάτων που έχουν μόλις παρασκευασθεί. Ωστόσο, η μέθοδος εφαρμόζεται επίσης για εκχυλίσματα που έχουν αποθηκευθεί σε γλυκερίνη στους -68 έως -86 °C.

Ως θετικοί μάρτυρες, παρασκευάζονται δεκαδικές αραιώσεις από αιώρημα 10^6 cfu ανά ml παθογόνου στελέχους του *R. solanacearum* βιοποικιλίας 2 (π.χ. NCPPB 4156 = PD 2762 = CFBP 3857). Για την αποφυγή ενδεχόμενης μόλυνσης, παρασκευάζονται θετικοί μάρτυρες πλήρως διαχωρισμένοι από τα δείγματα προς δοκιμή.

Η καταλληλότητα κάθε νέας παρτίδας εκλεκτικού υποστρώματος όσον αφορά την ανάπτυξη του παθογόνου πρέπει να ελέγχεται πριν χρησιμοποιηθεί για τον έλεγχο των συνήθων δειγμάτων.

Η δοκιμή του υλικού των μαρτύρων γίνεται με τον ίδιο τρόπο όπως αυτή του ή των δειγμάτων.

4.1.1. Πραγματοποιείται η κατάλληλη τεχνική αραιώσεων επί στερεού υποστρώματος με στόχο να εξασφαλιστεί ότι αραιώνονται οποιοδήποτε πληθυσμοί σαπροφυτών που σχηματίζουν αποικίες. Απλώνονται 50-100 μl ανά τρυβλίο εκχυλίσματος δείγματος και κάθε αραιώση.

4.1.2. Τα τρυβλία επωάζονται στους 28 °C. Γίνεται ανάγνωση των τρυβλίων μετά από 48 ώρες και στη συνέχεια κάθε μέρα για 6 ημέρες. Οι τυπικές αποικίες του *R. solanacearum* σε θρεπτικό υπόστρωμα SMSA είναι γαλακτώδους χροιάς λευκές, επίπεδες, ακανόνιστες και ρευστώδεις και μετά από επώαση 3 ημερών αναπτύσσουν ρόδινο έως αιματέρυθρο χρώμα στο κέντρο με εσωτερικές ραβδώσεις ή ελικώσεις. (βλ. <http://forum.europa.eu.int/Public/irc/sanco/Home/main>).

Σημείωση: Ορισμένες φορές στο εν λόγω θρεπτικό υπόστρωμα σχηματίζονται μη τυπικές αποικίες του *R. solanacearum*. Οι αποικίες αυτές ενδέχεται να είναι μικρές, στρογγυλές, εντελώς κόκκινες στο χρώμα και μη ρευστώδεις ή μόνον μερικώς ρευστώδεις και, για το λόγο αυτό, είναι δύσκολο να τις ξεχωρίσει κανείς από σαπροφυτικά βακτήρια που σχηματίζουν αποικίες.

4.1.3. Καθαρίζονται οι πιθανές αποικίες του *R. solanacearum* ύστερα από γραμμωτή εξάπλωση ή εξάπλωση διαδοχικών αραιώσεων σε τρυβλία σε γενικής χρήσης θρεπτικό υλικό για την επίτευξη απομονωμένων αποικιών (βλ. προσάρτημα 2).

4.1.4. Οι καλλιέργειες αποθηκεύονται για βραχεία διαστήματα σε αποστειρωμένο νερό (pH 6-8, χωρίς χλώριο) σε θερμοκρασία δωματίου στο σκοτάδι ή για μακρά διαστήματα σε κατάλληλο κρυοπροστατευτικό υλικό στους -68 έως -86 °C ή λυοφιλιωμένες.

4.1.5. Ταυτοποιούνται οι πιθανές καλλιέργειες (βλ. ενότητα VI.B.) και πραγματοποιείται δοκιμή παθογένειας (βλ. ενότητα VI. Γ).

Ερμηνεία των αποτελεσμάτων της δοκιμής εκλεκτικής απομόνωσης επί στερεού θρεπτικού υποστρώματος

Η δοκιμή αυτή είναι αρνητική εάν δεν παρατηρηθούν βακτηριακές αποικίες μετά από έξι ημέρες ή δεν εντοπισθούν πιθανές τυπικές αποικίες του *R. solanacearum*, υπό την προϋπόθεση ότι δεν υπάρχουν υπόνοιες για παρεμπόδιση λόγω ανταγωνισμού από άλλα βακτήρια και ότι στους θετικούς μάρτυρες έχουν βρεθεί τυπικές αποικίες *R. solanacearum*.

Η δοκιμή είναι θετική εάν απομονωθούν πιθανές αποικίες του *R. solanacearum*.

4.2. Διαδικασία εμπλουτισμού

Χρησιμοποιούμε ένα επικυρωμένο υπόστρωμα εμπλουτισμού όπως ο τροποποιημένος ζωμός Wilbrink (βλ. προσάρτημα 2).

Η διαδικασία αυτή μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την εκλεκτική αύξηση των πληθυσμών του *R. solanacearum* σε εκχυλίσματα δειγμάτων και για την ενίσχυση της ευαισθησίας ανίχνευσης. Η εν λόγω διαδικασία, αραιώνει επίσης αποτελεσματικά παρεμποδιστές της αντίδρασης PCR (1:100). Θα πρέπει, ωστόσο, να σημειωθεί ότι ο εμπλουτισμός του *R. solanacearum* μπορεί να αποτύχει λόγω ανταγωνισμού από σαπροφυτικούς οργανισμούς οι οποίοι επίσης εμπλουτίζονται ταυτόχρονα. Για το λόγο αυτό, η απομόνωση του *R. solanacearum* από εμπλουτισμένες καλλιέργειες ζωμού ενδέχεται να είναι δύσκολη. Επιπροσθέτως, καθώς μπορεί να αυξηθούν οι πληθυσμοί ορολογικά σχετιζόμενων βακτηρίων, συνιστάται η χρήση εξειδικευμένων μονοκλωνικών αντισωμάτων αντί πολυκλωνικών αντισωμάτων όσον αφορά τις περιπτώσεις που πρόκειται να χρησιμοποιηθεί η δοκιμή ELISA.

- 4.2.1. Όσον αφορά την PCR εμπλουτισμού, μεταφέρουμε 100 μl εκχυλίσματος δείγματος σε 10 ml ζωμού εμπλουτισμού (προσάρτημα 2) που έχει προηγουμένως τοποθετηθεί σε επιμέρους ίσες ποσότητες σε σωλίνες ή φιάλες απαλλαγμένες από DNA. Για την ELISA εμπλουτισμού, είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθούν μεγαλύτερες αναλογίες εκχυλίσματος δείγματος σε σχέση με το ζωμό (π.χ. 100 μl σε 1,0 ml ζωμού εμπλουτισμού).
- 4.2.2. Επωάζουμε για 72 ώρες στους 27 έως 30 °C σε ανακινούμενη ή στατική καλλιέργεια διατηρώντας το καπάκι προσαρμοσμένο χαλαρά έτσι ώστε να είναι δυνατός ο αερισμός.
- 4.2.3. Αναμειγνύουμε καλά πριν από τη διεξαγωγή των δοκιμών ELISA ή PCR.
- 4.2.4. Επεξεργαζόμαστε τον εμπλουτισμένο ζωμό με τον ίδιο τρόπο όπως το (τα) δείγμα(-τα) στις ανωτέρω δοκιμές.

Σημείωση: Εάν αναμένουμε παρεμπόδιση του εμπλουτισμού του *R. solanacearum* λόγω των υψηλών πληθυσμών ορισμένων ανταγωνιστικών σαπροφυτικών βακτηρίων, είναι δυνατόν να παραχθούν καλύτερα αποτελέσματα εάν εμπλουτισθούν τα εκχυλίσματα δείγματος πριν από οποιαδήποτε φυγοκέντρωση ή άλλες ενέργειες συγκέντρωσης.

5. Δοκιμή IF

Αρχή

Η χρήση της δοκιμής IF ως αρχικής δοκιμής διαλογής συνιστάται λόγω της αποδεδειγμένης ευρωστίας της για την επίτευξη των απαιτούμενων ορίων.

Όταν η δοκιμή IF χρησιμοποιείται ως αρχική δοκιμή διαλογής και η ανάγνωση IF είναι θετική, πρέπει να πραγματοποιηθεί η δοκιμή απομόνωσης, PCR ή FISH ως δεύτερη δοκιμή διαλογής. Όταν η δοκιμή IF χρησιμοποιείται ως δεύτερη δοκιμή διαλογής και η ανάγνωση IF είναι θετική, απαιτείται διεξαγωγή περαιτέρω δοκιμών σύμφωνα με το διάγραμμα ροής για την ολοκλήρωση της ανάλυσης.

Σημείωση: Χρησιμοποιούμε επικυρωμένη πηγή αντισωμάτων του *R. solanacearum* (βλ. Ιστοχώρο <http://forum.eurropa.eu.int/Public/irc/sanco/Home/main>). Συνιστάται ο προσδιορισμός του τίτλου για κάθε νέα παρτίδα αντισωμάτων. Ως τίτλος ορίζεται η μεγαλύτερη αραίωση στην οποία λαμβάνει χώρα η βέλτιστη αντίδραση όταν υποβάλλεται σε δοκιμή αιώρημα που περιέχει 10^5 έως 10^6 κύτταρα ανά ml του ομόλογου στέλεχους του *R. solanacearum* και χρησιμοποιείται κατάλληλο σύμπλοκο ισοδιοκυανικής φθορείσινης (FITC) σύμφωνα με τις συστάσεις του κατασκευαστή. Οι επικυρωμένοι πολυκλωνικοί αντιορροί πρέπει να έχουν τίτλο IF τουλάχιστον 1:2 000. Κατά τη διάρκεια της δοκιμής, τα αντισώματα πρέπει να χρησιμοποιούνται σε αραίωση(-εις) εργασίας (WD) στον τίτλο ή κοντά στον τίτλο.

Η δοκιμή πρέπει να πραγματοποιείται σε εκχυλίσματα δειγμάτων που έχουν μόλις παρασκευασθεί. Εάν είναι απαραίτητο, μπορεί να πραγματοποιηθεί με επιτυχία σε εκχυλίσματα που έχουν αποθηκευθεί σε θερμοκρασία - 68 έως - 86 °C σε γλυκερίνη. Η γλυκερίνη είναι δυνατόν να αφαιρεθεί από το δείγμα με την προσθήκη 1 ml ρυθμιστικού διαλύματος ιζήματος (προσάρτημα 4), εκ νέου φυγοκέντρωση για 15 λεπτά σε 7 000 g και επανασηματισμό αιωρήματος σε ίσο όγκο ρυθμιστικού διαλύματος ιζήματος. Συχνά αυτό δεν είναι αναγκαίο, ιδιαίτερα εάν τα δείγματα αντικειμενοφόρου έχουν προσηλωθεί στις αντικειμενοφόρους με διέλευση από φλόγα.

Παρασκευάζονται ξεχωριστά ως θετικοί μάρτυρες αντικειμενοφόροι από ομόλογο στέλεχος ή άλλο στέλεχος αναφοράς του *R. solanacearum*, που είναι αιώρημα σε εκχύλιμα πατάτας, όπως περιγράφεται στο προσάρτημα 3 B, και προαιρετικά σε ρυθμιστικό διάλυμα.

Ως παρόμοιοι μάρτυρες πρέπει να χρησιμοποιούνται, όποτε είναι δυνατόν, στην ίδια αντικειμενοφόρο, φυσικός μολυσμένος ιστός (που διατηρούνται με λυοφιλίωση ή κατάψυξη στους - 16 έως - 24 °C).

Ως αρνητικοί μάρτυρες είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθούν κατάλληλες ποσότητες εκχυλίσματος δείγματος που προηγουμένως είχε δοκιμαστεί και ήταν αρνητικό όσον αφορά το *R. solanacearum*.

Στο προσάρτημα 3 παρατίθενται τυποποιημένα υλικά θετικών και αρνητικών μαρτύρων που διατίθενται προς χρήση στο πλαίσιο της εν λόγω δοκιμής.

Χρησιμοποιούνται πολυφατνιακές αντικειμενοφόροι πλάκες μικροσκοπίου με 10 κατά προτίμηση φατνία διαμέτρου τουλάχιστον 6 mm.

Η δοκιμή του υλικού των μαρτύρων γίνεται με τον ίδιο τρόπο όπως αυτή του ή των δειγμάτων.

- 5.1. Οι αντικειμενοφόροι πλάκες δοκιμής προετοιμάζονται με μία από τις ακόλουθες διαδικασίες:

- i) Για ιζήματα με μικρή σχετικά ποσότητα ιζήματος αμύλου:

Στο πρώτο φατνίο, φέρεται μετρημένος με σιφόνιο συγκεκριμένος όγκος (15 μl είναι αρκετός για φατνία με διάμετρο 6 mm - ο όγκος κλιμακώνεται προς τα άνω για μεγαλύτερα φατνία) αραίωσης 1/100 του αιωρήματος του ιζήματος πατάτας. Στη συνέχεια, φέρεται με σιφόνιο όμοιος όγκος μη αραιωμένου ιζήματος (1/1) στα υπόλοιπα φατνία διαδοχικά. Η δεύτερη σειρά μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως δείγμα εις διπλούν ή για ένα δεύτερο δείγμα όπως φαίνεται στην εικόνα 1.

ii) Για άλλα ιζήματα:

Παρασκευάζονται δεκαδικές αραιώσεις (1/10 και 1/100) του αιωρήματος του ιζήματος σε ρυθμιστικό διάλυμα ιζήματος. Σε μία σειρά φατνίων, φέρεται μετρημένος με σιφόνιο συγκεκριμένος όγκος (15 μl είναι αρκετός για φατνία με διάμετρο 6 mm - ο όγκος κλιμακώνεται προς τα άνω για μεγαλύτερα φατνία) του αιωρήματος του ιζήματος και κάθε αραιώση. Η δεύτερη σειρά μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως επανάληψη του δείγματος ή για ένα δεύτερο δείγμα όπως φαίνεται στην εικόνα 2.

- 5.2. Τα σταγονίδια στεγνώνονται σε θερμοκρασία εργαστηρίου ή με θέρμανση σε θερμοκρασίες 40 έως 45 °C. Τα βακτηριακά κύτταρα προσηλώνονται στην αντικειμενοφόρο με θέρμανση (15 λεπτά στους 60 °C), με φλόγα, με 95 % αιθανόλη ή σύμφωνα με τις συγκεκριμένες οδηγίες των προμηθευτών των αντισωμάτων.

Εάν είναι απαραίτητο, οι προσηλωμένες αντικειμενοφόροι είναι δυνατόν να φυλαχθούν στη συνέχεια στην κατάψυξη σε αφυδατωμένο δοχείο για όσο το δυνατόν μικρότερο χρονικό διάστημα (το μέγιστο για 3 μήνες) προτού υποβληθούν σε περαιτέρω δοκιμές.

5.3. Διαδικασία IF

- i) Σύμφωνα με την προετοιμασία της αντικειμενοφόρου δοκιμής στο σημείο 5.1.i):

Παρασκευάζεται μία σειρά αραιώσεων στο διπλάσιο. Το πρώτο φατνίο πρέπει να έχει 1/2 του τίτλου (T/2), τα υπόλοιπα 1/4 του τίτλου (T/4), 1/2 του τίτλου (T/2), τον τίτλο (T) και το διπλάσιο του τίτλου (2T).

- ii) Σύμφωνα με την ετοιμασία της αντικειμενοφόρου προς δοκιμή στο σημείο 5.1.ii):

Παρασκευάζεται η αραιώση εργασίας (WD) του αντισώματος σε ρυθμιστικό διάλυμα για IF. Η αραιώση εργασίας επηρεάζει την εξειδίκευση.

Εικόνα 1. Προετοιμασία της αντικειμενοφόρου δοκιμής σύμφωνα με τα σημεία 5.1.i) και 5.3.i)

		Αραιώσεις του αναδιαλυμένου ιζήματος					
		1/100	1/1	1/1	1/1	1/1	☐ Αραίωση του αναδιαλυμένου ιζήματος
(T = τίτλος)		T/2	T/4	T/2	T	2T	☐ Αραιώσεις του αντιορρού/αντισώματος στο διπλάσιο
Δείγμα 1		● ₁	● ₂	● ₃	● ₄	● ₅	
Επανάληψη του δείγματος 1 ή δείγμα 2		● ₆	● ₇	● ₈	● ₉	● ₁₀	

Εικόνα 2. Προετοιμασία της αντικειμενοφόρου δοκιμής σύμφωνα με τα σημεία 5.1.ii) και 5.3.ii)

		Αραίωση εργασίας του αντιορρού/αντισώματος					
		1/1	1/10	1/100	κενό	κενό	☐ Δεκαδική αραιώση του αναδιαλυμένου ιζήματος
Δείγμα 1		● ₁	● ₂	● ₃	● ₄	● ₅	
Επανάληψη του δείγματος 1 ή δείγμα 2		● ₆	● ₇	● ₈	● ₉	● ₁₀	

- 5.3.1. Οι αντικειμενοφόροι πλάκες διευθετούνται πάνω σε ένυγρο απορροφητικό χαρτί. Κάθε φατνίο δοκιμής καλύπτεται πλήρως με την ή τις αραιώσεις αντισώματος. Ο όγκος του αντισώματος που εφαρμόζεται σε κάθε φατνίο πρέπει να είναι τουλάχιστον ίσος με τον όγκο του εφαρμοσθέντος εκχυλίσματος.

Η ακόλουθη διαδικασία πρέπει να εφαρμόζεται στην περίπτωση που δεν υπάρχουν συγκεκριμένες οδηγίες από τους προμηθευτές των αντισωμάτων:

- 5.3.2. Οι αντικειμενοφόροι πλάκες επωάζονται σε ένυγρο χαρτί κάτω από ένα κάλυμμα για 30 λεπτά σε θερμοκρασία εργαστηρίου (18-25 °C).
- 5.3.3. Τα σταγονίδια απομακρύνονται με ένα ελαφρό τINAγμα από την αντικειμενοφόρο και ακολουθεί προσεκτικό ξέπλυμα με ρυθμιστικό διάλυμα IF. Πλένονται με βύθισμα για 5 λεπτά σε ρυθμιστικό διάλυμα IF-Tween (προσάρτημα 4) και στη συνέχεια σε ρυθμιστικό διάλυμα IF. Πρέπει να αποφεύγεται η δημιουργία αερολυμάτων ή η μεταφορά σταγονιδίων που θα μπορούσαν να έχουν ως αποτέλεσμα την επιμόλυνση. Η περίσσεια νερού αφαιρείται προσεκτικά χρησιμοποιώντας με απαλές κινήσεις ένα στυπόχαρτο.
- 5.3.4. Οι αντικειμενοφόροι πλάκες διευθετούνται πάνω σε ένυγρο χαρτί. Τα φατνία δοκιμής καλύπτονται με την αραιώση του συμπλόκου FITC που χρησιμοποιείται για τον προσδιορισμό του τίτλου. Ο όγκος του χρησιμοποιούμενου στα φατνία συμπλόκου πρέπει να είναι ίδιος με τον όγκο του εφαρμοσθέντος αντισώματος.
- 5.3.5. Οι αντικειμενοφόροι επωάζονται σε ένυγρο χαρτί κάτω από ένα κάλυμμα για 30 λεπτά σε θερμοκρασία εργαστηρίου (18-25 °C).
- 5.3.6. Τα σταγονίδια του συμπλόκου απομακρύνονται με ελαφρό τINAγμα από την αντικειμενοφόρο. Οι αντικειμενοφόροι ξεπλένονται και πλένονται όπως προηγουμένως (5.3.3).

Η περίσσεια υγρασίας αφαιρείται προσεκτικά.

- 5.3.7. Σε κάθε φατνίο φέρονται με σιφόνιο 5-10 μl 0,1 M φωσφορικού ρυθμιστικού διαλύματος γλυκερίνης (προσάρτημα 4) ή εμπορικού αντιξερωθιαστικού υλικού έγκλεισης και τα φατνία καλύπτονται με μία καλυπτρίδα.

5.4. Ανάγνωση της δοκιμής IF

- 5.4.1. Οι αντικειμενοφόροι πλάκες δοκιμής εξετάζονται σε μικροσκόπιο επιφθορισμού με φίλτρα κατάλληλα για τη διέγερση του FITC, με ελαιο- ή υδατοκαταλυτικό φακό σε μεγέθυνση 500-1 000 x. Τα φατνία εξετάζονται κατά δύο κάθετες διαμέτρους και κατά την περιμέτρο τους. Όσον αφορά τα δείγματα που δεν δείχνουν καθόλου κύτταρα ή δείχνουν μικρό αριθμό κυττάρων, πρέπει να παρατηρηθούν τουλάχιστον 40 πεδία μικροσκοπίου.

Πρώτα ελέγχεται η αντικειμενοφόρος του θετικού μάρτυρα. Τα κύτταρα πρέπει να είναι πλήρως χρωσμένα με λαμπρό φθορισμό στον προσδιορισμένο τίτλο αντισώματος ή την αραιώση εργασίας. Σε περίπτωση παρέκκλισης της χρώσης, η δοκιμή IF (ενότητα VI.A.5.) επαναλαμβάνεται.

- 5.4.2. Εξετάζεται εάν υπάρχουν λαμπρώς φθορίζοντα κύτταρα με τη χαρακτηριστική μορφολογία του *R. solanacearum* στα φατνία δοκιμής των αντικειμενοφόρων πλακών δοκιμής (βλ. ιστοχώρο <http://forum.europa.eu.int/Public/jrc/sanco/Home/main>). Η ένταση του φθορισμού πρέπει να είναι ισοδύναμη με εκείνη του θετικού μάρτυρα με ίδια αραιώση αντισώματος. Κύτταρα με ατελή χρώση ή με ασθενή φθορισμό δεν πρέπει να λαμβάνονται υπόψη.

Εάν υπάρχει υποψία μόλυνσης, η δοκιμή πρέπει να επαναληφθεί. Κάτι τέτοιο υπάρχει περίπτωση να συμβεί εάν όλες οι αντικειμενοφόροι μιας παρτίδας δείχνουν θετικά κύτταρα λόγω μόλυνσης του ρυθμιστικού διαλύματος ή εάν βρεθούν θετικά κύτταρα (εκτός των φατνίων της αντικειμενοφόρου) στην επικάλυψη της αντικειμενοφόρου.

- 5.4.3. Υπάρχουν διάφορα προβλήματα σύμφυτα με την εξειδίκευση της δοκιμής ανοσοφθορισμού. Τα ιζήματα των κώνων από το σημείο πρόσφυσης του στολονίου και των τμημάτων των στελεχών περιέχουν συχνά πληθυσμούς φθορίζοντων κυττάρων μη τυπικής μορφολογίας καθώς και μη ειδικώς αντιδρώντα σαπροφυτικά βακτήρια όμοιου μεγέθους και μορφολογίας με το *R. solanacearum*.
- 5.4.4. Λαμβάνονται υπόψη μόνον τα φθορίζοντα κύτταρα με τυπικό μέγεθος και μορφολογία στον τίτλο ή την αραιώση εργασίας των αντισωμάτων όπως στο σημείο 5.3.

5.4.5. Ερμηνεία των αποτελεσμάτων IF:

- i) Εάν βρίσκονται λαμπρώς φθορίζοντα κύτταρα με χαρακτηριστική μορφολογία, εκτιμάται ο μέσος αριθμός τυπικών κυττάρων ανά πεδίο μικροσκοπίου και υπολογίζεται ο αριθμός των τυπικών κυττάρων ανά ml του αναδιαλυμένου ιζήματος (προσάρτημα 5).

Η ανάγνωση IF είναι θετική για δείγματα με τουλάχιστον 5×10^3 τυπικά κύτταρα ανά ml του αναδιαλυμένου ιζήματος. Το δείγμα θεωρείται ενδεχομένως μολυσμένο και απαιτείται η διενέργεια περαιτέρω δοκιμών.

- ii) Η ανάγνωση IF είναι αρνητική για δείγματα με λιγότερα από 5×10^3 κύτταρα ανά ml αναδιαλυμένου ιζήματος και το δείγμα θεωρείται αρνητικό. Δεν απαιτείται η διεξαγωγή περαιτέρω δοκιμών.

6. Δοκιμές PCR

Αρχές

Όταν η δοκιμή PCR χρησιμοποιείται ως αρχική δοκιμή διαλογής και έχει θετικά αποτελέσματα, πρέπει να πραγματοποιηθεί η απομόνωση ή IF ως δεύτερη υποχρεωτική δοκιμή διαλογής. Όταν η δοκιμή PCR χρησιμοποιείται ως δεύτερη δοκιμή διαλογής και έχει θετικά αποτελέσματα, απαιτείται διεξαγωγή περαιτέρω δοκιμών σύμφωνα με το διάγραμμα ροής για την ολοκλήρωση της διάγνωσης.

Η πλήρης αξιοποίηση της μεθόδου αυτής ως αρχικής δοκιμής διαλογής συνιστάται μόνον όταν έχει αποκτηθεί εξειδικευμένη εμπειρία..

Σημείωση: Οι προκαταρκτικές δοκιμές με τη μέθοδο αυτή πρέπει να επιτρέπουν την αναπαραγώγιμη ανίχνευση τουλάχιστον 10^3 έως 10^4 κυττάρων του *R. solanacearum* ανά ml που προστίθεται σε εκχυλίσματα δειγμάτων που προηγούμενως έδειξαν αρνητικά αποτελέσματα. Μπορεί να χρειασθούν πειράματα αριστοποίησης για την επίτευξη των μέγιστων επιπέδων ευαισθησίας και εξειδίκευσης σε όλα τα εργαστήρια.

Χρησιμοποιούνται επικυρωμένα αντιδραστήρια και πρωτόκολλα PCR (βλ. προσάρτημα 6). Επιλέγεται κατά προτίμηση μέθοδος με εσωτερικό μάρτυρα.

Λαμβάνονται οι κατάλληλες προφυλάξεις ώστε να αποφευχθεί η μόλυνση του δείγματος με DNA στόχο. Η δοκιμή PCR θα πρέπει να πραγματοποιείται από πεπειραμένους τεχνικούς, σε καθιερωμένα εργαστήρια μοριακής βιολογίας, έτσι ώστε να ελαχιστοποιηθεί η πιθανότητα μόλυνσης με DNA στόχο.

Οι αρνητικοί μάρτυρες πρέπει πάντοτε (εξαγωγή DNA και PCR) να χειρίζονται ως τελικό δείγμα στη διαδικασία, έτσι ώστε να καθίσταται φανερή ενδεχόμενη μεταφορά DNA.

Στη δοκιμή PCR πρέπει να περιλαμβάνονται οι ακόλουθοι αρνητικοί μάρτυρες:

- εκχύλισμα δείγματος που προηγούμενως ήταν αρνητικό στη δοκιμή για το *R. solanacearum*,
- μάρτυρες ρυθμιστικών διαλυμάτων που χρησιμοποιούνται για την εξαγωγή του βακτηρίου και του DNA από το δείγμα,
- μείγμα αντίδρασης PCR.

Πρέπει να περιλαμβάνονται οι ακόλουθοι θετικοί μάρτυρες:

- κατάλληλες ποσότητες αναδιαλυμένων ιζημάτων στις οποίες έχει προστεθεί το *R. solanacearum* (για την παρασκευή βλ. προσάρτημα 3 B),
- αιώρημα 10^6 κυττάρων ανά ml νερού παθογόνου απομόνωσης του *R. solanacearum* (π.χ. NCPPB 4156 = PD 2762 = CFBP 3857· βλ. προσάρτημα 3 B),
- εάν είναι δυνατόν, χρησιμοποιείται επίσης DNA από δείγματα θετικών μαρτύρων κατά τη διενέργεια της PCR.

Για την αποφυγή πιθανής μόλυνσης παρασκευάζονται θετικοί μάρτυρες σε ξεχωριστό περιβάλλον από τα δείγματα προς δοκιμή.

Τα εκχυλίσματα δείγματος πρέπει να έχουν απαλλαγεί στο μέγιστο δυνατό βαθμό από χώματα. Για το λόγο αυτό, συστήνεται σε ορισμένες περιπτώσεις να προετοιμάζονται οι εξαγωγές από πλυμένες πατάτες εάν πρόκειται να χρησιμοποιηθούν πρωτόκολλα PCR.

Στο προσάρτημα 3 παρατίθενται τυποποιημένα υλικά θετικών και αρνητικών μαρτύρων που διατίθενται προς χρήση στο πλαίσιο της εν λόγω δοκιμής.

6.1. Μέθοδοι καθαρισμού DNA

Χρησιμοποιούνται δείγματα θετικών και αρνητικών μαρτύρων όπως περιγράφηκε παραπάνω (βλ. προσάρτημα 3).

Η δοκιμή του υλικού των μαρτύρων γίνεται με τον ίδιο τρόπο όπως αυτή του ή των δειγμάτων.

Υπάρχουν διάφορες διαθέσιμες μέθοδοι για τον καθαρισμό του DNA στόχου από σύνθετα υποστρώματα δειγμάτων, απομακρύνοντας κατ' αυτόν τον τρόπο τους παρεμποδιστές της PCR και άλλων ενζυματικών αντιδράσεων και συγκεντρώνοντας το DNA στόχο στο εκχύλισμα δείγματος. Η ακόλουθη μέθοδος έχει βελτιστοποιηθεί με σκοπό τη χρήση με τις επικυρωμένες μεθόδους PCR που περιγράφονται στο προσάρτημα 6.

α) Μέθοδος Pastrik (2000)

1. Προστίθενται με σιφόνιο 220 μl ρυθμιστικού διαλύματος λύσης (100 mM NaCl, 10 mM Tris-HCl [pH 8.0], 1 mM EDTA [pH 8.0]) σε σωλήνα Eppendorf 1,5 ml.
2. Προστίθενται 100 μl εκχυλίσματος δείγματος και τοποθετούνται σε θερμικό μπλοκ ή υδατόλουτρο σε θερμοκρασία 95 °C για 10 λεπτά.
3. Ο σωλήνας τοποθετείται σε πάγο για 5 λεπτά.
4. Προστίθενται 80 μl πυκνού διαλύματος λυσοζύμης (50 mg λυσοζύμη ανά ml σε 10 mM Tris HCl, pH 8.0) και επωάζονται στους 37 °C για 30 λεπτά.
5. Προστίθενται 220 μl διαλύματος A Easy DNA® (Invitrogen), αναμειγνύονται καλά σε συσκευή vortex και επωάζονται στους 65 °C για 30 λεπτά.
6. Προστίθενται 100 μl διαλύματος B Easy DNA® (Invitrogen), αναμειγνύονται με ένταση σε συσκευή vortex έως ότου το ίζημα να ρέει ελεύθερα στο σωλήνα και το δείγμα να είναι ομοιόμορφα ιξώδες.
7. Προστίθενται 500 μl χλωροφορμίου και αναμειγνύουμε με στροβιλισμό (vortex) έως ότου μειωθεί το ιξώδες και το μείγμα είναι ομοιογενές.
8. Ακολουθεί φυγοκέντριση σε 15 000 g για 20 λεπτά σε θερμοκρασία 4 °C για το διαχωρισμό των φάσεων και τη δημιουργία της ενδιάμεσης φάσης.
9. Η άνω φάση μεταφέρεται σε νέο σωλήνα Eppendorf.
10. Προστίθεται 1 ml από 100 % αιθανόλη (- 20 °C), αναμειγνύεται με στροβιλισμό (vortex) για σύντομο χρονικό διάστημα και επωάζεται σε πάγο για 10 λεπτά.
11. Φυγοκεντρείται σε 15 000 g για 20 λεπτά στους 4 °C και απομακρύνεται η αιθανόλη από το ίζημα.
12. Προστίθενται 500 μl 80 % αιθανόλης (- 20 °C) και αναμειγνύουμε αναποδογυρίζοντας το σωλήνα.
13. Ακολουθεί φυγοκέντριση σε 15 000 g για 10 λεπτά στους 4 °C, διατηρείται το ίζημα και απομακρύνεται η αιθανόλη.
14. Αφήνουμε το ίζημα να στεγνώσει στον αέρα ή σε DNA Speed Vac.
15. Το ίζημα αναδιαλύεται σε 100 μl αποστειρωμένου UPW και αφήνεται σε θερμοκρασία δωματίου για τουλάχιστον 20 λεπτά.
16. Αποθηκεύεται στους - 20 °C έως ότου χρειασθεί να χρησιμοποιηθεί για την PCR.
17. Καθιζάνεται με φυγοκέντριση οιοδήποτε λευκό ίζημα και χρησιμοποιούνται 5 μl του υπερκείμενου υγρού που περιέχει DNA για την PCR.

β) Άλλες μέθοδοι

Είναι δυνατόν να εφαρμοστούν άλλες μέθοδοι εξαγωγής DNA (π.χ. Qiagen DNeasy Plant Kit) υπό την προϋπόθεση ότι έχει αποδειχθεί πως είναι εξίσου αποτελεσματικές για τον καθαρισμό DNA από δείγματα μαρτύρων που περιέχουν 10^3 έως 10^4 κύτταρα παθογόνου ανά ml.

6.2. PCR

- 6.2.1. Τα προς δοκιμή πρότυπα και εκείνα των μαρτύρων παρασκευάζονται για την PCR σύμφωνα με τα επικυρωμένα πρωτόκολλα (ενότητα VI.A.6.). Παρασκευάζεται μία δεκαδική αραιώση εκχυλίσματος DNA δείγματος (1:10 σε UPW).
- 6.2.2. Παρασκευάζεται το κατάλληλο μείγμα αντίδρασης PCR σε περιβάλλον απαλλαγμένο από μολύνσεις σύμφωνα με τα δημοσιευμένα πρωτόκολλα (προσάρτημα 6). Στις περιπτώσεις που κάτι τέτοιο είναι δυνατόν, συνιστάται η χρήση πρωτοκόλλου πολλαπλής PCR που περιλαμβάνει επίσης εσωτερικό μάρτυρα PCR.
- 6.2.3. Προσθέτουμε 2-5 μl εκχυλίσματος DNA ανά 25 μl αντίδρασης PCR σε αποστειρωμένους σωλήνες PCR σύμφωνα με τα πρωτόκολλα PCR (βλ. προσάρτημα 6).
- 6.2.4. Ενσωματώνεται δείγμα αρνητικού μάρτυρα που περιέχει μόνον μείγμα αντίδρασης PCR και προστίθεται η ίδια πηγή UPW που χρησιμοποιήθηκε στο μείγμα PCR αντί για δείγμα.
- 6.2.5. Οι σωλήνες τοποθετούνται στον ίδιο θερμικό κυκλοποιητή που χρησιμοποιήθηκε στην προκαταρκτική δοκιμή και αρχίζει το καταλλήλως βελτιστοποιημένο πρόγραμμα PCR (προσάρτημα 6).

6.3. Ανάλυση του προϊόντος PCR

- 6.3.1. Τα αμπλικόνια της PCR αναλύονται με ηλεκτροφόρηση σε πηκτή αгарόζης. Τοποθετούνται για μετακίνηση τουλάχιστον 12 μl ενισχυμένου σε DNA μείγματος αντίδρασης από κάθε δείγμα αναμεμιγμένα με 3 μl ρυθμιστικού διαλύματος φόρτωσης (προσάρτημα 6) σε 2,0 % (β/ο) πηκτές αгарόζης σε ρυθμιστικό διάλυμα tris-acetate-EDTA (TAE) (προσάρτημα 6) σε 5-8 V ανά cm. Χρησιμοποιείται ένας κατάλληλος δείκτης μοριακών βαρών (MW) DNA, π.χ. 100 bp ladder.
- 6.3.2. Οι ζώνες DNA αποκαλύπτονται διά χρώσεως σε βρωμιούχο αιθίδιο (0,5 mg ανά L) για 30-60 λεπτά λαμβάνοντας τις απαραίτητες προφυλάξεις κατά το χειρισμό αυτού του μεταλλαξιογόνου.
- 6.3.3. Η χρωσμένη πηκτή εξετάζεται υπό υπεριώδη ακτινοβολία μικρού μήκους κύματος (π.χ. $\lambda = 302$ nm) για ενισχυμένα προϊόντα PCR του αναμενόμενου μεγέθους (προσάρτημα 6) και σημειώνονται τα αποτελέσματα.
- 6.3.4. Για όλα τα νέα ευρήματα/περιπτώσεις, επιβεβαιώνεται η αυθεντικότητα του αμπλικονίου PCR με την πραγματοποίηση ανάλυσης με ένζυμο περιορισμού σε δείγμα του εναπομεινάντος ενισχυμένου DNA με επώαση στη βέλτιστη θερμοκρασία και χρόνο με το κατάλληλο ένζυμο και ρυθμιστικό διάλυμα (βλ. προσάρτημα 6). Τα τμήματα που υπέστησαν πέψη αναλύονται με ηλεκτροφόρηση σε πηκτή αгарόζης όπως προηγουμένως και παρατηρείται υπό υπεριώδη ακτινοβολία το χαρακτηριστικό πρότυπο του θραύσματος περιορισμού μετά τη χρώση με βρωμιούχο αιθίδιο και συγκρίνεται με το θετικό μάρτυρα που δεν υπέστη πέψη και το θετικό μάρτυρα που υπέστη πέψη.

Ερμηνεία των αποτελεσμάτων της δοκιμής PCR:

Η δοκιμή PCR είναι αρνητική εάν το αναμενόμενο μέγεθος, ειδικό για το *R. solanacearum* αμπλικόνιο PCR δεν ανιχνευθεί για το εν λόγω δείγμα αλλά ανιχνευθεί για όλα τα δείγματα θετικών μαρτύρων (στην περίπτωση πολλαπλής PCR με εκκινητές εσωτερικών μαρτύρων ειδικούς για φυτά: πρέπει να ανιχνευθεί ένα δεύτερο, αναμενόμενο μέγεθος, προϊόν PCR με το εν λόγω δείγμα).

Η δοκιμή PCR είναι θετική εάν ανιχνευθεί το ειδικό για το *R. solanacearum* αμπλικόνιο της PCR στο αναμενόμενο μέγεθος και πρότυπο περιορισμού (όταν αυτό απαιτείται), εφόσον δεν έχει ενισχυθεί από οιοδήποτε εκ των δειγμάτων αρνητικών μαρτύρων. Η αξιόπιστη επιβεβαίωση τυχόν θετικού αποτελέσματος είναι δυνατόν να επιτευχθεί επίσης με την επανάληψη της δοκιμής με δεύτερο σετ εκκινητών PCR (προσάρτημα 6).

Σημείωση: Ενδέχεται να υπάρξουν υπόνοιες για παρεμπόδιση της PCR εάν το αναμενόμενο αμπλικόνιο αποκτηθεί από δείγμα θετικού μάρτυρα που περιέχει *R. solanacearum* σε ύδωρ αλλά προκύψουν αρνητικά αποτελέσματα από τους θετικούς μάρτυρες με *R. solanacearum* σε εκχύλισμα πατάτας. Στα πρωτόκολλα πολλαπλής PCR με εσωτερικούς μάρτυρες PCR, υπάρχει ένδειξη για παρεμπόδιση της αντίδρασης εάν δεν προκύψει κανένα από τα δύο αμπλικόνια.

Υπάρχει υπόνοια για επιμόλυνση εάν το αναμενόμενο αμπλικόνιο προκύψει από έναν ή περισσότερους αρνητικούς μάρτυρες.

7. Δοκιμή FISH

Αρχή

Όταν η δοκιμή FISH χρησιμοποιείται ως αρχική δοκιμή διαλογής και τα αποτελέσματα είναι θετικά, πρέπει να πραγματοποιηθεί η δοκιμή απομόνωσης ή IF ως δεύτερη υποχρεωτική δοκιμή διαλογής. Όταν η δοκιμή FISH χρησιμοποιείται ως δεύτερη δοκιμή διαλογής και έχει θετικά αποτελέσματα, απαιτείται διεξαγωγή περαιτέρω δοκιμών σύμφωνα με το διάγραμμα ροής για την ολοκλήρωση της διάγνωσης.

Σημείωση: Χρησιμοποιούνται επικυρωμένοι ολιγονουκλεοτίδες ειδικό για το *R. solanacearum* (βλ. προσάρτημα 7). Οι προκαταρκτικές δοκιμές με τη μέθοδο αυτή θα πρέπει να επιτρέπουν την αναπαραγωγίμη ανίχνευση τουλάχιστον 10^3 - 10^4 κυττάρων *R. solanacearum* ανά ml που προστίθενται σε εκχυλίσματα δειγμάτων που προηγούμενος ήταν αρνητικά στη δοκιμή.

Η ακόλουθη διαδικασία είναι προτιμότερο να πραγματοποιείται σε εκχύλισμα δείγματος που έχει μόλις παρασκευασθεί αλλά είναι επίσης δυνατόν να πραγματοποιηθεί με επιτυχία σε εκχύλισμα δείγματος που έχει αποθηκευθεί με γλυκερίνη στους -16 έως -24 °C ή τους -68 έως -86 °C.

Ως αρνητικοί μάρτυρες, χρησιμοποιούνται κατάλληλες ποσότητες εκχυλίσματος δείγματος που προηγούμενος ήταν αρνητικό στις δοκιμές όσον αφορά το *R. solanacearum*.

Ως θετικοί μάρτυρες, παρασκευάζονται αιωρήματα που περιέχουν 10^5 έως 10^6 κύτταρα ανά ml του *R. solanacearum* βιοποικιλία 2 (π.χ. στέλεχος NCPPB 4156 = PD 2762 = CFBP 3857, βλ. προσάρτημα 3) σε 0,01M ρυθμιστικό διάλυμα φωσφορικών (PB) από καλλιέργεια 3-5 ημερών. Παρασκευάζονται ξεχωριστά ως θετικοί μάρτυρες αντικειμενοφόροι πλάκες από ομόλογο στέλεχος ή άλλο στέλεχος αναφοράς του *R. solanacearum*, που έχει γίνει αιώρημα σε εκχύλισμα πατάτας, όπως περιγράφεται στο προσάρτημα 3.

Η χρήση ολιγονουκλεοτιδίων ευβακτηρίων σημασμένου με FITC παρέχει μάρτυρα για τη διαδικασία υβριδισμού, καθώς χρωματίζει όλα τα ευβακτήρια που βρίσκονται στο δείγμα.

Στο προσάρτημα 3 σημείο Α παρατίθενται τυποποιημένα υλικά θετικών και αρνητικών μαρτύρων που διατίθενται προς χρήση με αυτή τη δοκιμή.

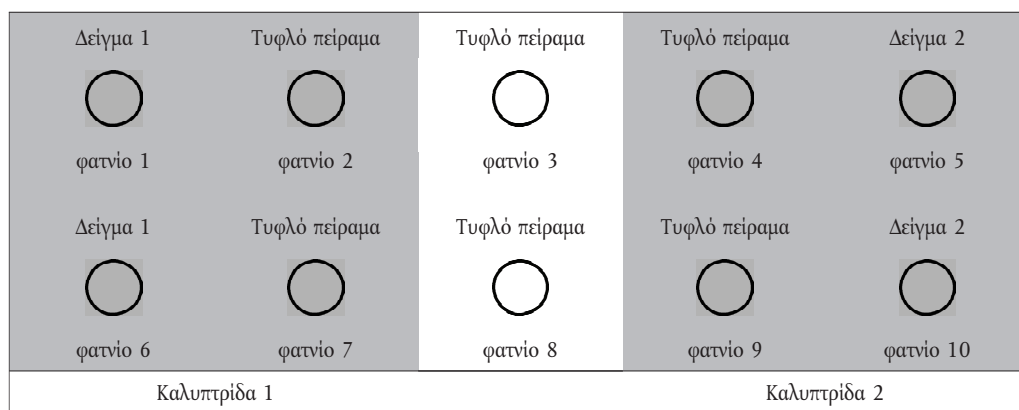
Το υλικό των μαρτύρων δοκιμάζεται με τρόπο ταυτόσημο με εκείνο του ή των δειγμάτων.

7.1. Προσήλωση του εκχυλίσματος πατάτας

Το ακόλουθο πρωτόκολλο βασίζεται στον Wullings *et al.*, (1998):

- 7.1.1. Παρασκευάζεται το προσηλωτικό διάλυμα (βλ. προσάρτημα 7).
- 7.1.2. Φέρονται με σιφόνιο 100 ml κάθε εκχυλίσματος δείγματος σε σωλήνα Eppendorf και φυγοκεντρώνται για 7 λεπτά σε 7 000 g.
- 7.1.3. Αφαιρείται το υπερκείμενο υγρό και το ίζημα διαλύεται σε 200 ml προσηλωτικού υγρού που έχει παρασκευασθεί λιγότερο από 24 ώρες πριν. Αναταράσσουμε με στροβιλισμό (vortex) και επωάζουμε για 1 ώρα στο ψυγείο.
- 7.1.4. Φυγοκεντρείται για 7 λεπτά σε 7 000 g, αφαιρείται το υπερκείμενο υγρό και το ίζημα αναδιαλύεται σε 75 ml 0,01 M ρυθμιστικού διαλύματος φωσφορικών (PB) (βλέπε προσάρτημα 7).
- 7.1.5. Τοποθετούνται κατά κηλίδες 16 ml των προσηλωμένων αιωρημάτων σε καθαρή αντικειμενοφόρο πολλαπλών δοκιμών όπως φαίνεται στην Εικόνα 7.1. Εφαρμόζονται 2 διαφορετικά, μη αραιωμένα, δείγματα ανά αντικειμενοφόρο και χρησιμοποιούνται 10 ml για τη δημιουργία αραιώσης 1:100 (σε 0,01 M ρυθμιστικό διάλυμα φωσφορικών). Το εναπομείναν διάλυμα δείγματος (49 ml) μπορεί να αποθηκευθεί στους -20 °C μετά την προσθήκη 1 όγκου 96 % αιθανόλης. Στην περίπτωση που η δοκιμή FISH πρέπει να επαναληφθεί, αφαιρείται η αιθανόλη με φυγοκέντρωση και προστίθεται ίσος όγκος 0,01 ρυθμιστικού διαλύματος φωσφορικών (αναμειγνύουμε με στροβιλισμό (vortex)).

Εικόνα 7.1. Σχέδιο αντικειμενοφόρου FISH

- 7.1.6. Οι αντικειμενοφόροι στεγνώνουν στον αέρα (ή σε στεγνωτήρα αντικειμενοφόρου στους 37 °C) και προσηλώνονται με διέλευση από φλόγα.

Στο στάδιο αυτό, η διαδικασία είναι δυνατόν να διακοπεί και να συνεχισθεί ο υβριδισμός την επόμενη ημέρα. Οι αντικειμενοφόροι πρέπει να αποθηκεύονται απαλλαγμένες από σκόνη και στεγνές σε θερμοκρασία δωματίου.

7.2. Υβριδισμός

- 7.2.1. Τα κύτταρα αφυδατώνονται σε διαβαθμισμένη σειρά αιθανόλης των 50 %, 80 % και 96 % για ένα λεπτό σε καθεμία. Οι αντικειμενοφόροι στεγνώνονται στον αέρα σε υποδοχέα αντικειμενοφόρων.

- 7.2.2. Παρασκευάζεται ένας υγρός θάλαμος επώασης με κάλυψη του πυθμένα ενός αεροστεγούς δοχείου με απορροφητικό ή διηθητικό χαρτί που έχει εμβαπτισθεί σε 1x μείγμα υβριδισμού (hybmix) (προσάρτημα 7). Το δοχείο προεπωάζεται στον κλίβανο υβριδισμού στους 45 °C για τουλάχιστον 10 λεπτά.

- 7.2.3. Εφαρμόζουμε 10 μl διαλύματος υβριδισμού (προσάρτημα 7) σε 8 φατνία (φατνία 1, 2, 4, 5, 6, 7, 9 και 10· βλ. εικόνα 7.1) κάθε αντικειμενοφόρου αφήνοντας τα δύο φατνία στο κέντρο (3 και 8) κενά.

- 7.2.4. Εφαρμόζουμε καλυπτρίδες (24 x 24 mm) στο πρώτο και τα 4 τελευταία φατνία χωρίς να εγκλωβιστεί αέρας. Οι αντικειμενοφόροι τοποθετούνται σε προθερμασμένο υγρό θάλαμο και ο υβριδισμός πραγματοποιείται για 5 ώρες στον κλίβανο σε θερμοκρασία 45 °C στο σκοτάδι.

- 7.2.5. Παρασκευάζονται 3 ποτήρια ζέσεως που περιέχουν αντίστοιχα 1 l νερό Milli Q (νερό μοριακού βαθμού καθαρότητας), 1 l από 1x hybmix (334 ml 3x hybmix και 666 ml νερό Milli Q) και 1 l από 1/8x hybmix (42 ml 3x hybmix και 958 ml νερό Milli Q). Έκαστο προεπωάζεται σε υδατόλουτρο σε θερμοκρασία 45 °C.

- 7.2.6. Απομακρύνονται οι καλυπτρίδες από τις αντικειμενοφόρους πλάκες και οι αντικειμενοφόροι τοποθετούνται στον υποδοχέα αντικειμενοφόρων.

- 7.2.7. Ξεπλένεται η περίσσεια ανιχνευτού με επώαση για 15 λεπτά σε ποτήρι ζέσεως με 1x hybmix στους 45 °C.

- 7.2.8. Ο υποδοχέας αντικειμενοφόρων πλακών μεταφέρεται σε διάλυμα πλυσίματος 1/8 hybmix και επωάζουμε για 15 λεπτά ακόμη.

- 7.2.9. Οι αντικειμενοφόροι πλάκες βυθίζονται για σύντομο χρονικό διάστημα σε νερό Milli Q και τοποθετούνται σε διηθητικό χαρτί. Η περίσσεια υγρασίας απομακρύνεται καλύπτοντας την επιφάνεια απαλά με διηθητικό χαρτί. Προστίθενται με σιρόνιο 5-10 μl αντιεθωριαστικού διαλύματος έγκλεισης (e.g. Vectashield, Vecta Laboratories, CA, USA ή ισοδύναμο) σε κάθε φατνίο και εφαρμόζεται μεγάλη καλυπτρίδα (24 x 60 mm) σε ολόκληρη την αντικειμενοφόρο πλάκα.

7.3. Ανάγνωση της δοκιμής FISH

- 7.3.1. Εξετάζονται οι αντικειμενοφόροι πλάκες αμέσως με μικροσκόπιο προσαρμοσμένο για μικροσκοπία επιφθορισμού σε μεγέθυνση 630 ή 1 000x με έλαιο κατάδυσης. Με φίλτρο κατάλληλο για ισοθειοκυανική φθορείσίνη (FITC), τα ευβακτηριακά κύτταρα (συμπεριλαμβανομένων των περισσότερων αρνητικών κατά Gram κυττάρων) στο δείγμα είναι χρωσμένα πράσινα φθορίζοντα. Εάν χρησιμοποιηθεί φίλτρο 5-ισοθειοκυανικής τετραμεθυλοροδαμίνης, τα κύτταρα του *R. solanacearum* που έχουν χρωσθεί με Cy3 εμφανίζονται φθορίζοντα κόκκινα. Συγκρίνεται η μορφολογία των κυττάρων με αυτή των θετικών μαρτύρων. Τα κύτταρα πρέπει να είναι πλήρως χρωσμένα με λαμπρό φθορισμό. Η δοκιμή FISH (ενότητα VI.A.7.) πρέπει να επαναληφθεί αν η χρώση παρεκκλίνει. Τα φατνία εξετάζονται κατά δύο κάθετες διαμέτρους και στην περιμέτρο τους. Όσον αφορά τα δείγματα που δεν δείχνουν καθόλου κύτταρα ή δείχνουν μικρό αριθμό κυττάρων, πρέπει να παρατηρηθούν τουλάχιστον 40 πεδία μικροσκοπίου.

- 7.3.2. Εξετάζεται εάν υπάρχουν λαμπρός φθορίζοντα κύτταρα με τη χαρακτηριστική μορφολογία του *R. solanacearum* στα φατνία δοκιμής των αντικειμενοφόρων δοκιμής (βλ. ιστοχώρο <http://forum.europa.eu.int/Public/irc/sanco/Home/main>). Η ένταση του φθορισμού πρέπει να είναι ισοδύναμη ή καλύτερη από αυτήν της χρώσης των θετικών μαρτύρων. Κύτταρα με ατελή χρώση ή με ασθενή φθορισμό δεν πρέπει να λαμβάνονται υπόψη.

- 7.3.3. Εάν υπάρχει υπόνοια μόλυνσης, η δοκιμή πρέπει να επαναληφθεί. Αυτό μπορεί να ισχύει εάν όλες οι αντικειμενοφόροι μιας παρτίδας δείχνουν θετικά κύτταρα λόγω μόλυνσης του ρυθμιστικού διαλύματος ή εάν βρεθούν θετικά κύτταρα (εκτός των φατνίων της αντικειμενοφόρου) στην επικάλυψη της αντικειμενοφόρου.

- 7.3.4. Υπάρχουν διάφορα προβλήματα σύμφωνα με την εξειδίκευση της δοκιμής FISH. Τα ιζήματα των κώνων από τα σημεία πρόσφυσης του στολονίου και των τμημάτων των στελεχών ενδέχεται να περιέχουν, αν και πολύ λιγότερο συχνά από τη δοκιμή IF, πληθυσμούς φθορίζοντων κυττάρων μη τυπικής μορφολογίας καθώς και μη ειδικώς αντιδρώντα σαπροφυτικά βακτήρια όμοιοι μεγέθους και μορφολογίας με το *R. solanacearum*.
- 7.3.5. Λαμβάνονται υπόψη μόνον τα φθορίζοντα κύτταρα με τυπικό μέγεθος και μορφολογία.
- 7.3.6. Ερμηνεία των αποτελεσμάτων της δοκιμής FISH:
- Έγκυρα αποτελέσματα από τη δοκιμή FISH παρέχονται όταν, χρησιμοποιώντας φίλτρο FITC, παρατηρούνται κύτταρα που είναι χρωσμένα με λαμπρό φθορίζον πράσινο χρώμα και διαθέτουν το τυπικό μέγεθος και μορφολογία του *R. solanacearum* και, όταν, χρησιμοποιώντας φίλτρο ροδαμίνης, παρατηρούνται κύτταρα χρωσμένα με λαμπρό φθορίζον κόκκινο χρώμα σε όλους τους θετικούς μάρτυρες και σε κανέναν αρνητικό μάρτυρα. Εάν σε ένα δείγμα εντοπίζονται λαμπρώς φθορίζοντα κύτταρα με χαρακτηριστική μορφολογία, εκτιμάται ο μέσος αριθμός τυπικών κυττάρων ανά πεδίο μικροσκοπίου και υπολογίζεται ο αριθμός των τυπικών κυττάρων ανά ml του αναδιαλυμένου ιζήματος (προσάρτημα 4). Τα δείγματα με τουλάχιστον 5×10^3 τυπικά κύτταρα ανά ml αναδιαλυμένου ιζήματος θεωρούνται ενδεχομένως μολυσμένα. Απαιτείται η διεξαγωγή περαιτέρω δοκιμών. Τα δείγματα με λιγότερα από 5×10^3 τυπικά κύτταρα ανά ml αναδιαλυμένου ιζήματος θεωρούνται αρνητικά.
  - Η δοκιμή FISH είναι αρνητική εάν κύτταρα χρωσμένα με λαμπρό φθορίζον κόκκινο χρώμα, τα οποία έχουν το τυπικό μέγεθος και μορφολογία του *R. solanacearum*, δεν παρατηρούνται με φίλτρο ροδαμίνης, υπό την προϋπόθεση ότι τυπικά κύτταρα χρωσμένα με λαμπρό φθορίζον κόκκινο χρώμα παρατηρούνται στα παρασκευάσματα θετικών μαρτύρων όταν χρησιμοποιείται φίλτρο ροδαμίνης.

8. Δοκιμές ELISA

Αρχή

Η δοκιμή ELISA είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθεί μόνον ως προαιρετική δοκιμή επιπροσθέτως προς τις δοκιμές IF, PCR ή FISH λόγω της σχετικά χαμηλής ευαισθησίας της δοκιμής αυτής. Όταν χρησιμοποιείται η DAS ELISA, είναι υποχρεωτικός ο εμπλουτισμός και η χρήση μονοκλωνικών αντισωμάτων (βλ. ιστοχώρο <http://forum.europa.eu.int/Public/irc/sanco/Home/main>). Ο εμπλουτισμός των δειγμάτων πριν από τη χρήση της δοκιμής ELISA ενδέχεται να χρησιμεύσει για την ενίσχυση της ευαισθησίας της δοκιμής, αλλά μπορεί να αποτύχει λόγω ανταγωνισμού από άλλους οργανισμούς στο δείγμα.

Σημείωση: Χρησιμοποιούμε επικυρωμένη πηγή αντισωμάτων του *R. solanacearum* (βλ. ιστοχώρο <http://forum.europa.eu.int/Public/irc/sanco/Home/main>). Συνιστάται ο προσδιορισμός του τίτλου για κάθε νέα παρτίδα αντισωμάτων. Ως τίτλος ορίζεται η μεγαλύτερη αραίωση στην οποία λαμβάνει χώρα η βέλτιστη αντίδραση όταν υποβάλλεται σε δοκιμή αιώρημα που περιέχει 10^5 έως 10^6 κύτταρα ανά ml του ομόλογου στελέχους του *R. solanacearum* και χρησιμοποιείται κατάλληλο δευτερεύον σύμπλοκο αντισωμάτων σύμφωνα με τις συστάσεις του κατασκευαστή. Κατά τη διάρκεια της δοκιμής, τα αντισώματα πρέπει να χρησιμοποιούνται σε αραίωση εργασίας στον τίτλο ή κοντά στον τίτλο του εμπορικού σκευάσματος.

Προσδιορίζουμε τον τίτλο των αντισωμάτων σε αιώρημα 10^5 έως 10^6 κυττάρων ανά ml ομόλογου στελέχους του *R. solanacearum*.

Περιλαμβάνουμε εκχύλισμα δείγματος που προηγουμένως ήταν αρνητικό στις δοκιμές όσον αφορά το *R. solanacearum* και αιώρημα ενός μη ειδικώς αντιδρώντος βακτηρίου σε φωσφορικό ρυθμιστικό διάλυμα άλατος (PBS) ως αρνητικούς μάρτυρες.

Ως θετικό μάρτυρα χρησιμοποιούμε κατάλληλες ποσότητες εκχυλίσματος δείγματος που προηγουμένως ήταν αρνητικό στις δοκιμές, αναμειγμένες με 10^3 έως 10^4 κύτταρα ανά ml του *R. solanacearum* βιοποικιλία 2 (π.χ. στέλεχος NCPPB 4156 = PD 2762 = CFBP 3857, βλ. προσάρτημα 2 Α και Β). Για τη σύγκριση των αποτελεσμάτων σε κάθε πλάκα χρησιμοποιούμε τυποποιημένο αιώρημα 10^3 έως 10^6 κυττάρων ανά ml σε φωσφορικό ρυθμιστικό διάλυμα άλατος (PBS) του *R. solanacearum*. Εξασφαλίζουμε ότι οι θετικοί μάρτυρες είναι καλά διαχωρισμένοι στη μικρότιτλη πλάκα από το(-α) υπό εξέταση δείγμα(-τα).

Στο προσάρτημα 3 σημείο Α παρατίθενται τυποποιημένα υλικά θετικών και αρνητικών μαρτύρων που διατίθενται προς χρήση με αυτή τη δοκιμή.

Το υλικό των μαρτύρων δοκιμάζεται με τρόπο ταυτόσημο με εκείνο του ή των δειγμάτων.

Έχουν επικυρωθεί δύο πρωτόκολλα ELISA:

α) Έμμεση ELISA (Robinson Smith *et al.*, 1995)

- Χρησιμοποιούμε ποσότητες 100-200 μl εκχυλίσματος δείγματος. (Η θέρμανση στους 100°C για 4 λεπτά σε υδατόλουτρο ή θερμικό μπλοκ μπορεί να μειώσει σε ορισμένες περιπτώσεις τα μη εξειδικευμένα αποτελέσματα.)
- Προστίθεται ίσος όγκος ρυθμιστικού διαλύματος επικάλυψης διπλής ιοντικής ισχύος (προσάρτημα 4) και ανακατεύουμε σε συσκευή vortex.
- Εφαρμόζονται ποσότητες 100 μl σε κάθε ένα από δύο τουλάχιστον φατνία της πλάκας μικροτιτλοδότησης (π.χ. Nunc-Polysorp ή ισοδύναμη) και επωάζονται για 1 ώρα στους 37°C ή όλη τη νύκτα στους 4°C .

- 4) Τα εκχυλίσματα τινάζονται ελαφρά για να απομακρυνθούν από τα φατνία. Τα φατνία πλένονται τρεις φορές με PBS-Tween (προσάρτημα 4), αφήνοντας το τελευταίο διάλυμα πλυσίματος στα φατνία για 5 λεπτά τουλάχιστον.
- 5) Παρασκευάζεται η κατάλληλη αραιώση αντισωμάτων κατά του *R. solanacearum* σε ρυθμιστικό διάλυμα φραγμού (προσάρτημα 4). Για επικυρωμένα αντισώματα του εμπορίου, χρησιμοποιούμε τις συνιστώμενες αραιώσεις (συνήθως διπλά συγκεντρωμένες σε σχέση με τον τίτλο).
- 6) Προσθέτουμε 100 μl σε κάθε φατνίο και επωάζουμε για 1 ώρα στους 37 °C.
- 7) Τινάζουμε ελαφρά το διάλυμα αντισωμάτων από τα φατνία και πλένουμε όπως προηγουμένως (σημείο 4).
- 8) Παρασκευάζεται η κατάλληλη αραιώση του δευτερεύοντος συμπλόκου αντισώματος - αλκαλικής φωσφατάσης σε ρυθμιστικό διάλυμα φραγμού (αντισωμάτων). Προσθέτουμε 100 μl σε κάθε φατνίο και επωάζουμε για 1 ώρα στους 37 °C.
- 9) Τινάζουμε ελαφρά το σύμπλοκο αντισώματος από τα φατνία και πλένουμε όπως προηγουμένως (σημείο 4).
- 10) Προσθέτουμε 100 μl διαλύματος υποστρώματος αλκαλικής φωσφατάσης (προσάρτημα 4) σε κάθε φατνίο. Επωάζουμε στο σκοτάδι σε θερμοκρασία εργαστηρίου και διαβάζεται η απορρόφηση στα 405 nm σε τακτικά διαλείμματα εντός 90 λεπτών.

β) DASi ELISA

- 1) Παρασκευάζουμε την κατάλληλη αραιώση πολυκλωνικών ανοσοσφαιρινών κατά του *R. solanacearum* σε ρυθμιστικό διάλυμα επικάλυψης pH 9.6 (προσάρτημα 4). Προσθέτουμε 200 μl σε κάθε φατνίο. Επωάζουμε στους 37 °C για 4-5 ώρες ή στους 4 °C για 16 ώρες.
- 2) Πλένουμε τα φατνία τρεις φορές με PBS-Tween (προσάρτημα 4).

Προσθέτουμε 190 μl εκχυλίσματος δείγματος σε τουλάχιστον 2 φατνία. Προσθέτουμε επίσης θετικούς και αρνητικούς μάρτυρες σε δύο φατνία ανά πλάκα. Επωάζουμε για 16 ώρες στους 4 °C.
- 3) Πλένουμε τα φατνία τρεις φορές με PBS-Tween (προσάρτημα 4).
- 4) Παρασκευάζουμε κατάλληλη αραιώση μονοκλωνικών αντισωμάτων ειδικά για το *R. solanacearum* σε PBS (προσάρτημα 4) που περιλαμβάνει επίσης 0,5 % αλβουμίνη ορού βοοειδών (BSA) και προσθέτουμε 190 μl σε κάθε φατνίο. Επωάζουμε για 2 ώρες στους 37 °C.
- 5) Πλένουμε τα φατνία τρεις φορές με PBS-Tween (προσάρτημα 4).
- 6) Παρασκευάζουμε κατάλληλη αραιώση συμπλόκου ανοσοσφαιρινών που έχουν παραχθεί κατά του ποντικιού με αλκαλική φωσφατάση σε PBS. Προσθέτουμε 190 μl σε κάθε φατνίο. Επωάζουμε για 2 ώρες στους 37 °C.
- 7) Πλένουμε τα φατνία τρεις φορές με PBS-Tween (προσάρτημα 4).
- 8) Παρασκευάζουμε διάλυμα υποστρώματος αλκαλικής φωσφατάσης που περιέχει 1 mg p-nitrophenyl phosphate ανά ml ρυθμιστικού διαλύματος υποστρώματος (προσάρτημα 4). Προσθέτουμε 200 μl σε κάθε φατνίο. Επωάζουμε στο σκοτάδι σε θερμοκρασία εργαστηρίου και διαβάζεται η απορρόφηση στα 405 nm σε τακτικά διαλείμματα εντός 90 λεπτών.

Ερμηνεία των αποτελεσμάτων της δοκιμής ELISA:

Η δοκιμή ELISA είναι αρνητική εάν η ανάγνωση της μέσης οπτικής πυκνότητας (OD) των φατνίων διπλών δειγμάτων είναι < 2x OD του φατνίου αρνητικού μάρτυρα εκχυλίσματος δείγματος, υπό την προϋπόθεση ότι η OD για τους θετικούς μάρτυρες υπερβαίνει σε όλες τις περιπτώσεις την τιμή του 1,0 (μετά από επώαση 90 λεπτών με το υπόστρωμα) και ότι είναι μεγαλύτερη από την διπλάσια OD των εκχυλισμάτων αρνητικών δειγμάτων.

Η δοκιμή ELISA είναι θετική εάν η μέσης αναγνώσεις OD από φατνία διπλών δειγμάτων είναι > 2x OD του φατνίου εκχυλίσματος αρνητικού δείγματος υπό την προϋπόθεση ότι οι τιμές OD σε όλα τα φατνία αρνητικών μαρτύρων είναι < 2x σε σχέση με αυτές των φατνίων θετικών μαρτύρων.

Οι αρνητικές αναγνώσεις ELISA σε φαντρία θετικών μαρτύρων δείχνουν ότι η δοκιμή δεν έχει πραγματοποιηθεί με ορθό τρόπο ή ότι παρεμποδίστηκε. Οι θετικές αναγνώσεις ELISA σε φαντρία αρνητικών μαρτύρων δείχνουν ότι υπήρξε επιμόλυνση ή δέσμευση μη εξειδικευμένων αντισωμάτων.

9. Βιοδοκιμή

Σημείωση: Οι προκαταρκτικές δοκιμές με τη μέθοδο αυτή θα πρέπει να καθιστούν δυνατή την αναπαραγώγιμη ανίχνευση 10^3 έως 10^4 μονάδων του *R. solanacearum* που σχηματίζουν αποικίες ανά ml που προστίθεται σε εκχυλίσματα δειγμάτων που προηγουμένως ήταν αρνητικά στις δοκιμές (για την παρασκευή βλ. προσάρτημα 3).

Η ύψιστη ευαισθησία της ανίχνευσης μπορεί να αναμένεται όταν χρησιμοποιείται εκχύλισμα δείγματος που έχει μόλις παρασκευασθεί και υπάρχουν οι βέλτιστες συνθήκες ανάπτυξης. Ωστόσο, η μέθοδος μπορεί να εφαρμοσθεί επιτυχώς σε εκχυλίσματα που έχουν αποθηκευθεί σε γλυκερίνη στους -68 έως -86 °C.

Το ακόλουθο πρωτόκολλο βασίζεται στον Janse (1988):

9.1. Χρησιμοποιούνται 10 προς δοκιμή φυτά μιάς ευπαθούς ποικιλίας τομάτας (π.χ. Moneymaker ή ποικιλία με ισοδύναμη ευπάθεια όπως έχει προσδιοριστεί από το εργαστήριο δοκιμής) στο στάδιο του τρίτου πραγματικού φύλλου για κάθε δείγμα. Για τις λεπτομέρειες καλλιέργειας, βλέπε προσάρτημα 8. Εναλλακτικά, χρησιμοποιούνται φυτά μελιτζάνας (π.χ. ποικιλίας Black Beauty ή ποικιλίες με ισοδύναμη ευπάθεια), χρησιμοποιούνται μόνον φυτά στο στάδιο των 2-3 φύλλων έως την πλήρη έκπτυξη του τρίτου πραγματικού φύλλου. Έχει δείχθει ότι στα φυτά μελιτζάνας τα συμπτώματα είναι λιγότερο έντονα και αναπτύσσονται με πιο αργό ρυθμό. Στις περιπτώσεις που αυτό είναι δυνατόν, συνιστάται επομένως η χρήση σπορόφυτων τομάτας.

9.2. 100 ml του εκχυλίσματος δείγματος κατανέμονται μεταξύ των πειραματοφύτων.

9.2.1. Μόλυνση με σύριγγα

Τα στελέχη των φυτών μολύνονται ακριβώς πάνω από τις κοτυληδόνες με μια σύριγγα με υποδερμική βελόνα (τουλάχιστον 23G). Το δείγμα κατανέμεται μεταξύ των πειραματοφύτων.

9.2.2. Μόλυνση σχισμής

Το φυτό συγκρατείται μεταξύ δύο δακτύλων και μια σταγόνα (περίπου 5-10 μl) του αιωρήματος του ιζήματος τοποθετείται με σιφόνιο επί του στελέχους, μεταξύ των κοτυληδόνων και του πρώτου φύλλου.

Με ένα αποστειρωμένο νυστέρι, πραγματοποιείται στο στέλεχος μια διαγώνια τομή, μήκους 1,0 cm και βάθους ίσου προς τα 2/3 περίπου της διαμέτρου του στελέχους, αρχίζοντας την τομή από τη σταγόνα του ιζήματος.

Η τομή καλύπτεται με αποστειρωμένη βαζελίνη από μια σύριγγα.

9.3. 5 σπορόφυτα μολύνονται με την ίδια τεχνική με υδατικό αιώρημα 10^5 έως 10^6 κυττάρων ανά ml που έχει παρασκευασθεί από 48ωρη καλλιέργεια παθογόνου στελέχους του *R. solanacearum* βιοποικιλίας 2 ως θετικοί μάρτυρες και με ρυθμιστικό διάλυμα ιζήματος (προσάρτημα 4) ως αρνητικοί μάρτυρες. Τα φυτά θετικοί και αρνητικοί μάρτυρες, διαχωρίζονται από τα άλλα φυτά προς αποφυγή επιμολύνσεων.

9.4. Τα πειραματοφύτα αναπτύσσονται σε εγκαταστάσεις καραντίνας για χρονικό διάστημα έως 4 εβδομάδες στους 25-30 °C και υψηλή σχετική υγρασία και κατάλληλο πότισμα για την αποφυγή υπεράρδευσης ή μάρανσης λόγω έλλειψης νερού. Για την αποφυγή της μόλυνσης, επωάζουμε τα φυτά θετικούς μάρτυρες και αρνητικούς μάρτυρες σε σαφώς διαχωρισμένους πάγκους σε θερμοκήπιο ή θάλαμο ανάπτυξης ή, στην περίπτωση που ο χώρος είναι περιορισμένος, εξασφαλίζουμε τον αυστηρό διαχωρισμό μεταξύ των χειρισμών. Εάν πρέπει να επωασθούν φυτά για διαφορετικά δείγματα το ένα κοντά στο άλλο, διαχωρίζονται με τα κατάλληλα παραπετάσματα. Κατά τη λίπανση, το πότισμα, την επιθεώρηση και οιοσδήποτε άλλους χειρισμούς δίδεται εξαιρετική προσοχή ώστε να αποφεύγεται τυχόν επιμόλυνση. Είναι σημαντικό να διατηρούνται τα θερμοκήπια και οι θάλαμοι ανάπτυξης απαλλαγμένα από όλα τα έντομα εχθρούς καθώς μπορεί αυτά να μεταδίδουν το βακτήριο από δείγμα σε δείγμα.

Παρατηρούμε για συμπτώματα μαρασμού, επιναστίας, χλώρωσης ή/και νανισμού.

- 9.5. Απομονώνουμε από μολυσμένα φυτά (ενότητα II.3.) και ταυτοποιούμε καθαρές καλλιέργειες πιθανού *R. solanacearum* (ενότητα VI.B.).
- 9.6. Εάν δεν παρατηρηθούν συμπτώματα μετά από τρεις εβδομάδες, πραγματοποιείται δοκιμή IF/PCR/απομόνωση σε σύνθετο δείγμα τμημάτων στελεχών μήκους 1 cm από κάθε φυτό δοκιμής που έχουν ληφθεί πάνω από το σημείο μόλυνσης. Εάν η δοκιμή είναι θετική, πραγματοποιούμε αραιώσεις σε στερεό υπόστρωμα (ενότητα 4.1).
- 9.7. Ταυτοποιούμε τυχόν καθαρές καλλιέργειες πιθανού *R. solanacearum* (ενότητα VI.B.).

Ερμηνεία των αποτελεσμάτων της βιοδοκιμής

Τα αποτελέσματα της βιοδοκιμής είναι έγκυρα όταν τα φυτά του θετικού μάρτυρα εμφανίζουν τυπικά συμπτώματα, τα βακτήρια είναι δυνατόν να απομονωθούν εκ νέου από τα εν λόγω φυτά και δεν εντοπίζονται συμπτώματα στους αρνητικούς μάρτυρες.

Η βιοδοκιμή είναι αρνητική αν τα φυτά δοκιμής δεν είναι προσβεβλημένα από *R. solanacearum* υπό τον όρο ότι το *R. solanacearum* ανιχνεύεται στους θετικούς μάρτυρες.

Η βιοδοκιμή είναι θετική αν τα φυτά δοκιμής είναι προσβεβλημένα από *R. solanacearum*.

B. ΔΟΚΙΜΕΣ ΤΑΥΤΟΠΟΙΗΣΗΣ

Ταυτοποιούνται οι καθαρές καλλιέργειες των πιθανών απομονώσεων του *R. solanacearum* χρησιμοποιώντας τουλάχιστον δύο από τις ακόλουθες δοκιμές που βασίζονται σε διαφορετικές βιολογικές αρχές.

Για κάθε δοκιμή που πραγματοποιείται (βλ. προσάρτημα 3), συμπεριλαμβάνονται γνωστά στελέχη αναφοράς όπου ενδείκνυται.

1. Θρεπτικές και ενζυματικές δοκιμές ταυτοποίησης

Προσδιορίζονται οι ακόλουθες φαινοτυπικές ιδιότητες που παρουσιάζει ή όχι εν γένει το *R. solanacearum*, σύμφωνα με τις μεθόδους των Lelliott και Stead (1987), Klement *et al.* (1990), Schaad (2001)

Δοκιμή	Αναμενόμενο αποτέλεσμα
Παραγωγή φθορίζουσας χρωστικής	-
Έγκλειστα πολυ-β- υδροξυβουτυρικού	+
Δοκιμή οξειδωσης/ζύμωσης (O/F)	O+/F-
Δραστηριότητα καταλάσης	+
Δοκιμή οξειδάσης Κονας	+
Αναγωγή νιτρικών ιόντων	+
Χρησιμοποίηση κιτρικών ιόντων	+
Ανάπτυξη στους 40 °C	-
Ανάπτυξη σε 1 % NaCl	+
Ανάπτυξη σε 2 % NaCl	-
Δραστηριότητα διυδρολάσης της αργινίνης	-
Υγροποίηση ζελατίνης	-
Υδρόλυση αμύλου	-
Υδρόλυση αισκουλίνης	-
Παραγωγή levan	-

2. Δοκιμή IF

- 2.1. Παρασκευάζεται αιώρημα περίπου 10⁶ κυττάρων ανά ml σε ρυθμιστικό διάλυμα IF (προσάρτημα 4).
- 2.2. Παρασκευάζεται σειρά διπλών αραιώσεων κατάλληλου αντιορού (βλ. ιστοχώρο <http://forum.europa.eu.int/Public/irc/sanco/Home/main>).
- 2.3. Εφαρμόζουμε τη διαδικασία IF (ενότητα VI.A.5.).
- 2.4. Επιτυγχάνεται θετική δοκιμή IF εάν ο τίτλος IF της καλλιέργειας είναι ισοδύναμος με αυτόν του θετικού μάρτυρα.

3. Δοκιμή ELISA

Σημείωση: Εάν πραγματοποιούμε μόνον 2 δοκιμές ταυτοποίησης, δεν χρησιμοποιούμε άλλη ορρολογική δοκιμή επιπροσθέτως προς τη μέθοδο αυτή.

- 3.1. Παρασκευάζεται αιώρημα περίπου 10^8 κυττάρων ανά ml σε 1X PBS (προσάρτημα 4).
- 3.2. Πραγματοποιούμε την κατάλληλη διαδικασία ELISA με εξειδικευμένο μονοκλωνικό αντίσωμα του *R. solanacearum*.
- 3.3. Η δοκιμή ELISA είναι θετική εάν η ανάγνωση ELISA που προκύπτει από την καλλιέργεια είναι τουλάχιστον η μισή από αυτήν που προκύπτει από το θετικό μάρτυρα.

4. Δοκιμές PCR

- 4.1. Παρασκευάζεται αιώρημα περίπου 10^6 κυττάρων ανά ml σε αποστειρωμένο νερό μοριακού βαθμού καθαρότητας.
- 4.2. Θερμαίνονται 100 μl του αιωρήματος κυττάρων σε κλειστούς σωλήνες σε θερμικό μπλοκ ή αναβράζον υδατολουτρό στους $100\text{ }^\circ\text{C}$ για 4 λεπτά. Τα δείγματα μπορούν τότε να αποθηκευθούν σε θερμοκρασία $-16\text{ }^\circ\text{C}$ έως $-24\text{ }^\circ\text{C}$ έως ότου χρειασθεί να χρησιμοποιηθούν.
- 4.3. Εφαρμόζονται οι κατάλληλες διαδικασίες PCR για την ενίσχυση των αμπλικονίων που είναι ειδικά για το *R. solanacearum* [π.χ. Seal *et al.* (1993)· Pastrik και Maiss, (2000)· Pastrik *et al.* (2002)· Boudazin *et al.* (1999)· Orpina *et al.* (1997), Weller *et al.* (1999)].
- 4.4. Επιτυγχάνεται θετική ταυτοποίηση του *R. solanacearum* εάν τα αμπλικόνια της PCR έχουν το ίδιο μέγεθος και τους ίδιους πολυμορφισμούς μήκους θραυσμάτων εκ περιορισμού όπως το στελέχος των θετικών μαρτύρων.

5. Δοκιμή FISH

- 5.1. Παρασκευάζεται αιώρημα περίπου 10^6 κυττάρων ανά ml σε UPW.
- 5.2. Εφαρμόζεται η διαδικασία FISH (ενότητα VI.A.7.) με τουλάχιστον 2 ολιγοανιχνευτές ειδικούς για το *R. solanacearum* (προσάρτημα 7).
- 5.3. Επιτυγχάνεται θετική δοκιμή FISH εάν επιτυγχάνονται οι ίδιες αντιδράσεις από την καλλιέργεια και το θετικό μάρτυρα.

6. Προφίλ σε λιπαρά οξέα (FAP)

- 6.1. Η καλλιέργεια αναπτύσσεται σε trypticase soy agar (Oxoid) για 48 ώρες στους $28\text{ }^\circ\text{C}$.
- 6.2. Εφαρμόζεται κατάλληλη διαδικασία FAP (Janse, 1991· Stead, 1992).
- 6.3. Επιτυγχάνεται θετική δοκιμή FAP εάν το προφίλ της πιθανής καλλιέργειας είναι το ίδιο με αυτό του θετικού μάρτυρα. Η παρουσία χαρακτηριστικών λιπαρών οξέων είναι 14:0 3OH, 16:0 2OH, 16:1 2OH και 18:1 2OH και η απουσία του 16:0 3OH είναι σε μεγάλο βαθμό ενδεικτική ενός είδους του γένους *Ralstonia*.

7. Μέθοδοι χαρακτηρισμού στελέχους

Ο χαρακτηρισμός στελέχους χρησιμοποιώντας μία από τις ακόλουθες μεθόδους συνιστάται για κάθε νέα περίπτωση απομόνωσης του *R. solanacearum*.

Στις περιπτώσεις που κάτι τέτοιο ενδεικνύεται, συμπεριλαμβάνονται γνωστά στελέχη αναφοράς για κάθε δοκιμή που πραγματοποιείται (βλ. προσάρτημα 3).

7.1. Χαρακτηρισμός βιοποικιλίας

Το *R. solanacearum* χωρίζεται σε βιοποικιλίες με βάση την ικανότητά τους να χρησιμοποιούν ή/και να οξειδώνουν τρεις δισακχαρίτες και τρεις εξοζοαλκοόλες (Hayward, 1964 και Hayward *et al.*, 1990). Το υπόστρωμα ανάπτυξης για τη δοκιμή βιοποικιλίας περιγράφεται στο προσάρτημα 2. Η δοκιμή μπορεί να διεξαχθεί με επιτυχία με μόλυνση με βελόνα του υποστρώματος με καθαρές καλλιέργειες απομονώσεων του *R. solanacearum* και επώαση στους $28\text{ }^\circ\text{C}$. Εάν τα υποστρώματα κατανομούνται σε αποστειρωμένες πλάκες καλλιέργειας κυττάρων των 96 φατνίων (200 μl ανά φατνίο), είναι δυνατόν να παρατηρηθεί εντός 72 ωρών αλλαγή χρώματος από το πράσινο της ελιάς στο κίτρινο, πράγμα που αποτελεί ένδειξη θετικού αποτελέσματος της δοκιμής.

	Βιοποικιλία				
	1	2	3	4	5
Χρήση:					
Μαλτόζης	-	+	+	-	+
Λακτόζης	-	+	+	-	+
D (+) Κελλοβιόζης	-	+	+	-	+
Μαννιτόλης	-	-	+	+	+
Σορβιτόλης	-	-	+	+	-
Δουκτιτόλης	-	-	+	+	-

Επιπρόσθετες δοκιμές διαφοροποιούν τη βιοποικιλία 2 σε υπο-φαινότυπους

	Βιοποικιλία 2A (Παγκόσμια εξάπλωση)	Βιοποικιλία 2A (Στη Χιλή και την Κολομβία)	Βιοποικιλία 2T (Σε τροπικές περιοχές)
Χρησιμοποίηση τρεαλόζης	-	+	+
Χρησιμοποίηση μεσο-ινοσιτόλης	+	-	+
Χρησιμοποίηση D ριβόζης	-	-	+
Πηκτινολυτική δραστηριότητα (1)	χαμηλή	χαμηλή	υψηλή

(1) Βλ. Lelliott and Stead (1987).

7.2. Το γενωμικό αποτύπωμα

Η μοριακή διαφοροποίηση των στελεχών στο σύμπλοκο *R. solanacearum* μπορεί να επιτευχθεί με διάφορες τεχνικές, συμπεριλαμβανομένων των εξής:

- 7.2.1. Ανάλυση πολυμορφισμού μήκους θραυσμάτων εκ περιορισμού (RFLP) (Cook *et al.*, 1989).
- 7.2.2. Επαναληπτική αλληλουχία PCR χρησιμοποιώντας εκκινητές REP, BOX και ERIC (Louws *et al.*, 1995· Smith *et al.*, 1995).
- 7.2.3. Ανάλυση πολυμορφισμού ενισχυμένου μήκους θραυσμάτων (AFLP) (Van der Wolf *et al.*, 1998).

7.3. Μέθοδοι PCR

Ειδικό εκκινητές PCR (Pastrik *et al.*, 2002· βλ. προσάρτημα 6) είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθούν για τη διαφοροποίηση στελεχών που ανήκουν στην ομάδα 1 (βιοποικιλίες 3, 4 και 5) και στην ομάδα 2 (βιοποικιλίες 1, 2A και 2T) του *R. solanacearum*, όπως προσδιορίστηκαν αρχικά από την ανάλυση RFLP (Cook *et al.*, 1989) και την εύρεση της αλληλουχίας των 16S rDNA (Taghavi *et al.*, 1996).

Γ. ΔΟΚΙΜΗ ΕΠΙΒΕΒΑΙΩΣΗΣ

Η δοκιμή παθογένειας πρέπει να πραγματοποιείται ως τελική επιβεβαίωση της διάγνωσης του *R. solanacearum* καθώς και για την εκτίμηση της παθογένειας των καλλιεργειών που ταυτοποιούνται ως *R. solanacearum*.

- 1) Παρασκευάζεται μόλυσμα περίπου 10⁶ κυττάρων ανά ml από καλλιέργεια 24-48 ωρών της απομόνωσης προς εξέταση και κατάλληλο στέλεχος θετικού μάρτυρα του *R. solanacearum* (π.χ. NCPPB 4156 = PD 2762 = CFBP 3857· βλ. προσάρτημα 3).
- 2) Μολύνουμε 5-10 ευπαθή σπορόφυτα τομάτας ή μελιτζάνας στο στάδιο του τρίτου πραγματικού φύλλου (βλ. ενότητα VI.A.9).

- 3) Επωάζουμε για μέγιστο χρονικό διάστημα 2 εβδομάδων στους 25-28 °C και σε υψηλή σχετική υγρασία με κατάλληλο πότισμα έτσι ώστε να αποφευχθεί η υπεράρδευση ή η καταπόνηση από ξηρασία. Με καθαρές καλλιέργειες, η τυπική μάρανση θα πρέπει να εμφανιστεί εντός 14 ημερών. Εάν δεν εμφανιστούν συμπτώματα μετά το εν λόγω χρονικό διάστημα, η καλλιέργεια δεν μπορεί να επαληθευθεί ως παθογόνος μορφή του *R. solanacearum*.
  - 4) Παρατηρούμε για συμπτώματα μαρασμού ή/και επιναστία, χλώρωση ή νανισμό.
  - 5) Πραγματοποιείται απομόνωση από φυτά που παρουσιάζουν συμπτώματα με αφαίρεση τμήματος του στελέχους 2 cm πάνω από το σημείο μόλυνσης. Τεμαχίζουμε τους ιστούς και παρασκευάζουμε αιώρημα σε ένα μικρό όγκο αποστειρωμένου, αποσταγμένου νερού ή σε 50 mM ρυθμιστικού διαλύματος φωσφορικών (προσάρτημα 4). Απομονώνουμε από το αιώρημα με εξάπλωση αραιώσεων ή γραμμική εξάπλωση σε κατάλληλο υπόστρωμα, κατά προτίμηση σε εκλεκτικό υπόστρωμα (προσάρτημα 2), επωάζουμε για 48-72 ώρες στους 28 °C και παρατηρούμε το σχηματισμό τυπικών αποικιών του *R. solanacearum*.
-

Προσάρτημα 1

Εμπλεκόμενα εργαστήρια στη βελτιστοποίηση και επικύρωση των πρωτοκόλλων

Εργαστήριο ⁽¹⁾	Θέση	Χώρα
Agentur für Gesundheit und Ernährungssicherheit	Βιέννη και Linz	Αυστρία
Departement Gewasbescherming	Merelbeke	Βέλγιο
Plantedirektoratet	Lyngby	Δανία
Central Science Laboratory	York	Αγγλία
Scottish Agricultural Science Agency	Εδιμβούργο	Σκωτία
Laboratoire National de la Protection des Végétaux, Unité Bactériologie	Angers	Γαλλία
Laboratoire National de la Protection des Végétaux, Station de Quarantaine de la Pomme de Terre	Le Rheu	Γαλλία
Biologische Bundesanstalt	Kleinmachnow	Γερμανία
Pflanzenschutzamt Hannover	Ανόβερο	Γερμανία
State Laboratory	Δουβλίνο	Ιρλανδία
Dipartimento di Scienze e Tecnologie Agroambientali	Bologna	Ιταλία
Regione Veneto Unità Periferica per i Servizi Fitosanitari	Verona	Ιταλία
Nederlandse Algemene Keuringsdienst	Emmeloord	Κάτω Χώρες
Plantenziektenkundige Dienst	Wageningen	Κάτω Χώρες
Direcção-Geral de Protecção das Culturas	Λισσαβόνα	Πορτογαλία
Centro Diagnostico de Aldearrubia	Salamanca	Ισπανία
Instituto Valenciano de Investigaciones Agrarias	Valencia	Ισπανία
Swedish University of Agricultural Sciences	Uppsala	Σουηδία

⁽¹⁾ Στοιχεία επιστημόνων: βλ. ιστοχώρο <http://forum.europa.eu.int/Public/irc/sanco/Home/main>

Προσάρτημα 2

Θρεπτικά υλικά για την απομόνωση και καλλιέργεια του *R. solanacearum***α) Γενικά θρεπτικά υποστρώματα καλλιέργειας***Nutrient Agar (NA)*

Nutrient agar (Difco)	23,0 g
Αποσταγμένο νερό	1,0 L

Διαλύονται τα συστατικά και το υλικό αποστειρώνεται σε αυτόκαυστο στους 121 °C επί 15 λεπτά.

Yeast-Peptone-Glucose-Agar (YPGA)

Yeast Extract (Difco)	5,0 g
Bacto-Peptone (Difco)	5,0 g
D(+)-γλυκόζη (μονοϋδρική)	10,0 g
Bacto-Agar (Difco)	15,0 g
Αποσταγμένο νερό	1,0 L

Διαλύονται τα συστατικά και το υλικό αποστειρώνεται σε αυτόκαυστο στους 121 °C επί 15 λεπτά.

Sucrose Peptone Agar (SPA)

Sucrose (σακχαρόζη)	20,0 g
Bacto-Peptone (Difco)	5,0 g
K ₂ HPO ₄	0,5 g
MgSO ₄ ·7H ₂ O	0,25 g
Bacto-Agar (Difco)	15,0 g
Αποσταγμένο νερό	1,0 L

pH 7.2 - 7.4

Διαλύονται τα συστατικά και το υλικό αποστειρώνεται σε αυτόκαυστο στους 121 °C επί 15 λεπτά.

Θρεπτικό υλικό Kelman's tetrazolium

Casamino Acids (Difco)	1,0 g
Bacto-Peptone (Difco)	10,0 g
Dextrose (δεξτρόζη)	5,0 g
Bacto-Agar (Difco)	15,0 g
Αποσταγμένο νερό	1,0 L

Διαλύονται τα συστατικά και το υλικό αποστειρώνεται σε αυτόκαυστο στους 121 °C επί 15 λεπτά.

Ακολουθεί ψύξη στους 50 °C και προστίθεται διάλυμα χλωριούχου 2,3,5-triphenyl tetrazolium chloride (Sigma), το οποίο έχει αποστειρωθεί με διήθηση από φίλτρο, ώστε να ληφθεί τελική συγκέντρωση 50 mg ανά λίτρο.

β) Επικυρωμένα εκλεκτικά θρεπτικά υποστρώματα καλλιέργειας

Θρεπτικό υλικό SMSA (Englebrecht 1994, όπως τροποποιήθηκε από Elphinstone et al., 1996)

Βασικό θρεπτικό υλικό

Casamino acids (Difco)	1,0 g
Bacto-Peptone (Difco)	10,0 g
Γλυκερίνη	5,0 ml
Bacto-Agar (Difco) (βλ. σημείωση 2)	15,0 g
Αποσταγμένο νερό	1,0 L

Διαλύονται τα συστατικά και το υλικό αποστειρώνεται σε αυτόκαυστο στους 121 °C επί 15 λεπτά.

Ακολουθεί ψύξη στους 50 °C και προσθέτουμε υδατικά πυκνά διαλύματα που έχουν αποστειρωθεί με διήθηση από φίλτρο των ακολούθων συστατικών για την επίτευξη των εξειδικευμένων τελικών συγκεντρώσεων:

Crystal Violet (Sigma)	5 mg ανά L
Polymixin-B-Sulphate	(Sigma P-1004) 600 000 U (περίπου 100 mg) ανά L
Bacitracin (Sigma B-0125)	1 250 U (περίπου 25 mg) ανά L
Chloramphenicol (Sigma C-3175)	5 mg ανά L
Penicillin-G (Sigma P-3032)	825 U (περίπου 0,5 mg) ανά L
χλωριούχο 2,3,5-τριφαινυλο-τετραζόλιο (Sigma)	50 mg ανά L

Σημείωση:

1. Η χρήση άλλων αντιδραστηρίων από αυτά που αναφέρονται παραπάνω ενδέχεται να επηρεάσει την ανάπτυξη του *R. solanacearum*.
2. Το Oxoid Agar #1 μπορεί να χρησιμοποιηθεί αντί για το Bacto-Agar (Difco). Στην περίπτωση αυτή, η ανάπτυξη του *R. solanacearum* θα είναι βραδύτερη, αν και ενδέχεται να μειωθεί επίσης η ανάπτυξη ανταγωνιστικών σαπροφυτών. Για το σχηματισμό των τυπικών αποικιών του *R. solanacearum* ενδέχεται να χρειαστούν 1-2 ημέρες παραπάνω και ο κόκκινος χρωματισμός ενδέχεται να είναι πιο απαλός και πιο διάχυτος απ' ό,τι στο Bacto-Agar.
3. Η αύξηση της συγκέντρωσης βακτριανίνης σε 2 500 U ανά L ενδέχεται να μειώσει τους πληθυσμούς των ανταγωνιστικών βακτηρίων χωρίς να επηρεάσει την ανάπτυξη του *Ralstonia solanacearum*.

Αποθηκεύουμε τα θρεπτικά υποστρώματα και τα πυκνά διαλύματα αντιβιοτικών στους 4 °C στο σκοτάδι και τα χρησιμοποιούμε εντός ενός μήνα.

Τα τρυβλία πρέπει να είναι απαλλαγμένα από συμπύκνωση στην επιφάνεια πριν από τη χρήση.

Αποφεύγουμε το υπερβολικό στέγνωμα των τρυβλίων.

Πρέπει να πραγματοποιείται έλεγχος ποιότητας μετά την παρασκευή κάθε νέας παρτίδας υποστρώματος με την εξάπλωση σε τρυβλία του αιωρήματος της καλλιέργειας αναφοράς του *R. solanacearum* (βλ. προσάρτημα 3) και την εξέταση ενδεχόμενου σχηματισμού τυπικών αποικιών μετά την επώαση στους 28 °C για 2-5 ημέρες.

γ) Επικυρωμένα υποστρώματα εμπλουτισμού

SMSA Broth (Elphinstone *et al.*, 1996)

Παρασκευάζουμε όπως για το εκλεκτικό υλικό με άγαρ SMSA αλλά παραλείπουμε το Bacto-Agar και το χλωριούχο 2,3,5-τριφαινυλο-τετραζόλιο.

Modified Wilbrink broth (Caruso *et al.*, 2002)

Sucrose (σακχαρόζη)	10 g
Proteose peptone	5 g
K ₂ HPO ₄	0,5 g
MgSO ₄	0,25 g
NaNO ₃	0,25 g
Αποσταγμένο νερό	1 L

Αποστειρώνουμε σε αυτόκαυστο στους 121 °C επί 15 λεπτά και ψύχουμε στους 50 °C.

Προσθέτουμε αντιβιοτικά πυκνά διαλύματα όπως και για το ζωμό SMSA.

Προσάρτημα 3

Α. Τυποποιημένο υλικό μαρτύρων που διατίθεται στο εμπόριο

α) Απομονώσεις βακτηρίων

Συνιστάται η χρήση των ακόλουθων βακτηριακών απομονώσεων ως τυποποιημένο υλικό αναφοράς είτε ως θετικών μαρτύρων (πίνακας 1) είτε κατά τη διάρκεια της βελτιστοποίησης των δοκιμών για την αποφυγή διασταυρωτών αντιδράσεων (πίνακας 2). Όλα τα στελέχη διατίθενται στο εμπόριο από τους ακόλουθους φορείς:

1. National Collection of Plant Pathogenic Bacteria (NCPBP), Central Science Laboratory, York, HB.
2. Culture Collection of the Plant Protection Service (PD), Wageningen, Κάτω Χώρες.
3. Collection Française de Bactéries Phytopathogènes (CFBP), INRA Station Phytobactériologie, Angers, Γαλλία.

Πίνακας 1. Κατάλογος αναφοράς SMT απομονώσεων του *R. solanacearum*

Κωδικός NCPBP	SMT #	Άλλοι κωδικοί	Χώρα προέλευσης	Βιοποικιλία
NCPBP 4153	6	CFBP 4582, Pr 3020, EURS11	Αίγυπτος	2
NCPBP 4154	10	CFBP 4585, 550, EURS21	Τουρκία	2
NCPBP 3857	12	CFBP 4587, Pr 1140, EURS26	Αγγλία	2
NCPBP 1584	23	CFBP 4598, EURS49	Κύπρος	2
NCPBP 2505	24	CFBP 4599, EURS50	Σουηδία	2
NCPBP 4155	26	CFBP 4601, 502, EURS55	Βέλγιο	2
NCPBP 4156 (*)	71 (*)	PD 2762, CFBP 3857	Κάτω Χώρες	2
NCPBP 4157	66	LNPV 15.59	Γαλλία	2
NCPBP 4158	39	CFBP 4608, Port 448, EURS80	Πορτογαλία	2
NCPBP 4160	69	IVIA-1632-2	Ισπανία	2
NCPBP 4161	76	B3B	Γερμανία	2
NCPBP 325	41	CFBP 2047, KEL60-1, R842	ΗΠΑ	1
NCPBP 3967	42	CFBP 4610, R285, GONG7	Κόστα Ρίκα	1
NCPBP 4028	43	CFBP 4611, R303/571, CIP310, SEQ205	Κολομβία	2
NCPBP 3985	44	CFBP 4612, R578, CIP312	Περού	2Τ
NCPBP 3989	45	CFBP 4613, R568, CIP226	Βραζιλία	2Τ
NCPBP 3996	46	CFBP 3928, R276/355, CIP72, SEQ225	Περού	3
NCPBP 3997	47	CFBP 4614, R280/363, CIP49, HAY0131a	Αυστραλία	3
NCPBP 4029	48	CFBP 4615, R297/349, CIP121, CM1b2861	Σρι Λάνκα	4
NCPBP 4005	49	CFBP 4616, R470	Φιλιππίνες	4
NCPBP 4011	50	CFBP 4617, R288, HEmpS2	Κίνα	5

(*) Χρησιμοποιούμε ως τυποποιημένο στέλεχος αναφοράς του *R. solanacearum* βιοποικιλία 2 (φυλή 3).

Σημείωση: Η αυθεντικότητα των ανωτέρω στελεχών μπορεί να είναι εγγυημένη μόνον εάν παρέχονται από αυθεντική συλλογή καλλιεργειών.

Πίνακας 2. Κατάλογος αναφοράς SMT ορολογικά ή γενετικά σχετιζόμενων βακτηρίων για χρήση στη βελτιστοποίηση των δοκιμών ανίχνευσης

Κωδικός NCPPB	SMT #	Άλλος κωδικός	Ταυτοποίηση
NCPPB 4162	51	CFBP 1954	<i>Bacillus polymyxa</i> (1)
NCPPB 4163	52	CFBP 1538	<i>Pseudomonas marginalis</i> pv. <i>Marginalis</i> (1)
NCPPB 4164	—	CFBP 2227	<i>Burkholderia cepacia</i> (2)
NCPPB 4165	—	CFBP 2459	<i>Ralstonia pickettii</i> (2)
NCPPB 4166	58	CFBP 3567 CSL Pr1150	<i>Ralstonia pickettii</i> (1)
NCPPB 4167	60	CFBP 4618 PD 2778	<i>Ralstonia</i> sp. (1)
NCPPB 1127	53	CFBP 3575	<i>Burkholderia andropogonis</i> (1)
NCPPB 353	54	CFBP 3572	<i>Burkholderia caryophylli</i> (1)
NCPPB 945	55	CFBP 3569	<i>Burkholderia cepacia</i> (1)
NCPPB 3708	56	CFBP 3574	<i>Burkholderia glumae</i> (1)
NCPPB 3590	57	CFBP 3573	<i>Burkholderia plantarii</i> (1)
NCPPB 3726	59	CFBP 3568	<i>Banana Blood Disease Bacterium</i> (1) (2) (3)
NCPPB 4168	61	CFBP 4619 IPO S339	<i>Enterobacter</i> sp. (1)
NCPPB 4169	62	IPO 1695	<i>Enterobacter</i> sp. (1)
NCPPB 4170	63	CFBP 4621 IPO S306	<i>Ochrobactrum anthropi</i> (1) (2)
NCPPB 4171	64	CFBP 4622 IPO 1693	<i>Curtobacterium</i> sp. (1) (2)
NCPPB 4172	65	IPO 1696a	<i>Pseudomonas</i> sp. (1)
NCPPB 4173	—	PD 2318	<i>Aureobacterium</i> sp. (2)
NCPPB 4174	81	IVIA 1 844,06	<i>Flavobacterium</i> sp. (1) (2)

(1) Πιθανό διασταυρωτά αντιδρών στέλεχος σε ορολογικές δοκιμές (IF ή/και ELISA) με πολυκλωνικούς αντιορούς.

(2) Στέλεχος από το οποίο το προϊόν PCR μπορεί να ενισχυθεί σε ορισμένα εργαστήρια σε όμοιο μέγεθος με αυτό που αναμένουμε όταν χρησιμοποιούμε τους εξειδικευμένους εκκινητές OLI-1 και Y-2 (βλ. προσάρτημα 6).

(3) Είναι σύνηθες να κάνει διασταυρωτή αντίδραση στις περισσότερες δοκιμές αλλά είναι γνωστό ότι υπάρχει μόνον στη μπανάνα στην Ινδονησία.

β) Τυποποιημένο υλικό μαρτύρων που διατίθεται στο εμπόριο

Το ακόλουθο τυποποιημένο υλικό ελέγχου διατίθεται από τη συλλογή καλλιεργειών NCPPB.

Λυοφιλιώνουμε στεγνό ίζημα εκχυλίσματος πατάτας από 200 υγιείς κονδύλους πατάτας ως αρνητικό μάρτυρα για όλες τις δοκιμές.

Λυοφιλιώνουμε στεγνό ίζημα εκχυλίσματος πατάτας από 200 υγιείς κονδύλους πατάτας που περιέχει 10^3 έως 10^4 και 10^4 έως 10^6 κύτταρα του *R. solanacearum* βιοποικιλία 2 (στέλεχος NCPPB 4156 = PD 2762 = CFBP 3857) ως θετικούς μάρτυρες για ορολογικές δοκιμές και δοκιμές PCR. Καθώς η βιωσιμότητα των κυττάρων επηρεάζεται κατά τη διάρκεια της λυοφιλίωσης, αυτά δεν είναι κατάλληλα ως τυποποιημένοι μάρτυρες για τις δοκιμές απομόνωσης ή τις βιοδοκιμές.

Αιωρήματα του *R. solanacearum* βιοποικιλία 2 (στέλεχος NCPPB 4156 = PD 2762 = CFBP 3857) προσηλωμένα με φορμόλη σε συγκέντρωση 10^6 κυττάρων ανά ml ως θετικοί μάρτυρες για ορολογικές δοκιμές.

B. Παρασκευή θετικών και αρνητικών μαρτύρων για τις βασικές δοκιμές διαλογής PCR/IF και FISH

Παράγεται καλλιέργεια 48 ωρών παθογόνου στελέχους του *R. solanacearum* φυλή 3/βιοποικιλία 2 (π.χ. στέλεχος NCPPB 4156 = PD 2762 = CFBP 3857) σε βασικό υπόστρωμα SMSA και παρασκευάζεται αιώρημα σε ρυθμιστικό διάλυμα φωσφορικών 10 mM έτσι ώστε να επιτευχθεί πυκνότητα κυττάρων περίπου 2×10^8 cfu ανά ml. Αυτό επιτυγχάνεται συνήθως με ελαφρώς θολό αιώρημα ισοδύναμο με οπτική πυκνότητα 0,15 σε 600 nm.

Αφαιρούνται κώνοι από το σημείο πρόσφυσης του στολονίου 200 κονδύλων που έχουν ληφθεί από την παραγωγή ποικιλίας λευκής επιδερμίδας, η οποία είναι γνωστό ότι είναι απαλλαγμένη από το *R. solanacearum*.

Οι κώνοι από τα σημεία πρόσφυσης του στολονίου υποβάλλονται σε κατεργασία όπως συνήθως και το ιζήμα αναδιαλύεται σε 10 ml.

Παρασκευάζονται 10 αποστειρωμένα μικροφιαλίδια των 1,5 ml με 900 μl αναδιαλυμένου ιζήματος.

Μεταφέρονται 100 μl αιωρήματος *R. solanacearum* στο πρώτο μικροφιαλίδιο. Ανακατεύουμε με στροβιλισμό (vortex).

Προσδιορίζονται τα δεκαδικά επίπεδα μόλυνσης με περαιτέρω αραιώση στα επόμενα πέντε μικροφιαλίδια.

Τα έξι μολυσμένα μικροφιαλίδια θα χρησιμοποιηθούν ως θετικοί μάρτυρες. Τα τέσσερα μη μολυσμένα μικροφιαλίδια θα χρησιμοποιηθούν ως αρνητικοί μάρτυρες. Τα μικροφιαλίδια επισημαίνονται καταλλήλως.

Παρασκευάζονται ποσότητες 100 μl σε αποστειρωμένα μικροφιαλίδια 1,5 ml και, κατ' αυτόν τον τρόπο, παράγονται 9 επαναλήψεις κάθε δείγματος μάρτυρα. Αποθηκεύονται στους -16 to -24 °C έως ότου χρησιμοποιηθούν.

Η παρουσία και ο ποσοτικός προσδιορισμός του *R. solanacearum* στα δείγματα μαρτύρων πρέπει να επιβεβαιωθούν πρώτα από τη δοκιμή IF.

Για τη δοκιμή PCR πραγματοποιείται εξαγωγή DNA από δείγματα θετικών και αρνητικών μαρτύρων με κάθε σειρά δειγμάτων δοκιμής.

Για τις δοκιμές IF και FISH πραγματοποιούνται δοκιμές σε δείγματα θετικών και αρνητικών μαρτύρων με κάθε σειρά δειγμάτων δοκιμής.

Για τις δοκιμές IF, FISH και PCR, το *R. solanacearum* πρέπει να ανιχνευθεί σε τουλάχιστον 10^6 και 10^4 κύτταρα/ml των θετικών μαρτύρων και σε κανέναν από τους αρνητικούς μάρτυρες.

Προσάρτημα 4

Ρυθμιστικά διαλύματα για τις διαδικασίες δοκιμής

ΓΕΝΙΚΑ: Τα αποστειρωμένα ρυθμιστικά διαλύματα που δεν έχουν ανοιχθεί είναι δυνατόν να παραμείνουν αποθηκευμένα έως ένα έτος.

1. Ρυθμιστικά διαλύματα για τη διαδικασία εξαγωγής

1.1. Ρυθμιστικό διάλυμα εξαγωγής (50 mM ρυθμιστικό διάλυμα φωσφορικών, pH 7,0)

Το εν λόγω ρυθμιστικό διάλυμα χρησιμοποιείται για την εξαγωγή του βακτηρίου από ιστούς φυτών με ομοιογενοποίηση ή ανάδευση.

Na ₂ HPO ₄ (άνυδρο)	4,26 g
KH ₂ PO ₄	2,72 g
Αποσταγμένο νερό	1,00 L

Διαλύονται τα συστατικά, ελέγχεται η τιμή του pH και το υλικό αποστειρώνεται σε αυτόκαυστο στους 121 °C επί 15 λεπτά.

Πρόσθετα συστατικά μπορούν να είναι χρήσιμα ως ακολούθως:

	Σκοπός	Ποσότητα (ανά L)
Lubrol flakes	Αντικροκιδωτικό (*)	0,5 g
DC silicone antifoam	Αντιαφριστικός παράγοντας (*)	1,0 ml
Tetrasodium pyrophosphate	Αντιοξειδωτικό	1,0 g
Polyvinylpyrrolidone-40000 (PVP-40)	Δέσμευση παρεμποδιστών της PCR	50 g

(*) Για χρήση στο πλαίσιο της μεθόδου εξαγωγής με ομοιογενοποίηση.

1.2. Ρυθμιστικό διάλυμα ιζήματος (10 mM ρυθμιστικό διάλυμα φωσφορικών, pH 7,2)

Το εν λόγω ρυθμιστικό διάλυμα χρησιμοποιείται για επανασηματισμό αιωρήματος και αραιώση εκχυλισμάτων κώνων από το σημείο πρόσφυσης του στολονίου κονδύλων πατάτας μετά τη συγκέντρωση σε ίζημα μέσω φυγοκέντρωσης.

Na ₂ HPO ₄ ·12H ₂ O	2,7 g
NaH ₂ PO ₄ ·2H ₂ O	0,4 g
Αποσταγμένο νερό	1,0 L

Διαλύονται τα συστατικά, ελέγχεται η τιμή του pH και το υλικό αποστειρώνεται σε αυτόκαυστο στους 121 °C επί 15 λεπτά.

2. Ρυθμιστικά διαλύματα για τη δοκιμή IF

2.1. Ρυθμιστικό διάλυμα IF (10 mM φωσφορικό ρυθμιστικό διάλυμα άλατος (PBS), pH 7.2)

Το εν λόγω ρυθμιστικό διάλυμα χρησιμοποιείται για την αραιώση των αντισωμάτων.

Na ₂ HPO ₄ ·12H ₂ O	2,7 g
NaH ₂ PO ₄ ·2H ₂ O	0,4 g
NaCl	8,0 g
Αποσταγμένο νερό	1,0 L

Διαλύονται τα συστατικά, ελέγχεται η τιμή του pH και το υλικό αποστειρώνεται σε αυτόκαυστο στους 121 °C επί 15 λεπτά.

2.2. Ρυθμιστικό διάλυμα IF-Tween

Αυτό το ρυθμιστικό διάλυμα χρησιμοποιείται για την πλύση των αντικειμενοφόρων πλακών.

Προστίθεται 0,1 % Tween 20 στο ρυθμιστικό διάλυμα IF.

2.3. Φωσφορικό ρυθμιστικό διάλυμα γλυκερίνης, pH 7,6

Αυτό το ρυθμιστικό διάλυμα χρησιμοποιείται ως ρευστό έγκλεισης στα φαντρία των αντικειμενοφόρων πλακών της IF για την ενίσχυση του φθορισμού.

Na ₂ HPO ₄ ·12H ₂ O	3,2 g
NaH ₂ PO ₄ ·2H ₂ O	0,15 g
Γλυκερίνη	50 ml
Αποσταγμένο νερό	100 ml

Τα διαλύματα αντιξεθωριαστικού υλικού έγκλεισης διατίθενται στο εμπόριο π.χ. Vectashield® (Vector Laboratories) ή Citifluor® (Leica).

3. Ρυθμιστικά διαλύματα για την έμμεση δοκιμή ELISA

3.1. Ρυθμιστικό διάλυμα επικάλυψης, διπλής ισχύος, pH 9,6.

Na ₂ CO ₃	6,36 g
NaHCO ₃	11,72 g
Αποσταγμένο νερό	1,00 L

Διαλύονται τα συστατικά, ελέγχεται η τιμή του pH και το υλικό αποστειρώνεται σε αυτόκαυστο στους 121 °C επί 15 λεπτά.

Μπορεί να προστεθεί, ως αντιοξειδωτικό, θειώδες νάτριο (0,2 %) εάν πρέπει να αποφευχθεί ο σχηματισμός οξειδωμένων αρωματικών ενώσεων.

3.2. 10X φωσφορικό ρυθμιστικό διάλυμα άλατος (PBS), pH 7,4

NaCl	80,0 g
KH ₂ PO ₄	2,0 g
Na ₂ HPO ₄ ·12H ₂ O	29,0 g
KCl	2,0 g
Αποσταγμένο νερό	1,0 L

3.3. PBS-Tween

10X PBS	100 ml
10 % Tween 20	5 ml
Αποσταγμένο νερό	895 ml

3.4. Ρυθμιστικό διάλυμα φραγμού (αντισωμάτων) (πρέπει να έχει παρασκευαστεί πρόσφατα)

10X PBS	10,0 ml
Polyvinylpyrrolidone-44000 (PVP-44)	2,0 g
10 % Tween 20	0,5 ml
Σκόνη γάλακτος	0,5 g
Αποσταγμένο νερό	συμπληρώνεται μέχρι τελικού όγκου 100 ml

3.5. Διάλυμα υποστρώματος αλκαλικής φωσφατάσης, pH 9,8

Diethanolamine (Διαιθανολαμίνη)	97 ml
Αποσταγμένο νερό	800 ml

Αναμειγνύονται και ρυθμίζεται η τιμή σε pH 9,8 με πυκνό HCl.

Συμπληρώνεται με αποσταγμένο νερό μέχρι τελικού όγκου 1 λίτρου.

Προστίθενται 0,2 g MgCl₂

Διαλύονται δύο δισκία υποστρώματος φωσφατάσης των 5 mg (Sigma) ανά 15 ml διαλύματος.

4. Ρυθμιστικά διαλύματα για τη δοκιμή DASI ELISA

4.1. Ρυθμιστικό διάλυμα επικάλυψης, pH 9,6.

Na ₂ CO ₃	1,59 g
NaHCO ₃	2,93 g
Αποσταγμένο νερό	1 000 ml

Διαλύονται τα συστατικά και ελέγχεται το pH 9.6.

4.2. 10X φωσφορικό ρυθμιστικό διάλυμα άλατος (PBS), pH 7,2- 7,4

NaCl	80,0 g
NaH ₂ PO ₄ ·2 H ₂ O	4,0 g
Na ₂ HPO ₄ ·12H ₂ O	27,0 g
Αποσταγμένο νερό	1 000 ml

4.3. PBS-Tween

10X PBS	50 ml
10 % Tween 20	5 ml
Αποσταγμένο νερό	950 ml

4.4. Ρυθμιστικό διάλυμα υποστρώματος, pH 9,8.

Diethanolamine (Διαιθανολαμίνη)	100 ml
Αποσταγμένο νερό	900 ml

Αναμειγνύονται και ρυθμίζεται η τιμή του pH 9,8 με πυκνό HCl.

Προσάρτημα 5

Προσδιορισμός του επιπέδου μόλυνσης στις δοκιμές IF και FISH

1. Μετράται ο μέσος αριθμός των τυπικών φθορίζοντων κυττάρων ανά οπτικό πεδίο (c).
2. Υπολογίζεται ο αριθμός των τυπικών φθορίζοντων κυττάρων ανά φατνίο αντικειμενοφόρου πλάκας μικροσκοπίου (C).

$$C = c \times S/s$$

όπου S = εμβαδόν του φατνίου μιας πολυφατνιακής αντικειμενοφόρου

και s = εμβαδόν του οπτικού πεδίου του αντικειμενικού

$s = \pi^2/4G^2K^2$ όπου i = συντελεστής πεδίου (κυμαίνεται από 8 έως 24 ανάλογα με τον τύπο του προσοφθαλμίου)

K = συντελεστής σωλήνα (1 ή 1,25)

G = μεγεθυντική ισχύς του αντικειμενικού φακού (100 ×, 40 × κ.λπ.)

3. Υπολογίζεται ο αριθμός τυπικών φθορίζοντων κυττάρων ανά ml αναδιαλυμένου ιζήματος (N)

$$N = C \times 1\,000/y \times F$$

όπου y = όγκος του αναδιαλυμένου ιζήματος σε κάθε φατνίο

και F = συντελεστής αραιώσης του αναδιαλυμένου ιζήματος

Προσάρτημα 6

Επικυρωμένα πρωτόκολλα και αντιδραστήρια PCR

Σημείωση: Οι προκαταρκτικές δοκιμές πρέπει να επιτρέπουν την αναπαραγωγίμη ανίχνευση 10^3 έως 10^4 κυττάρων του *R. solanacearum* ανά ml εκχυλίσματος δείγματος.

Οι προκαταρκτικές δοκιμές πρέπει επίσης να μην δείχνουν οιαδήποτε λανθασμένα θετικά αποτελέσματα με ένα σύνολο επιλεγμένων στελεχών βακτηρίων (βλ. προσάρτημα 3).

1. Πρωτόκολλο PCR των Seal *et al.*, (1993)

1.1. Εκκινητές ολιγονουκλεοτιδίων

Πρόσθιος εκκινητής OLI-1 5'-GGG GGT AGC TTG CTA CCT GCC-3'

Αντίστροφος εκκινητής Y-2 5'-CCC ACT GCT GCC TCC CGT AGG AGT-3'

Αναμενόμενο μέγεθος αμπλικονίου από το πρότυπο DNA του *R. solanacearum* = 288 bp

1.2. Μείγμα αντίδρασης PCR

Αντιδραστήριο	Ποσότητα ανά αντίδραση	Τελική συγκέντρωση
Αποστειρωμένο UPW	17,65 µl	
10X ρυθμιστικό διάλυμα PCR ⁽¹⁾ (15 mM MgCl ₂)	2,5 µl	1X (1,5 mM MgCl ₂)
μείγμα dNTP (20mM)	0,25 µl	0,2 mM
Εκκινητής OLI-1 (20 µM)	1,25 µl	1 µM
Εκκινητής Y-2 (20 µM)	1,25 µl	1 µM
Taq πολυμεράση (5U/µl) ⁽¹⁾	0,1 µl	0,5 U
Όγκος δείγματος	2,0 µl	
Συνολικός όγκος	25 µl	

⁽¹⁾ Η μέθοδος έχει επικυρωθεί με τη χρήση της Taq πολυμεράσης των Perkin Elmer (AmpliTaq) και Gibco BRL.

1.3. Συνθήκες αντίδρασης PCR

Ακολουθείται το εξής πρόγραμμα:

- 1 κύκλος από: i) 2 λεπτά στους 96 °C (μετουσίωση του πρότυπου DNA)
- 35 κύκλοι από: ii) 20 δευτερόλεπτα στους 94 °C (μετουσίωση τουπρότυπου DNA)
- iii) 20 δευτερόλεπτα στους 68 °C (προσκόλλησηεκκινητών)
- iv) 30 δευτερόλεπτα στους 72 °C (επέκταση αντιγράφου)
- 1 κύκλος από: v) 10 λεπτά στους 72 °C (τελική επέκταση)
- vi) διατήρηση στους 4 °C

Σημείωση: Το πρόγραμμα αυτό βελτιστοποιήθηκε για χρήση με θερμικό κυκλοποιητή Perkin Elmer 9600. Ενδέχεται να απαιτηθεί τροποποίηση της διάρκειας των βημάτων των κύκλων ii), iii) και iv) για χρήση με άλλα μοντέλα.

1.4. Ανάλυση του αμπλικονίου με ένζυμο περιορισμού

Τα προϊόντα PCR που έχουν ενισχυθεί από το DNA του *R. solanacearum* παράγουν έναν χαρακτηριστικό πολυμορφισμό μήκους θραυσμάτων εκ περιορισμού με το ένζυμο *Ana II* μετά από επώαση στους 37 °C.

2. Πρωτόκολλο PCR των Pastrik και Maiss (2000)

2.1. Εκκινητές ολιγονουκλεοτιδίων

Πρόσθιος εκκινητής Ps-1 5'- agt cga acg gca gcg ggg g -3'

Αντίστροφος εκκινητής Ps-2 5'- ggg gat ttc aca tcg gtc ttg ca -3'

Αναμενόμενο μέγεθος αμπλικονίου από το πρότυπο DNA του *R. solanacearum* = 553 bp

2.2. Μείγμα αντίδρασης PCR

Αντιδραστήριο	Ποσότητα ανά αντίδραση	Τελική συγκέντρωση
Αποστειρωμένο UPW	16,025 µl	
10X ρυθμιστικό διάλυμα PCR (1)	2,5 µl	1X (1,5 mM MgCl ₂)
BSA (κλάσμα V) (10 %)	0,25 µl	0,1 %
μείγμα d-NTP (20mM)	0,125 µl	0,1 mM
Εκκινητής Ps-1 (10 µM)	0,5 µl	0,2 µM
Εκκινητής Ps-2 (10 µM)	0,5 µl	0,2 µM
Taq πολυμεράση (5U/µl) (1)	0,1 µl	0,5 U
Όγκος δείγματος	5,0 µl	
Συνολικός όγκος	25,0 µl	

(1) Οι μέθοδοι έχουν επικυρωθεί με τη χρήση της Taq πολυμεράσης των Perkin Elmer (AmpliTag) και Gibco BRL.

Σημείωση: Βελτιστοποιήθηκε αρχικά για τον θερμικό κυκλοποιητή MJ Research PTC 200 με Gibco Taq πολυμεράση.

Μπορούν επίσης να χρησιμοποιηθούν στις ίδιες συγκεντρώσεις η Perkin Elmer AmpliTag καθώς και ρυθμιστικό διάλυμα.

2.3. Συνθήκες για την αντίδραση PCR

Ακολουθείται το εξής πρόγραμμα:

- 1 κύκλος από: i) 5 λεπτά στους 95 °C (μετουσίωση του πρότυπου DNA)
- 35 κύκλοι από: ii) 30 δευτερόλεπτα στους 95 °C (μετουσίωση του πρότυπου DNA)
- iii) 30 δευτερόλεπτα στους 68 °C (προσκόλληση εκκινητών)
- iv) 45 δευτερόλεπτα στους 72 °C (επέκταση αντιγράφου)
- 1 κύκλος από: v) 5 λεπτά στους 72 °C (τελική επέκταση)
- vi) διατήρηση στους 4 °C

Σημείωση: Το πρόγραμμα αυτό βελτιστοποιείται για χρήση με θερμικό κυκλοποιητή MJ Research PTC 200. Ενδέχεται να απαιτηθεί τροποποίηση της διάρκειας των βημάτων των κύκλων ii), iii) και iv) για χρήση με άλλα μοντέλα.

2.4. Ανάλυση του αμπλικονίου με ένζυμο περιορισμού

Τα προϊόντα PCR που έχουν ενισχυθεί από το DNA του *R. solanacearum* παράγουν έναν χαρακτηριστικό πολυμορφισμό μήκους θραυσμάτων εκ περιορισμού με το ένζυμο Taq I ύστερα από επώαση στους 65 °C για 30 λεπτά. Τα θραύσματα εκ περιορισμού που αποκτώνται από το ειδικό για το *R. solanacearum* θραύσμα έχουν μέγεθος 457 bp και 96 bp.

3. Πρωτόκολλο πολλαπλής PCR με εσωτερικό μάρτυρα PCR (Pastrik et al., 2002)

3.1. Εκκινητές ολιγονουκλεοτιδίων

Πρόσθιος εκκινητής RS-1-F 5'- ACT AAC GAA GCA GAG ATG CAT TA -3'

Αντίστροφος εκκινητής RS-1-R 5'- CCC AGT CAC GGC AGA GAC T -3'

Πρόσθιος εκκινητής NS-5-F 5'- AAC TTA AAG GAA TTG ACG GAA G -3'

Αντίστροφος εκκινητής NS-6-R 5'- GCA TCA CAG ACC TGT TAT TGC CTC -3'

Αναμενόμενο μέγεθος αμπλικονίου από το πρότυπο DNA του *R. solanacearum* = 718 bp (σετ εκκινητών RS)

Αναμενόμενο μέγεθος αμπλικονίου από εσωτερικό μάρτυρα της PCR 18S rRNA = 310 bp (σετ εκκινητών NS)

3.2. Μείγμα αντίδρασης PCR

Αντιδραστήριο	Ποσότητα ανά αντίδραση	Τελική συγκέντρωση
Αποστειρωμένο UPW	12,625 µl	
10X ρυθμιστικό διάλυμα PCR ⁽¹⁾ (15 mM MgCl ₂)	2,5 µl	1X (1,5 mM MgCl ₂)
BSA (κλάσμα V) (10 %)	0,25 µl	0,1 %
μείγμα d-NTP (20 mM)	0,125 µl	0,1 mM
Εκκινητής RS-1-F (10 µM)	2,0 µl	0,8 µM
Εκκινητής RS-1-R (10 µM)	2,0 µl	0,8 µM
Εκκινητής NS-5-F (10 µM) ⁽²⁾	0,15 µl	0,06 µM
Εκκινητής NS-6-R (10 µM) ⁽²⁾	0,15 µl	0,06 µM
Taq πολυμεράση (5 U/µl) ⁽¹⁾	0,2 µl	1,0 U
Όγκος δείγματος	5,0 µl	
Συνολικός όγκος	25,0 µl	

⁽¹⁾ Οι μέθοδοι έχουν επικυρωθεί με τη χρήση της Taq πολυμεράσης των Perkin Elmer (AmpliTaq) και Gibco BRL.

⁽²⁾ Η συγκέντρωση των εκκινητών NS-5-F και NS-6-R βελτιστοποιήθηκε για το εκχύλισμα κόνου από το σημείο πρόσφυσης του στολινίου πατάτας χρησιμοποιώντας τη μέθοδο ομοιογενοποίησης και τον καθαρισμό DNA σύμφωνα με τον Pastrik (2000) (βλ. ενότητα V.I.A.6.1.α.). Η επαναβελτιστοποίηση των συγκεντρώσεων αντιδραστηρίων απαιτείται εάν χρησιμοποιηθεί η εξαγωγή με ανάδευση ή άλλη μέθοδος απομόνωσης του DNA.

3.3. Συνθήκες για την αντίδραση PCR

Ακολουθείται το εξής πρόγραμμα:

- 1 κύκλος από: i) 5 λεπτά στους 95 °C (μετουσίωση του προτύπου DNA)
- 35 κύκλοι από: ii) 30 δευτερόλεπτα στους 95 °C (μετουσίωση του προτύπου DNA)
- iii) 30 δευτερόλεπτα στους 58 °C (προσκόλληση εκκινητών)
- iv) 45 δευτερόλεπτα στους 72 °C (επέκταση αντιγράφου)
- 1 κύκλος από: v) 5 λεπτά στους 72 °C (τελική επέκταση)
- vi) διατήρηση στους 4 °C.

Σημείωση: Το πρόγραμμα αυτό βελτιστοποιείται για χρήση με θερμικό κυκλοποιητή MJ Research PTC 200. Ενδέχεται να απαιτηθεί τροποποίηση της διάρκειας των βημάτων των κύκλων ii), iii) και iv) για χρήση με άλλα μοντέλα.

3.4. Ανάλυση του αμπλικονίου με ένζυμο περιορισμού

Τα προϊόντα PCR που έχουν ενισχυθεί από το DNA του *R. solanacearum* παράγουν έναν χαρακτηριστικό πολυμορφισμό μήκους θραυσμάτων εκ περιορισμού με το ένζυμο *Bsm* I ή ένα ισοχίζομερές (π.χ. *Mva* 1269 I) μετά από επώαση στους 65 °C για 30 λεπτά.

4. Πρωτόκολλο PCR εξειδικευμένο για βιοποικιλίες του *R. solanacearum* (Pastrik *et al*, 2001)

4.1. Εκκινητές ολιγονουκλεοτιδίων

Πρόσθιος εκκινητής RS-1-F 5'- ACT AAC GAA GCA GAG ATG CAT TA -3'

Αντίστροφος εκκινητής RS-1-R 5'- CCC AGT CAC GGC AGA GAC T -3'

Αντίστροφος εκκινητής RS-3-R 5'- TTC ACG GCA AGA TCG CTC -3'

Αναμενόμενο μέγεθος αμπλικονίου από το DNA αναφοράς του *R. solanacearum*:

με RS-1-F/RS-1-R = 718 bp

με RS-1-F/RS-3-R = 716 bp

4.2. Μείγμα αντίδρασης PCR

α) PCR ειδική για τη βιοποικιλία 1/2

Αντιδραστήριο	Ποσότητα ανά αντίδραση	Τελική συγκέντρωση
Αποστειρωμένο UPW	12,925 µl	
10X ρυθμιστικό διάλυμα PCR (1)	2,5 µl	1X (1,5 mM MgCl ₂)
BSA (κλάσμα V) (10 %)	0,25 µl	0,1 %
Μείγμα d-NTP (20 mM)	0,125 µl	0,1 mM
Εκκινητής RS-1-F (10 µM)	2 µl	0,8 µM
Εκκινητής RS-1-R (10 µM)	2 µl	0,8 µM
Taq πολυμεράση (5 U/µl) (1)	0,2 µl	1 U
Όγκος δείγματος	5,0 µl	
Συνολικός όγκος:	25,0 µl	

(1) Οι μέθοδοι έχουν επικυρωθεί με τη χρήση της Taq πολυμεράσης των Perkin Elmer (AmpliTaq) και Gibco BRL.

β) PCR ειδική για τη βιοποικιλία 3/4/5

Αντιδραστήριο	Ποσότητα ανά αντίδραση	Τελική συγκέντρωση
Αποστειρωμένο UPW	14,925 µl	
10X ρυθμιστικό διάλυμα PCR (1)	2,5 µl	1X (1,5 mM MgCl ₂)
BSA (κλάσμα V) (10 %)	0,25 µl	0,1 %
μείγμα dNTP (20 mM)	0,125 µl	0,1 mM
Εκκινητής RS-1-F (10 µM)	1 µl	0,4 µM
Εκκινητής RS-3-R (10 µM)	1 µl	0,4 µM
Taq πολυμεράση (5 U/µl) (1)	0,2 µl	1 U
Όγκος δείγματος	5,0 µl	
Συνολικός όγκος	25,0 µl	

(1) Οι μέθοδοι έχουν επικυρωθεί με τη χρήση της Taq πολυμεράσης από την Perkin Elmer (AmpliTaq) και Gibco BRL.

4.3. Συνθήκες για την αντίδραση PCR

Ακολουθείται το εξής πρόγραμμα για τις αντιδράσεις που είναι ειδικές για τη βιοποικιλία 1/2 και τη βιοποικιλία 3/4/5:

- 1 κύκλος από: i) 5 λεπτά στους 95 °C (μετουσίωση του προτύπου DNA)
- 35 κύκλοι από: ii) 30 δευτερόλεπτα στους 95 °C (μετουσίωση του προτύπου DNA)
- iii) 30 δευτερόλεπτα στους 58 °C (προσκόλλησεκκινητών)
- iv) 45 δευτερόλεπτα στους 72 °C (επέκταση αντιγράφου)
- 1 κύκλος από: v) 5 λεπτά στους 72 °C (τελική επέκταση)
- vi) διατήρηση στους 4 °C

Σημείωση: Το πρόγραμμα αυτό βελτιστοποιήθηκε για χρήση με θερμικό κυκλοποιητή MJ Research PTC 200. Ενδέχεται να απαιτηθεί τροποποίηση της διάρκειας των βημάτων των κύκλων ii), iii) και iv) για χρήση με άλλα μοντέλα.

4.4. Ανάλυση του αμπλικονίου με ένζυμο περιορισμού

Τα προϊόντα PCR που έχουν ενισχυθεί από το DNA του *R. solanacearum* χρησιμοποιώντας εκκινητές RS-1-F και RS-1-R παράγουν ένα χαρακτηριστικό πολυμορφισμό μήκους θραυσμάτων εκ περιορισμού με το ένζυμο *Bsm* I ή ένα ισοσχιζομερές (π.χ. *Mva* 1269 I) μετά από επώαση στους 65 °C για 30 λεπτά. Τα προϊόντα PCR που έχουν ενισχυθεί από το DNA του *R. solanacearum* χρησιμοποιώντας εκκινητές RS-1-F και RS-3-R δεν έχουν εστίες περιορισμού.

5. Παρασκευή του ρυθμιστικού διαλύματος φόρτωσης

5.1. Bromophenol blue (10 %- πυκνό διάλυμα)

Bromophenol blue	5 g
Αποσταγμένο νερό (διπλά αποσταγμένο)	50 ml

5.2. Ρυθμιστικό διάλυμα φόρτωσης

Γλυκερίνη (86 %)	3,5 ml
Bromophenol blue (5.1)	300 μl
Αποσταγμένο νερό (διπλά αποσταγμένο)	6,2 ml

6. 10X Tris Acetate EDTA (TAE) ρυθμιστικό διάλυμα, pH 8,0

Ρυθμιστικό διάλυμα Tris	48,40 g
Κρυσταλλικό οξικό οξύ	11,42 ml
EDTA (disodium salt)	3,72 g
Αποσταγμένο νερό	1,00 L

Διαλύεται σε 1X πριν από τη χρήση.

Διατίθεται επίσης στο εμπόριο (π.χ. Invitrogen ή ισοδύναμο).

Προσάρτημα 7

Επικυρωμένα αντιδραστήρια για τη δοκιμή FISH

1. Ολιγονιχνευτές

ανιχνευτής OLI-1-CY3 ειδικός για το *R. solanacearum*: 5'- ggc agg tag caa gct acc ccc-3'

Μη εξειδικευμένος ανιχνευτής ευβακτηρίου EUB-338-FITC: 5'- gct gcc tcc cgt agg agt -3'

2. Προσηλωτικό διάλυμα

[ΠΡΟΣΟΧΗ! ΤΟ ΠΡΟΣΗΛΩΤΙΚΟ ΥΓΡΟ ΠΕΡΙΕΧΕΙ ΠΑΡΑΦΟΡΜΑΛΔΕΨΔΗ Η ΟΠΟΙΑ ΕΙΝΑΙ ΤΟΞΙΚΗ. ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΦΟΡΟΥΝΤΑΙ ΓΑΝΤΙΑ ΚΑΙ ΝΑ ΜΗΝ ΓΙΝΟΝΤΑΙ ΕΙΣΠΝΟΕΣ. ΣΥΝΙΣΤΑΤΑΙ Η ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΕ ΑΠΑΓΩΓΟ]

- Θερμαίνονται 9 ml ύδατος μοριακού βαθμού καθαρότητας [π.χ. υπέρ καθαρό νερό (UPW)] σε περίπου 60 °C και προστίθενται 0,4 g παραφορμαλδεΐδης. Η παραφορμαλδεΐδη διαλύεται μετά την προσθήκη 5 σταγόνων 1N NaOH και ανάδευση με μαγνητικό αναδευτήρα.
- Το pH ρυθμίζεται στην τιμή 7,0 με την προσθήκη 1 ml 0,1 M ρυθμιστικού διαλύματος φωσφορικών (PB· pH 7,0) και 5 σταγόνων 1N HCl. Ελέγχεται το pH με ταινίες δεικτών και προσαρμόζεται εάν είναι απαραίτητο με HCl ή NaOH. [ΠΡΟΣΟΧΗ! ΔΕΝ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΕΙΤΑΙ ΠΕΧΑΜΕΤΡΟ ΣΕ ΔΙΑΛΥΜΑΤΑ ΜΕ ΠΑΡΑΦΟΡΜΑΛΔΕΨΔΗ]
- Το διάλυμα φιλτράρεται μέσω φίλτρου μεμβράνης 0,22 μm και διατηρείται απαλλαγμένο από σκόνη στους 4 °C έως ότου ξαναχρησιμοποιηθεί.

3. 3X Hybmix

NaCl	2,7 M
Tris-HCl	60 mM (pH 7,4)
EDTA (αποστειρωμένο με διήθηση από φίλτρο και σε αυτόκαυστο)	15 mM

Αραιώνεται σε 1X όπως απαιτείται.

4. Διάλυμα υβριδισμού

1X Hybmix	
Sodium dodecyl sulphate (SDS)	0,01 %
Formamide (φορμαμίδη)	30 %
ανιχνευτής EUB 338	5 ng/μl
ανιχνευτής OLI-1 ή OLI-2	5 ng/μl

Παρασκευάζονται ποσότητες διαλύματος υβριδισμού σύμφωνα με τους υπολογισμούς του πίνακα 1. Για κάθε αντικειμενοφόρο (που περιλαμβάνει 2 διαφορετικά δείγματα εις διπλούν) απαιτούνται 90 μl διαλύματος υβριδισμού. ΠΡΟΣΟΧΗ: Η ΦΟΡΜΑΜΙΔΗ ΕΙΝΑΙ ΠΟΛΥ ΤΟΞΙΚΗ ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΟ ΛΟΓΟ ΑΥΤΟ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΓΑΝΤΙΑ ΚΑΙ ΝΑ ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΟΙ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΕΣ ΠΡΟΦΥΛΑΞΕΙΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ!

Πίνακας 1. Συνιστώμενες ποσότητες για την παρασκευή του μείγματος υβριδισμού

Αριθμός αντικειμενοφόρων:	1	4	6	8	10
Αποστειρωμένο UPW	23,1	92,4	138,6	184,8	231,0
3x hybmix	30,0	120,0	180,0	240,0	300,0
1 % SDS	0,9	3,6	5,4	7,2	9,0
Formamide (φορμαμίδη)	27,0	108,0	162,0	216,0	270,0
Ανιχνευτής EUB 338 (100 ng/μl)	4,5	18,0	27,0	36,0	45,0
Ανιχνευτής OLI-1 ή OLI-2 (100 ng/μl)	4,5	18,0	27,0	36,0	45,0
Συνολικός όγκος (μl)	90,0	360,0	540,0	720,0	900,0

Σημείωση: Όλα τα διαλύματα που περιέχουν φωτοεαίσθητους ολιγονιχνευτές αποθηκεύονται στο σκοτάδι στους - 20 °C. Προστατεύονται από το άμεσο φως του ηλίου ή το ηλεκτρικό φως κατά τη χρήση.

5. 0,1M ρυθμιστικό διάλυμα φωσφορικών, pH 7.0

Na ₂ HPO ₄	8,52 g
KH ₂ PO ₄	5,44 g
Αποσταγμένο νερό	1,00 L

Διαλύονται τα συστατικά, ελέγχεται η τιμή του pH και το υλικό αποστειρώνεται σε αυτόκαυστο στους 121 °C επί 15 λεπτά.

Προσάρτημα 8

Καλλιέργεια μελιτζάνας και τομάτας

Σπόροι τομάτας (*Lycopersicon esculentum*) ή μελιτζάνας (*Solanum melongena*) σπέρνονται σε παστεριωμένο υπόστρωμα. Μετά την πλήρη έκπτυξη των κοτυληδόνων (10-14 ημέρες), τα σπορόφυτα μεταφυτεύονται σε γλάστρες με παστεριωμένο υπόστρωμα.

Τα φυτά μελιτζάνας ή τομάτας πρέπει να καλλιεργούνται σε θερμοκήπιο με τις ακόλουθες περιβαλλοντικές συνθήκες πριν από την τεχνητή μόλυνση:

Μήκος ημέρας:	14 ώρες ή φυσικό μήκος ημέρας, αν είναι μεγαλύτερο
Θερμοκρασία:	ημέρα: 21 έως 24 °C, νύχτα: 14 έως 18 °C.
Ευπαθείς ποικιλίες τομάτας:	“Moneymaker”
Ευπαθείς ποικιλίες φυτών μελιτζάνας:	“Black Beauty”
Προμηθευτές:	βλ. ιστοχώρο http://forum.europa.eu.int/Public/irc/sanco/Home/main

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Amann, R.I., L. Krumholz and D.A. Stahl. 1990. Fluorescent-oligonucleotide probing of whole cells for determinative, phylogenetic and environmental studies in microbiology. *J. Bacteriol.* 172: 762-770.
2. Anon. 1998. Council Directive 98/57/EC of 20 July 1998 on the control of *Ralstonia solanacearum* (Smith) Yabuuchi *et al.* Official Journal of the European Communities L235, 1-39.
3. Boudazin, G., A.C. Le Roux, K. Josi, P. Labarre and B. Jouan. 1999. Design of division specific primers of *Ralstonia solanacearum* and application to the identification of European isolates. *European Journal of Plant Pathology* 105; 373-380.
4. Caruso, P., Gorris, M.T., Cambra, M., Palomo, J.L., Collar, J and Lopez, M.M. 2002. Enrichment Double-Antibody Sandwich Indirect Enzyme-Linked Immunosorbent Assay That Uses a Specific Monoclonal Antibody for sensitive Detection of *Ralstonia solanacearum* in Asymptomatic Potato Tubers. *Applied and Environmental Microbiology*, 68, 3634-3638.
5. Cook, D., Barlow, E. and Sequeira, L. 1989. Genetic diversity of *Pseudomonas solanacearum*: detection of restriction fragment length polymorphisms with DNA probes that specify virulence and the hypersensitive response. *Molecular Plant-Microbe Interactions* 1:113-121.
6. Elphinstone, J.G., Hennessy, J., Wilson, J.K. and Stead, D.E. 1996. Sensitivity of detection of *Ralstonia solanacearum* in potato tuber extracts. *EPPO Bulletin* 26; 663-678.
7. Englebrecht, M.C. (1994) Modification of a semi-selective medium for the isolation and quantification of *Pseudomonas solanacearum*. In: A.C. Hayward (ed.) *Bacterial Wilt Newsletter* 10, 3-5. Australian Centre for International Agricultural Research, Canberra, Australia.
8. Hayward, A.C. 1964. Characteristics of *Pseudomonas solanacearum*. *Journal of Applied Bacteriology* 27; 265-277.
9. Hayward, A.C., El-Nashaar, H.M., Nydegger, U. and De Lindo, L. 1990. Variation in nitrate metabolism in biovars of *Pseudomonas solanacearum*. *Journal of Applied Bacteriology* 69; 269-280.
10. Ito, S., Y. Ushijima, T. Fujii, S. Tanaka, M. Kameya-Iwaki, S. Yoshiwara and F. Kishi. 1998. Detection of viable cells of *Ralstonia solanacearum* in soil using a semi-selective medium and a PCR technique. *J. Phytopathology* 146; 379-384.
11. Janse, J.D. (1988) A detection method for *Pseudomonas solanacearum* in symptomless potato tubers and some data on its sensitivity and specificity. *Bulletin OEPP/EPPO Bulletin* 18, 343-351.
12. Janse, J.D. 1991. Infra- and intra-specific classification of *Pseudomonas solanacearum* strains using whole cell fatty-acid analysis. *Systematic and Applied Microbiology* 14; 335-345.
13. Kelman, A. 1954. The relationship of pathogenicity of *Pseudomonas solanacearum* to colony appearance on a tetrazolium medium. *Phytopathology* 44; 693-695.
14. Klement Z.; Rudolph, K and D.C. Sands, 1990. *Methods in Phytobacteriology*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 568 pp.
15. Lelliott, R.A. and Stead, D.E. 1987. *Methods for the diagnosis of bacterial diseases of plants*. Blackwell scientific Publications Ltd., Oxford. 216 pp.
16. Lopez, M.M., Gorris, M.T., Llop, P., Cubero, J., Vicedo, B., Cambra, M., 1997. Selective enrichment improves selective isolation, serological and molecular detection of plant pathogenic bacteria. In: H.W. Dehne *et al.*, (eds). *Klewer Academic Publishers*. pp. 117-121.
17. Louws, F.J., Fulbright, D.W., Stephens, C.T. and De Bruijn, F.J., 1994. Specific genomic fingerprints of phytopathogenic *Xanthomonas* and *Pseudomonas* pathovars and strains generated with repetitive sequences and PCR. *Applied and Environmental Microbiology*, 60, 2286-2295.
18. Louws, F.J., Fulbright, D.W., Stephens, C.T. and De Bruijn, F.J. 1995. Differentiation of genomic structure by rep-PCR fingerprinting to rapidly classify *Xanthomonas campestris* pv. *vesicatoria*. *Phytopathology* 85; 528-536.
19. Opina, N., F. Tavner, G. Holloway, J.-F. Wang, T.-H. Li, R. Maghirang, M. Fegan, A.C. Hayward, V. Krishnapillai, W.F. Hong, B.W. Holloway, J.N. Timmis. 1997. A novel method for development of species and strain-specific DNA probes and PCR primers for identifying *Burkholderia solanacearum* (formerly *Pseudomonas solanacearum*). *As Pac. J. Mol. Biol. Biotechnol.* 5; 19-33.
20. Pstrik, K.H. and Maiss, E. 2000. Detection of *R. solanacearum* in potato tubers by polymerase chain reaction. *J. Phytopathology* 148; 619-626.
21. Pstrik, K.H., Elphinstone, J.G. and Pukall, R. 2002. Sequence analysis and detection of *Ralstonia solanacearum* by multiplex PCR amplification of 16S-23S ribosomal intergenic spacer region with internal positive control. *European Journal of Plant Pathology* 108, 831-842.
22. Robinson-Smith, A., Jones, P., Elphinstone, J.G. and Forde, S.M.D. (1995) Production of antibodies to *Pseudomonas solanacearum*, the causative agent of bacterial wilt. *Food and Agricultural Immunology* 7, 67-79.

23. Schaad, W. 2001. Laboratory guide for identification of plant pathogenic bacteria. Schaad [Hrsg.] - 3. ed.; St. Paul, Minnesota: 373 pp.
  24. Seal, S.E., L.A. Jackson, J.P.W. Young, and M.J. Daniels. 1993. Detection of *Pseudomonas solanacearum*, *Pseudomonas syzygii*, *Pseudomonas pickettii* and Blood Disease Bacterium by partial 16S rRNA sequencing: construction of oligonucleotide primers for sensitive detection by polymerase chain reaction. J. Gen. Microbiol. 139: 1587-1594.
  25. Smith, J.J., Offord, L.C., Holderness, M. and Saddler, G.S. 1995. Genetic diversity of *Burkholderia solanacearum* (synonym *Pseudomonas solanacearum*) race 3 in Kenya. Applied and Environmental Microbiology 61; 4262-4268.
  26. Stead, D.E. 1992. Grouping of plant pathogenic and some other *Pseudomonas* spp. using cellular fatty-acid profiles. International Journal of Systematic Bacteriology 42; 281-295.
  27. Taghavi, M., Hayward, A.C., Sly, L.I., Fegan, M. 1996. Analysis of the phylogenetic relationships of strains of *Burkholderia solanacearum*, *Pseudomonas syzygii*, and the blood disease bacterium of banana based on 16S rRNA gene sequences. International Journal of Systematic Bacteriology 46; 10-15.
  28. Van Der Wolf, J.M., Bonants, P.J.M., Smith, J.J., Hagenaar, M., Nijhuis, E., Van Beckhoven, J.R.C., Saddler, G.S., Trigallet, A., Feuillade, R. 1998. Genetic diversity of *Ralstonia solanacearum* Race 3 in Western Europe as determined by AFLP, RC-PFGE and rep-PCR. In: Prior, P., Allen, C. and Elphinstone, J. (eds.) Bacterial wilt disease: Molecular and Ecological Aspects. Springer (Berlin) pp. 44-49.
  29. Weller, S.A., Elphinstone, J.G., Smith, N., Stead, D.E. and Boonham, N. 1999. Detection of *Ralstonia solanacearum* strains using an automated and quantitative fluorescent 5' nuclease TaqMan assay. Applied and Environmental Microbiology 66; 2853-2858.
  30. Wullings, B.A., A.R. van Beuningen, J.D. Janse and A.D.L. Akkermans. 1998. Detection of *R. solanacearum*, which causes brown rot of potato, by fluorescent in situ hybridization with 23S rRNA-targeted probes. Appl. Environ. Microbiol. 64: 4546-4554.
-

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

1. Για κάθε πιθανολογούμενη παρουσία για την οποία υπάρχει θετικό αποτέλεσμα στη (στις) δοκιμή(-ές) διαλογής, σύμφωνα με τις σχετικές μεθόδους που ορίζονται στο παράρτημα ΙΙ για το αναφερόμενο φυτικό υλικό και για άλλες περιπτώσεις, και για την οποία αναμένεται επιβεβαίωση ή διάψευση με την ολοκλήρωση των εν λόγω μεθόδων, παρακρατούνται και φυλάσσονται κατάλληλα:

- όλοι οι κόνδυλοι του δείγματος και, όταν είναι εφικτό, όλα τα φυτά της δειγματοληψίας,
  - κάθε εναπομένον εκχύλισμα και πρόσθετο υλικό που παρασκευάστηκε για την ή τις δοκιμές διαλογής, π.χ. αντικειμενοφόροι πλάκες ανοσοφθορισμού,
- και
- όλη η σχετική τεκμηρίωση, έως την ολοκλήρωση των εν λόγω μεθόδων.

Η παρακράτηση των κονδύλων θα καταστήσει δυνατή τη διεξαγωγή δοκιμών ποικιλιών όπου αυτό ενδείκνυται.

2. Σε περίπτωση θετικής επιβεβαίωσης του οργανισμού, παρακρατείται και φυλάσσεται κατάλληλα:

- το υλικό που αναφέρεται στην παράγραφο 1,
- και
- δείγμα του μολυσμένου υλικού τομάτας ή μελιτζάνας το οποίο έχει μολυνθεί τεχνητά με εκχύλισμα κονδύλου ή φυτού, όπου αυτό ενδείκνυται,
- και
- η απομονωμένη καλλιέργεια του οργανισμού

για τουλάχιστον ένα μήνα μετά τη διαδικασία κοινοποίησης βάσει του άρθρου 5 παράγραφος 2.

_____

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV

Τα στοιχεία των ελέγχων που αναφέρονται στο άρθρο 5 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο i) περιλαμβάνουν κατά περίπτωση:

- i) τους τόπους παραγωγής,
- όπου καλλιεργούνται ή έχουν καλλιεργηθεί πατάτες που έχουν κλωνική σχέση με τις μολυσμένες από τον οργανισμό πατάτες,
  - όπου καλλιεργούνται ή έχουν καλλιεργηθεί τομάτες που έχουν την ίδια προέλευση με τις μολυσμένες από τον οργανισμό τομάτες,
  - όπου καλλιεργούνται ή έχουν καλλιεργηθεί πατάτες ή τομάτες οι οποίες υπόκεινται σε επίσημο έλεγχο λόγω της πιθανολογούμενης εμφάνισης του οργανισμού,
  - όπου καλλιεργούνται ή έχουν καλλιεργηθεί πατάτες που έχουν κλωνική σχέση με πατάτες που καλλιεργούνται σε μολυσμένους από τον οργανισμό τόπους,
  - όπου καλλιεργούνται πατάτες ή τομάτες, οι οποίες γειτνιάζουν με μολυσμένους τόπους παραγωγής, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που χρησιμοποιούν τον ίδιο εξοπλισμό και εγκαταστάσεις παραγωγής απευθείας ή μέσω κοινού αναδόχου,
  - που χρησιμοποιούν επιφανειακό νερό για άρδευση ή ψεκάσμο από πηγές για τις οποίες έχει επιβεβαιωθεί ή πιθανολογείται ότι έχουν μολυνθεί από τον οργανισμό,
  - που χρησιμοποιούν επιφανειακό νερό για άρδευση ή ψεκάσμο από πηγή που χρησιμοποιείται από κοινού με τόπους παραγωγής για τους οποίους έχει επιβεβαιωθεί ή πιθανολογείται ότι έχουν μολυνθεί από τον οργανισμό,
  - που πλημμυρίζουν ή έχουν πλημμυρίσει με επιφανειακό νερό για το οποίο έχει επιβεβαιωθεί ή πιθανολογείται ότι έχει μολυνθεί από τον οργανισμό,
- και
- ii) το επιφανειακό νερό το οποίο χρησιμοποιήθηκε για άρδευση ή ψεκάσμο ή το οποίο έχει πλημμυρίσει αγρούς ή τόπους παραγωγής οι οποίοι επιβεβαιώθηκαν να είναι μολυσμένοι από τον οργανισμό.
-

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V

1. Τα στοιχεία που λαμβάνονται υπόψη στον προσδιορισμό της έκτασης της πιθανής μόλυνσης βάσει του άρθρου 5 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο iii) και του άρθρου 5 παράγραφος 1 στοιχείο γ) σημείο iii) περιλαμβάνουν, κατά περίπτωση:
  - το καταχωρισμένο φυτικό υλικό που παράγεται σε τόπο παραγωγής χαρακτηρισμένο ως μολυσμένο βάσει του άρθρου 5 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο ii),
  - τον (ή τους) τόπο(-ους) παραγωγής που έχει κάποιο δεσμό παραγωγής με το καταχωρισμένο φυτικό υλικό που έχει χαρακτηριστεί ως μολυσμένο βάσει του άρθρου 5 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο ii), συμπεριλαμβανομένων εκείνων που μοιράζονται τον εξοπλισμό και εγκαταστάσεις παραγωγής απευθείας ή μέσω κοινού αναδόχου,
  - το καταχωρισμένο φυτικό υλικό που παράγεται στον ή τους τόπους παραγωγής που αναφέρονται στην προηγούμενη περίπτωση, ή που υπήρχε στον ή τους τόπους παραγωγής κατά την ίδια περίοδο κατά την οποία το καταχωρισμένο φυτικό υλικό που χαρακτηρίστηκε ως μολυσμένο βάσει του άρθρου 5 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο ii) υπήρχε στους τόπους παραγωγής που αναφέρονται στην πρώτη περίπτωση,
  - τις εγκαταστάσεις όπου διακινείται το καταχωρισμένο φυτικό υλικό προέλευσης των ανωτέρω τόπων παραγωγής,
  - κάθε μηχάνημα, όχημα, περιέκτης, αποθήκη ή μονάδα αυτών και κάθε άλλο αντικείμενο, συμπεριλαμβανομένων των υλικών συσκευασίας, που ενδέχεται να έχουν έλθει σε επαφή με το καταχωρισμένο φυτικό υλικό χαρακτηρισμένο ως μολυσμένο βάσει του άρθρου 5 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο ii),
  - κάθε καταχωρισμένο φυτικό υλικό που έχει αποθηκευτεί ή ήλθε σε επαφή, με οποιαδήποτε κατασκευή ή αντικείμενα που απαρτίζονται στην προηγούμενη περίπτωση, πριν από τον καθαρισμό και την απολύμανση αυτών των κατασκευών και αντικειμένων,
  - βάσει των αποτελεσμάτων των ελέγχων και των δοκιμών που διενεργούνται σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο i) για τις πατάτες, τους κονδύλους ή φυτά με αδελφική ή γονική κλωνική σχέση, και, για τις τομάτες, τα φυτά της ίδιας προέλευσης, με το καταχωρισμένο φυτικό υλικό που χαρακτηρίστηκε ως μολυσμένο βάσει του άρθρου 5 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο ii) και τα οποία, μολονότι ενδέχεται να έδωσαν αρνητικά αποτελέσματα κατά τις δοκιμές ανίχνευσης του οργανισμού, φαίνεται ότι είναι πιθανή η μόλυνση μέσω κλωνικής σχέσης. Η δοκιμή ποικιλιών μπορεί να αναληφθεί για την επαλήθευση της ταυτότητας των μολυσμένων και κλωνικά σχετιζόμενων κονδύλων ή φυτών,
  - τον ή τους τόπους παραγωγής του καταχωρισμένου φυτικού υλικού που αναφέρεται στην προηγούμενη περίπτωση,
  - τον ή τους τόπους παραγωγής καταχωρισμένου φυτικού υλικού που χρησιμοποιούν νερό για άρδευση ή ψεκάσμο το οποίο έχει χαρακτηριστεί ως μολυσμένο βάσει του άρθρου 5 παράγραφος 1 στοιχείο γ) σημείο ii),
  - το καταχωρισμένο φυτικό υλικό που έχει παραχθεί σε αγρούς οι οποίοι έχουν πλημμυρίσει με επιφανειακό νερό το οποίο έχει επιβεβαιωθεί ότι έχει μολυνθεί.
2. Τα στοιχεία που λαμβάνονται υπόψη στον προσδιορισμό της πιθανής μετάδοσης που αναφέρεται στο άρθρο 5 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο iv) και το άρθρο 5 παράγραφος 1 στοιχείο γ) σημείο iii) περιλαμβάνουν:
  - i) στις περιπτώσεις βάσει του άρθρου 5 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο iv):
    - τη γειτνίαση άλλων τόπων παραγωγής όπου καλλιεργείται το καταχωρισμένο φυτικό υλικό,
    - τη συνήθη παραγωγή και χρησιμοποίηση του αποθέματος πατατόσπορου,
    - τους τόπους παραγωγής που χρησιμοποιούν επιφανειακό νερό για άρδευση ή ψεκάσμο του καταχωρισμένου φυτικού υλικού σε περιπτώσεις κατά τις οποίες υπάρχει ή υπήρξε κίνδυνος απορροών επιφανειακού νερού από καλλιεργήσιμα εδάφη που έχουν χαρακτηριστεί ως μολυσμένα βάσει του άρθρου 5 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο ii) ή πλημμύρας των εδαφών αυτών από επιφανειακό νερό,

- ii) στις περιπτώσεις κατά τις οποίες το επιφανειακό νερό χαρακτηρίστηκε ως μολυσμένο βάσει του άρθρου 5 παράγραφος 1 στοιχείο γ) σημείο ii):
- τον ή τους τόπους παραγωγής του καταχωρισμένου φυτικού υλικού που γειτνιάζουν ή που υπάρχει κίνδυνος να πλημμυρίσουν με επιφανειακό νερό χαρακτηρισμένο ως μολυσμένο,
  - οποιαδήποτε μη συρρέουσα αρδευτική λεκάνη που συνδέεται με το επιφανειακό νερό που έχει χαρακτηριστεί ως μολυσμένο,
  - ύδατα που συνδέονται με το επιφανειακό νερό που έχει χαρακτηριστεί ως μολυσμένο, λαμβάνοντας υπόψη:
    - την κατεύθυνση και το ρυθμό ροής του νερού που έχει χαρακτηριστεί ως μολυσμένο,
    - την παρουσία άγριων σολανωδών φυτών ξενιστών.
3. Η κοινοποίηση που αναφέρεται στο άρθρο 5 παράγραφος 2 πρώτο εδάφιο παρέχεται ως εξής:
- αμέσως μετά την επιβεβαίωση της παρουσίας του οργανισμού μέσω εργαστηριακών δοκιμών, κάνοντας χρήση των μεθόδων που παρατίθενται στο παράρτημα II, τουλάχιστον:
    - όσον αφορά τις πατάτες,
      - α) την ονομασία της ποικιλίας της παρτίδας πατάτας·
      - β) τον τύπο (πατάτες εμπορίου, πατατόσπορος κ.λπ.) και, όπου είναι σκόπιμο, την κατηγορία του πατατόσπορου,
    - όσον αφορά τα φυτά τομάτας, την ονομασία της ποικιλίας της παρτίδας και, όπου είναι σκόπιμο, την κατηγορία,
  - με την επιφύλαξη των απαιτήσεων κοινοποίησης πιθανολογούμενης εμφάνισης του άρθρου 4 σημείο 3, το κράτος μέλος, στο οποίο επιβεβαιώθηκε η εμφάνιση, κοινοποιεί αμέσως στο(-α) ενδιαφερόμενο(-α) κράτος(-η) μέλος(-η), όταν υπάρχει κίνδυνος μόλυνσης καταχωρισμένου φυτικού υλικού από άλλο(-α) κράτος(-η) μέλος(-η) ή εντός αυτού(-ών), τις πληροφορίες που απαιτούνται για τη συμμόρφωσή του με το άρθρο 5 παράγραφος 3, όπως:
    - α) την ονομασία της ποικιλίας της παρτίδας πατάτας ή τομάτας·
    - β) το ονοματεπώνυμο και τη διεύθυνση του αποστολέα και του παραλήπτη·
    - γ) την ημερομηνία παραλαβής της παρτίδας πατάτας ή τομάτας·
    - δ) το μέγεθος της παρτίδας πατάτας ή τομάτας που παραλήφθηκε·
    - ε) αντίγραφο του φυτοϋγειονομικού διαβατηρίου ή τουλάχιστον τον αριθμό του φυτοϋγειονομικού διαβατηρίου όπου χρειάζεται ή τον αριθμό μητρώου του καλλιεργητή ή εμπόρου όπου χρειάζεται και αντίγραφο της ειδοποίησης παράδοσης.
- Η Επιτροπή πρέπει να ενημερώνεται αμέσως όταν έχει παρασχεθεί τέτοια πληροφόρηση.
4. Οι λεπτομέρειες της πρόσθετης κοινοποίησης που αναφέρεται στο άρθρο 5 παράγραφος 2 δεύτερο εδάφιο παρέχονται ως ακολούθως:
- μετά την ολοκλήρωση όλων των ερευνών, για κάθε περίπτωση:
- α) την ημερομηνία που επιβεβαιώθηκε η μόλυνση·
  - β) σύντομη περιγραφή της έρευνας που έλαβε χώρα για την ταυτοποίηση της πηγής και την ενδεχόμενη επέκταση της μόλυνσης, συμπεριλαμβανομένου του επιπέδου της δειγματοληψίας που πραγματοποιήθηκε·
  - γ) πληροφορίες σχετικά με την(-ες) ταυτοποιημένη(-ες) ή πιθανή(-ές) πηγή(-ές) μόλυνσης·
  - δ) λεπτομέρειες σχετικά με την έκταση της προσδιορισθείσας μόλυνσης, συμπεριλαμβανομένου του αριθμού χώρων παραγωγής και για πατάτες τον αριθμό παρτίδων με ένδειξη της ποικιλίας και, στην περίπτωση πατατόσπορου, της κατηγορίας·

- ε) λεπτομέρειες της οριοθέτησης ζώνης, συμπεριλαμβανομένου του αριθμού των περιοχών παραγωγής, που δεν έχουν χαρακτηριστεί ως μολυσμένες, αλλά συμπεριλαμβάνονται στη ζώνη·
  - στ) λεπτομέρειες σχετικά με το χαρακτηρισμό των υδάτων, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται η ονομασία και η τοποθεσία της υδάτινης μάζας και η έκταση του χαρακτηρισμού/της απαγόρευσης άρδευσης·
  - ζ) για κάθε αποστολή φυτών ή παρτίδα τομάτας που έχει χαρακτηριστεί ως μολυσμένη, τα πιστοποιητικά που ορίζονται στο άρθρο 13 παράγραφος 1 σημείο ii) της οδηγίας 2000/29/ΕΚ και τον αριθμό διαβατηρίου, σύμφωνα με τον κατάλογο του παραρτήματος V μέρος Α ενότητα I.2.2 της οδηγίας 2000/29/ΕΚ·
  - η) οποιαδήποτε άλλη πληροφορία σχετική με το επιβεβαιωθέν κρούσμα την οποία απαιτεί η Επιτροπή.
-

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI

1. Οι διατάξεις που αναφέρονται στο άρθρο 6 παράγραφος 1, είναι οι εξής:
- χρήση ως ζωοτροφή ύστερα από θερμική επεξεργασία ώστε να μην υπάρχει κίνδυνος επιβίωσης του οργανισμού,
  - ή
  - διάθεση σε επίσημως εγκεκριμένη, ειδική τοποθεσία διάθεσης αποβλήτων στην οποία δεν υπάρχει εμφανής κίνδυνος διαφυγής του οργανισμού στο περιβάλλον, μέσω π.χ. διήθησης σε γεωργικά εδάφη ή επαφής με πηγές νερού που μπορούν να χρησιμοποιούνται για άρδευση γεωργικών εδαφών,
  - ή
  - καύση,
  - ή
  - βιομηχανική μεταποίηση μέσω απευθείας και άμεσης παράδοσης σε μεταποιητική μονάδα με επίσημως εγκεκριμένες εγκαταστάσεις διάθεσης αποβλήτων για τις οποίες έχει διαπιστωθεί ότι δεν υπάρχει εμφανής κίνδυνος μετάδοσης του οργανισμού και με σύστημα καθαρισμού και απολύμανσης τουλάχιστον των αναχωρούντων οχημάτων,
  - ή
  - άλλα μέτρα, με την προϋπόθεση ότι έχει διαπιστωθεί ότι δεν υπάρχει εμφανής κίνδυνος μετάδοσης του οργανισμού· τα μέτρα αυτά και η αιτιολόγησή τους κοινοποιούνται αμέσως στην Επιτροπή και τα λοιπά κράτη μέλη.
- Όλα τα εναπομείναντα απόβλητα που σχετίζονται και προκύπτουν από τις ανωτέρω επιλογές διατίθενται με επίσημως εγκεκριμένες μεθόδους σύμφωνα με το παράρτημα VII της παρούσας οδηγίας.
2. Η κατάλληλη χρήση ή διάθεση του καταχωρισμένου φυτικού υλικού που αναφέρεται στο άρθρο 6 παράγραφος 2, υπό τον έλεγχο των αρμόδιων επίσημων φορέων του ή των οικείων κρατών μελών, με την κατάλληλη επικοινωνία μεταξύ των αρμόδιων επίσημων φορέων ώστε να εξασφαλίζεται πάντοτε ο έλεγχος αυτός και με την έγκριση του αρμόδιου επίσημου φορέα του κράτους μέλους στο οποίο συσκευάζονται ή μεταποιούνται οι πατάτες όσον αφορά τις εγκαταστάσεις διάθεσης αποβλήτων που αναφέρονται στην πρώτη και τη δεύτερη περίπτωση, είναι η ακόλουθη:
- i) για τους κονδύλους πατάτας,
- χρήση ως πατάτες εμπορίου προοριζόμενες για κατανάλωση, συσκευασμένες για άμεση παράδοση και χρήση χωρίς νέα συσκευασία, σε χώρο με κατάλληλες εγκαταστάσεις διάθεσης αποβλήτων. Οι πατάτες που προορίζονται για φύτευση μπορούν να υποβληθούν σε επεξεργασία μόνον στον ίδιο χώρο, εάν η επεξεργασία αυτή γίνει χωριστά ή μετά από καθαρισμό και απολύμανση,
  - ή
  - χρήση ως πατάτες εμπορίου προοριζόμενες για βιομηχανική μεταποίηση, που προορίζονται για απευθείας και άμεση παράδοση σε μεταποιητική μονάδα με κατάλληλες εγκαταστάσεις διάθεσης αποβλήτων και με σύστημα καθαρισμού και απολύμανσης τουλάχιστον των αναχωρούντων οχημάτων,
  - ή
  - άλλη χρήση ή διάθεση, με την προϋπόθεση ότι έχει διαπιστωθεί ότι δεν υπάρχει εμφανής κίνδυνος διάδοσης του οργανισμού και υπό την προϋπόθεση της έγκρισης από τους αναφερόμενους αρμόδιους επίσημους φορείς,
- ii) για άλλα μέρη των φυτών, συμπεριλαμβανομένων των υπολειμμάτων βλαστών και φυλλώματος,
- καταστροφή
  - ή
  - άλλη χρήση ή διάθεση, με την προϋπόθεση ότι έχει διαπιστωθεί ότι δεν υπάρχει εμφανής κίνδυνος διάδοσης του οργανισμού και υπό την προϋπόθεση της χορήγησης έγκρισης από τις αναφερόμενες αρμόδιες επίσημες αρχές.

3. Οι κατάλληλες μέθοδοι απολύμανσης των αντικειμένων που αναφέρονται στο άρθρο 6 παράγραφος 3 πρέπει να είναι ο καθαρισμός και, κατά περίπτωση, η απολύμανση, έτσι ώστε να μην υπάρχει εμφανής κίνδυνος μετάδοσης του οργανισμού και πρέπει να εφαρμόζονται υπό την εποπτεία των αρμόδιων επίσημων φορέων των κρατών μελών.
4. Η σειρά μέτρων που εφαρμόζουν τα κράτη μέλη στην ή τις οριοθετημένες ζώνες που διαπιστώθηκαν βάσει του άρθρου 5 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο iv) και στοιχείο γ) σημείο iii) και αναφέρονται στο άρθρο 6 παράγραφος 4, περιλαμβάνει:
- 4.1. Σε περιπτώσεις όπου οι περιοχές παραγωγής χαρακτηρίζονται ως μολυσμένες βάσει του άρθρου 5 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο ii):
- a) σε αγρό ή μονάδα με προστατευμένες καλλιέργειες που χαρακτηρίζονται ως μολυσμένες βάσει του άρθρου 5 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο ii) είτε
- i) κατά τη διάρκεια τουλάχιστον τεσσάρων καλλιεργητικών ετών μετά το έτος της προσδιορισθείσας μόλυνσης,
- λαμβάνονται μέτρα για την εξάλειψη των αυτοφυών φυτών πατάτας και τομάτας και άλλων ξενιστών του οργανισμού συμπεριλαμβανομένων των ζιζανίων της οικογένειας των σολανωδών·
  - και
  - δεν φυτεύονται τα ακόλουθα:
    - κόνδυλοι, φυτά ή πραγματικοί σπόροι πατάτας,
    - φυτά και σπόροι τομάτας,
    - ανάλογα με τη βιολογία του οργανισμού,
    - άλλα φυτά ξενιστές,
    - φυτά, είδη του γένους Brassica, στα οποία υπάρχει εμφανής κίνδυνος επιβίωσης του οργανισμού,
    - καλλιέργειες στις οποίες υπάρχει εμφανής κίνδυνος εξάπλωσης του οργανισμού,
  - κατά την πρώτη καλλιεργητική περίοδο πατάτας ή τομάτας μετά την περίοδο που καθορίζεται στην προηγούμενη περίπτωση, και υπό την προϋπόθεση ότι ο αγρός έχει βρεθεί ότι είναι απαλλαγμένος από αυτοφυή φυτά τομάτας και πατάτας και άλλα φυτά ξενιστές συμπεριλαμβανομένων των ζιζανίων της οικογένειας των σολανωδών, κατά τη διάρκεια επίσημων επιθεωρήσεων για δύο τουλάχιστον συνεχή καλλιεργητικά έτη πριν τη φύτευση,
    - στην περίπτωση της πατάτας, επιτρέπεται μόνον η παραγωγή πατάτας εμπορίου,
    - στην περίπτωση πατάτας και τομάτας, οι συγκομισθέντες κόνδυλοι πατάτας ή φυτά τομάτας, ανάλογα, εξετάζονται, σύμφωνα με τη διαδικασία που περιγράφεται στο παράρτημα II,
  - κατά την πρώτη καλλιεργητική περίοδο πατάτας ή τομάτας μετά την περίοδο που καθορίζεται στην προηγούμενη περίπτωση και σύμφωνα με ένα κατάλληλο σύστημα αμειψισποράς τουλάχιστον δύο ετών εάν πρόκειται να καλλιεργηθεί πατατόσπορος, πραγματοποιείται επίσημη επιθεώρηση όπως καθορίζεται στο άρθρο 2 παράγραφος 1,
- ή
- ii) κατά τη διάρκεια πέντε καλλιεργητικών ετών μετά την περίοδο της προσδιορισθείσας μόλυνσης,
- λαμβάνονται μέτρα για την εξάλειψη των αυτοφυών φυτών πατάτας και τομάτας και άλλων ξενιστών του οργανισμού, συμπεριλαμβανομένων των ζιζανίων της οικογένειας των σολανωδών,
  - και
  - ο αγρός διατηρείται, κατά τα πρώτα τρία έτη, είτε χέρσος είτε με σιτηρά, ανάλογα με τον προσδιορισθέντα κίνδυνο, είτε ως μόνιμος βοσκότοπος στον οποίο η βλάστηση κόβεται συχνά και χαμηλά ή ο οποίος χρησιμοποιείται για εντατική βόσκηση ή ως χορτονομή για παραγωγή σπόρων· η φύτευση κατά τα ακόλουθα δύο έτη πραγματοποιείται με φυτά που δεν είναι ξενιστές του οργανισμού για τα οποία δεν υπάρχει εμφανής κίνδυνος επιβίωσης ή διάδοσης του οργανισμού,

- κατά την πρώτη καλλιεργητική περίοδο πατάτας ή τομάτας μετά την περίοδο που καθορίζεται στην προηγούμενη περίπτωση, και υπό την προϋπόθεση ότι ο αγρός είναι απαλλαγμένος από αυτοφυή φυτά τομάτας και πατάτας και άλλα φυτά ξενιστές συμπεριλαμβανομένων των ζιζανίων της οικογένειας των σολανωδών, πρέπει για δύο τουλάχιστον συνεχή καλλιεργητικά έτη πριν από τη φύτευση,
  - στην περίπτωση της πατάτας, επιτρέπεται η παραγωγή πατατόσπορου ή πατάτας εμπορίου,
  - οι συγκομισθέντες κόνδυλοι πατάτας ή φυτά τομάτας, ανάλογα, εξετάζονται, σύμφωνα με τη διαδικασία που περιγράφεται στο παράρτημα II·
- β) σε όλους τους άλλους αγρούς της μολυσμένης περιοχής παραγωγής και εφόσον οι αρμόδιοι επίσημοι φορείς κρίνουν ότι έχει εξαλειφθεί ο κίνδυνος μετάδοσης του οργανισμού από αυτοφυή φυτά πατάτας ή άλλα αυτοφυή φυτά που βρέθηκαν να είναι ξενιστές του οργανισμού συμπεριλαμβανομένων των σολανωδών ζιζανίων ανάλογα:
- το καλλιεργητικό έτος μετά την προσδιορισθείσα μόλυνση:
    - είτε δεν φυτεύονται κόνδυλοι, φυτά ή πραγματικοί σπόροι πατάτας ή άλλα φυτά που είναι ξενιστές του οργανισμού,
    - ή
    - στην περίπτωση των κονδύλων πατάτας, είναι δυνατόν να φυτευθεί πιστοποιημένος πατατόσπορος για παραγωγή πατάτας εμπορίου μόνον,
    - στην περίπτωση των φυτών τομάτας, είναι δυνατόν να φυτευθούν φυτά τομάτας που καλλιεργούνται από σπόρο που πληροί τις απαιτήσεις της οδηγίας 2000/29/EK για παραγωγή καρπών μόνον,
  - το δεύτερο καλλιεργητικό έτος μετά την προσδιορισθείσα μόλυνση:
    - στην περίπτωση της πατάτας, φυτεύεται για παραγωγή πατατόσπορου ή πατάτας εμπορίου μόνον πιστοποιημένος πατατόσπορος ή πατατόσπορος που έχει υποβληθεί σε επίσημο έλεγχο για την απουσία της καστανής σήψης και έχει καλλιεργηθεί υπό επίσημο έλεγχο σε διαφορετικούς χώρους παραγωγής από αυτούς που αναφέρονται στο σημείο 4.1,
    - στην περίπτωση της τομάτας, φυτεύονται για παραγωγή φυτών ή καρπών μόνον φυτά τομάτας που καλλιεργούνται από σπόρο που πληροί τις απαιτήσεις της οδηγίας 2000/29/EK ή, στην περίπτωση καλλιεργειών που πολλαπλασιάζονται βλαστητικά, από φυτά τομάτας που παράγονται από τέτοιου είδους σπόρο και καλλιεργούνται υπό επίσημο έλεγχο σε τόπους παραγωγής εκτός από αυτούς που αναφέρονται στο σημείο 4.1,
  - τουλάχιστον για το τρίτο καλλιεργητικό έτος μετά την προσδιορισθείσα μόλυνση,
    - στην περίπτωση της πατάτας, φυτεύεται μόνον πιστοποιημένος πατατόσπορος ή πατατόσπορος που έχει παραχθεί υπό επίσημο έλεγχο με πιστοποιημένο πατατόσπορο για παραγωγή είτε πατατόσπορου είτε πατάτας εμπορίου,
    - στην περίπτωση της τομάτας, φυτεύονται για παραγωγή φυτών ή καρπών μόνον φυτά τομάτας που καλλιεργούνται από σπόρο που πληροί τις απαιτήσεις της οδηγίας 2000/29/EK ή φυτά τομάτας που καλλιεργούνται υπό επίσημο έλεγχο και από τέτοιου είδους φυτά·
  - κατά τη διάρκεια όλων των καλλιεργητικών ετών που αναφέρονται στις προηγούμενες περιπτώσεις, λαμβάνονται μέτρα για την εξάλειψη των αυτοφυών φυτών πατάτας και άλλων αυτοφυών φυτών που βρέθηκαν να είναι ξενιστές του οργανισμού, εάν υπάρχουν, και διεξάγεται επίσημος έλεγχος των καλλιεργούμενων φυτών σε κατάλληλες χρονικές στιγμές και, σε κάθε αγρό καλλιέργειας πατάτας, διεξάγεται επίσημος έλεγχος όσον αφορά τις συγκομισθείσες πατάτες σύμφωνα με τη διαδικασία του παραρτήματος II·
- γ) αμέσως μετά το χαρακτηρισμό της μόλυνσης σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο ii) και μετά το πρώτο επόμενο καλλιεργητικό έτος:
- καθαρίζονται και, κατά περίπτωση, απολυμαίνονται κατάλληλα όλα τα μηχανήματα και οι αποθηκευτικοί χώροι του τόπου παραγωγής που έχουν σχέση με την παραγωγή πατάτας και τομάτας, με τις κατάλληλες μεθόδους, όπως ορίζεται στο σημείο 3,
  - εφαρμόζονται κατάλληλοι επίσημοι έλεγχοι των προγραμμάτων άρδευσης και ψεκασμού, συμπεριλαμβανομένης της απαγόρευσης αυτών, προκειμένου να αποφευχθεί η διάδοση του οργανισμού·

- δ) στις μονάδες προστατευμένης παραγωγής που έχουν χαρακτηριστεί ως μολυσμένες, βάσει του άρθρου 5 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο ii) όπου είναι δυνατή η πλήρης αντικατάσταση του υποστρώματος βλάστησης,
- δεν φυτεύονται κόνδυλοι, φυτά ή πραγματικοί σπόροι πατάτας ή άλλοι ξενιστές του οργανισμού, συμπεριλαμβανομένων των φυτών και σπόρων τομάτας, παρά μόνο εάν στη μονάδα παραγωγής εφαρμόζονται επισήμως εποπτευόμενα μέτρα για την εξάλειψη του οργανισμού και την απομάκρυνση του υλικού όλων των ξενιστών, συμπεριλαμβανομένων, τουλάχιστον, της πλήρους αντικατάστασης του υποστρώματος βλάστησης και του καθαρισμού και, κατά περίπτωση, της απολύμανσης της μονάδας παραγωγής και όλου του εξοπλισμού, και, στη συνέχεια έχει χορηγηθεί άδεια για παραγωγή πατάτας ή τομάτας από τους αρμόδιους επίσημους φορείς,
- και
- για παραγωγή πατάτας, η παραγωγή αυτή γίνεται από πιστοποιημένο πατατόσπορο ή από μικροκόνδυλους ή μικροφυτά που προέρχονται από ελεγμένες πηγές,
  - για παραγωγή τομάτας, η παραγωγή αυτή γίνεται από σπόρο που πληροί τις απαιτήσεις της οδηγίας 2000/29/ΕΚ ή, στην περίπτωση καλλιέργειών που πολλαπλασιάζονται βλαστητικά, από φυτά τομάτας που παράγονται από τέτοιου είδους σπόρο και καλλιεργούνται υπό επίσημο έλεγχο,
  - εφαρμόζονται κατάλληλοι επίσημοι έλεγχοι των προγραμμάτων άρδευσης και ψεκασμού, συμπεριλαμβανομένης της απαγόρευσης αυτών, προκειμένου να αποφευχθεί η διάδοση του οργανισμού·

4.2. Εντός της οριοθετημένης ζώνης, με την επιφύλαξη των μέτρων που περιγράφονται στο σημείο 4.1, τα κράτη μέλη:

- α) αμέσως μετά την προσδιορισθείσα μόλυνση, εξασφαλίζεται ότι καθαρίζονται και απολυμνούνται κατάλληλα όλα τα μηχανήματα και οι αποθηκευτικοί χώροι σε τέτοιες εγκαταστάσεις που εμπλέκονται στην παραγωγή πατάτας ή τομάτας, με τις κατάλληλες μεθόδους όπως ορίζεται στο σημείο 3·
- β) αμέσως, και για τρεις τουλάχιστον καλλιεργητικές περιόδους μετά την προσδιορισθείσα μόλυνση:
- βα) στις περιπτώσεις κατά τις οποίες η οριοθετημένη ζώνη έχει προσδιοριστεί βάσει του άρθρου 5 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο iv),
- εξασφαλίζουν, μέσω των αρμόδιων επίσημων φορέων τους, την εποπτεία των χώρων όπου καλλιεργούνται, αποθηκεύονται ή διακινούνται κόνδυλοι πατάτας ή τομάτες, καθώς και των χώρων στους οποίους λειτουργούν, βάσει σύμβασης, μηχανήματα για την παραγωγή πατάτας ή τομάτας,
  - απαιτούν τη φύτευση αποκλειστικά πιστοποιημένου σπόρου ή σπόρου που έχει παραχθεί υπό επίσημο έλεγχο για όλες τις καλλιέργειες πατάτας της ζώνης αυτής, και δοκιμή, μετά τη συγκομιδή, του πατατόσπορου που παράγεται σε τόπους παραγωγής που έχουν χαρακτηριστεί ως πιθανώς μολυσμένοι, σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο iii),
  - απαιτούν τη χωριστή διαχείριση των αποθεμάτων συγκομιθέντος πατατόσπορου και πατάτας εμπορίου για όλες τις εγκαταστάσεις της ζώνης ή ένα σύστημα καθαρισμού και, ενδεχομένως, απολύμανσης που θα πρέπει να εφαρμοσθεί μεταξύ της διαχείρισης των αποθεμάτων σπόρου και πατάτας εμπορίου,
  - απαιτούν τη φύτευση μόνον φυτών τομάτας που αναπτύσσονται από σπόρο που πληροί τις απαιτήσεις της οδηγίας 2000/29/ΕΚ ή, στην περίπτωση καλλιέργειών που πολλαπλασιάζονται βλαστητικά, από φυτά τομάτας που παράγονται από τέτοιου είδους σπόρο και καλλιεργούνται υπό επίσημο έλεγχο, για όλες τις καλλιέργειες τομάτας της ζώνης αυτής,
  - διενεργούν επίσημη επισκόπηση, όπως περιγράφεται στο άρθρο 2 παράγραφος 1,
- ββ) στις περιπτώσεις κατά τις οποίες το επιφανειακό νερό έχει χαρακτηριστεί ως μολυσμένο βάσει του άρθρου 5 παράγραφος 1 στοιχείο γ) σημείο ii) ή περιλαμβάνεται στα στοιχεία για πιθανή διάδοση του οργανισμού, σύμφωνα με το παράρτημα V σημείο 2,
- διενεργούν ετήσια επισκόπηση την κατάλληλη στιγμή, συμπεριλαμβανομένης της δειγματοληψίας του επιφανειακού νερού και, ενδεχομένως, των κατάλληλων ξενιστών της οικογένειας των σολανωδών στις σχετικές πηγές επιφανειακού νερού, και διεξάγουν δοκιμές σύμφωνα με τις σχετικές μεθόδους που περιγράφονται στο παράρτημα II για το αναφερόμενο φυτικό υλικό και άλλες περιπτώσεις,

- εφαρμόζουν επίσημους ελέγχους των προγραμμάτων άρδευσης και ψεκασμού, συμπεριλαμβανομένης της απαγόρευσης χρήσης του νερού που έχει χαρακτηριστεί ως μολυσμένο για την άρδευση και τον ψεκασμό του καταχωρισμένου φυτικού υλικού, και, κατά περίπτωση, άλλων ξενιστών προκειμένου να αποφευχθεί η διάδοση του οργανισμού. Η απαγόρευση αυτή μπορεί να επανεξετάζεται βάσει των αποτελεσμάτων της προαναφερόμενης ετήσιας επισκόπησης και οι χαρακτηρισμοί ανακαλούνται στις περιπτώσεις που οι αρμόδιοι επίσημοι φορείς θεωρούν ότι το επιφανειακό νερό δεν είναι πλέον μολυσμένο. Είναι δυνατόν να επιτραπεί η χρήση νερού που τελεί υπό απαγόρευση, υπό την προϋπόθεση επίσημου ελέγχου, για άρδευση και ψεκασμό των φυτών ξενιστών, στις περιπτώσεις που χρησιμοποιούνται επίσημως εγκεκριμένες τεχνικές για την εξάλειψη του οργανισμού και την πρόληψη της μετάδοσής του,
  - στις περιπτώσεις κατά τις οποίες οι απορρίψεις υγρών αποβλήτων είναι μολυσμένες, εφαρμόζουν επίσημους ελέγχους για τη διάθεση των στερεών αποβλήτων ή των απορρίψεων υγρών αποβλήτων από εγκαταστάσεις βιομηχανικής μεταποίησης ή συσκευασίας του αναφερόμενου φυτικού υλικού·
- γ) καταρτίζουν, κατά περίπτωση, πρόγραμμα αντικατάστασης όλων των αποθεμάτων πατατόσπορου σε εύθετο χρονικό διάστημα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VII

Οι επίσημα εγκεκριμένες μέθοδοι διάθεσης αποβλήτων που αναφέρονται στο παράρτημα VI παράγραφος 1 είναι σύμφωνες με τις ακόλουθες διατάξεις έτσι ώστε να αποτραπεί οιοσδήποτε εμφανής κίνδυνος διάδοσης του οργανισμού:

i) τα απόβλητα πατάτας και τομάτας (συμπεριλαμβανομένων των απορρίψεων πατατών και του φλοιού πατάτας) και οποιοδήποτε άλλο στερεό απόβλητο που προέρχεται από πατάτες και τομάτες (συμπεριλαμβανομένου του χόματος, των πετρών και άλλων υπολειμμάτων) πρέπει να απομακρύνονται, με:

— διάθεση σε επίσημως εγκεκριμένο και ειδικό χώρο διάθεσης αποβλήτων όπου δεν υφίσταται εμφανής κίνδυνος διαφυγής του οργανισμού στο περιβάλλον, π.χ. μέσω της διήθησης σε γεωργικά εδάφη ή της επαφής με πηγές υδάτων που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για άρδευση γεωργικών εδαφών. Τα απόβλητα μεταφέρονται απευθείας στον εν λόγω χώρο υπό συνθήκες περιορισμού, έτσι ώστε να μην υπάρχει κίνδυνος απώλειας των αποβλήτων,

ή

— καύση,

ή

— άλλα μέτρα, με την προϋπόθεση ότι έχει διαπιστωθεί ότι δεν υπάρχει εμφανής κίνδυνος μετάδοσης του οργανισμού· τα μέτρα αυτά πρέπει να κοινοποιούνται στην Επιτροπή και τα άλλα κράτη μέλη·

ii) υγρά απόβλητα επεξεργασίας: πριν από τη διάθεσή τους, τα υγρά απόβλητα που περιλαμβάνουν αιωρούμενα στερεά στοιχεία υποβάλλονται σε διαδικασίες διήθησης ή καθίζησης για την απομάκρυνση αυτών των στερεών στοιχείων. Η διάθεση των στερεών αυτών στοιχείων γίνεται με τους τρόπους που προβλέπονται στο σημείο i).

Τα υγρά απόβλητα πρέπει είτε:

— να θερμαίνονται τουλάχιστον σε 60 °C καθ' όλο τον όγκο επί τουλάχιστον 30 λεπτά πριν από τη διάθεσή τους,

ή

— να διατίθενται με άλλο τρόπο που έχει εγκριθεί επίσημως και υπό επίσημο έλεγχο, ώστε να μην υπάρχει εμφανής κίνδυνος επαφής των αποβλήτων με γεωργικά εδάφη ή πηγές νερού που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για άρδευση γεωργικών εδαφών. Οι λεπτομέρειες των μέτρων αυτών κοινοποιούνται στα άλλα κράτη μέλη και την Επιτροπή.

Οι επιλογές που παρατίθενται στο παρόν παράρτημα ισχύουν επίσης για τα απόβλητα που έχουν σχέση με τη διαχείριση, διάθεση και επεξεργασία μολυσμένων παρτίδων.»